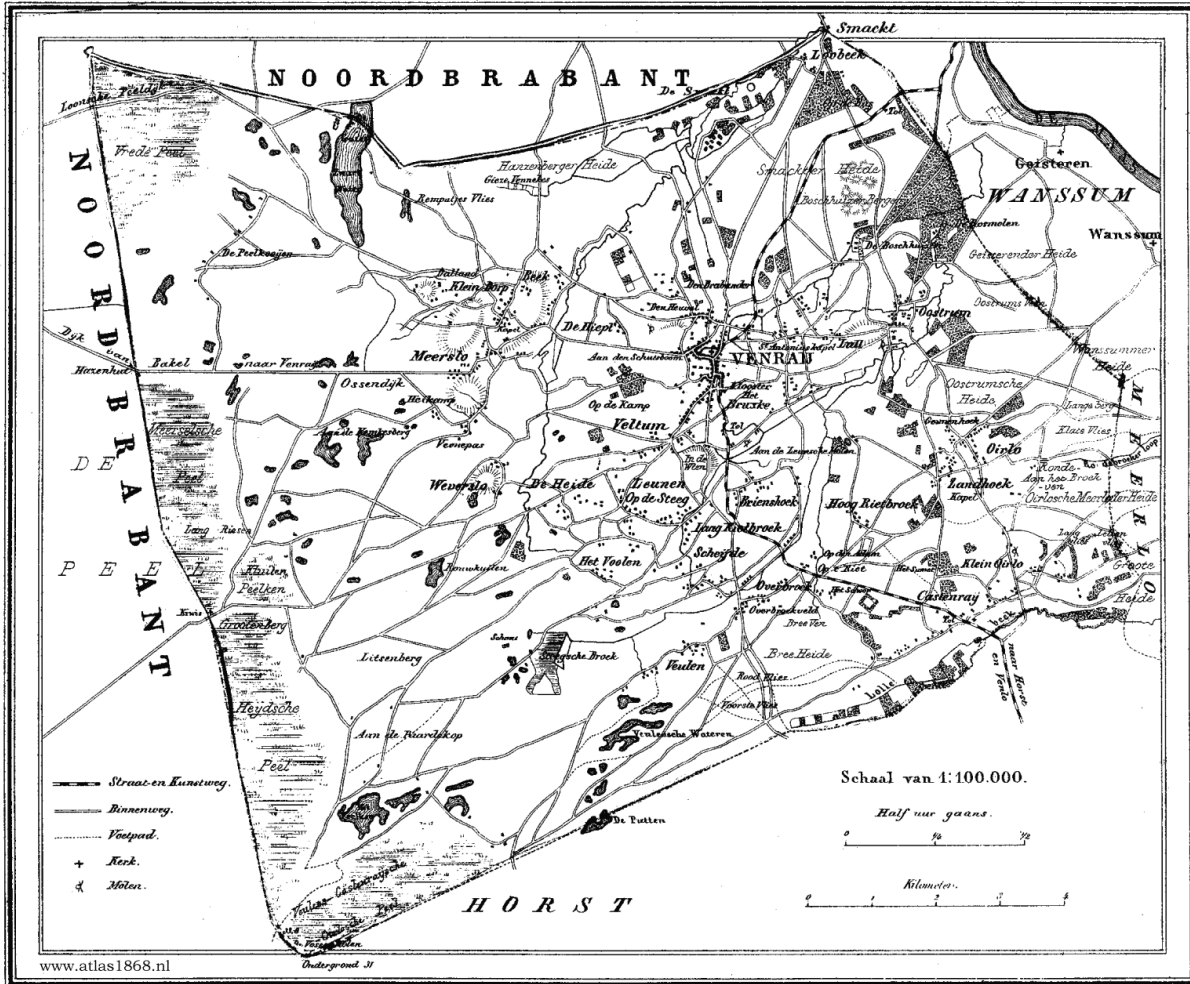

MAP Zuivelfabriek Oostrum 1912 – 1946

Gef. v. d. kaart door J. Kuiper.

14622 Bunders. 5000 Inwoners.

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

Dit is een β versie van MAP Knipsels Zuivelfabriek Oostrum

Opmerking: Bij het maken van deze knipsel-MAP stond niet de volledige geschiedschrijving van bovengenoemde zuivelfabriek voor op. Het is één van de - ca. 20 - mappen, die zijn samengesteld uit knipsels afkomstig uit de digitale krantenarchieven welke op het www zijn te vinden. Deze mappen waren in eerste instantie voor eigen – intern – gebruik, met de bedoeling om geselecteerde informatie in de toekomst te gebruiken op de site www-zuivelhistorienederland.nl.

Gezien de onzekerheid of dit er ook van komt, heb ik besloten om deze (werk)mappen als β versie, dwz. zonder uitwerking, nu reeds te plaatsen. Verdere reden van plaatsing is dat ik van mening ben dat er, ook in deze vorm, leuke informatie in staat over de plaatselijke zuivelfabriek en dus ook over de Nederlandse zuivelhistorie.

www.zuivelhistorienederland.nl

versie 2011-12-22

Inhoud lijst

Jaar	Onderwerp	*	Opmerking	blz.
xxx	Lijst met zuivelfabriekjes rond Venray/Oostrum			5
xxx	Overzichtartikel 1984 – W.J.M. Willemsen	x	Gedeelte uit verhaal CZ. Venray	6
xxx	CZ. Oostrum in <i>100 jaar melk en zuivel in Venray</i>	x		7
	Op jaar			
1912	Oprichtingsvergadering 14 juli 1912		weinig knipsels uit P&M 1912-1918	13
1913	Uit 100 jr.....	x		14
1914	Uit 100 jr.....	x		15
1915	Uit 100 jr.....	x		16
1916	Niets			
1917	Uit 100 jr.....			17
1918	Verslag 25 jr. jubileum ZNZ - Zuidelijke Zuivelbond			18
1919	Eerste verslag jaar-vergadering / gegevens 1.9 mln.	x		23
1920	Verslag jr.- vergadering 10- april	x		26
1921	Verslag 19 mrt. - gegevens.	x		29
1922	Verslag Jr.-verg – 10 jarig bestaan - gegevens	x		32
1923	Verslag Alg. Verg. 24 maart / ook gegevens	x		37
1924	Jaarvergadering / Buitengewone verg. 13 sept.	x		44
1925	Melkbehandeling op de boerderij Nw Coöperatiewet Lezing Posthuma over Coöperatie	x x x	Uitvoerig gezocht naar verslag jr.- verg.niets gevonden	54
1926	Foto personeel bij nieuw karn..... Verslag alg. verg. 28 febr in PenM van 5 mrt	x x		60
1927	Verslag Jaarvergadering eind mrt. , gedeeltelijk			67
1928	Verslag Jaarvergadering 7 april Over voorkoming van zure melk op de boerdeij	x x		70
1929	Verslag Jr.-verg. 27 april	x		77
1930	Verslag Jaarvergadering 26 april	x		80
1931	Verslag Jaarvergadering 2 mei	x		83
1932	Foto personeel op bordes.... Verslag Jaarvergadering 30 april	x x		85
1933	Verslag Jaarvergadering 6 mei	x		91
1934	21 april Jaarvergadering 4 aug. Buitengewone vergadering over verkoop pap 18 aug. Weer alg. verg. over pap.....	x x x		94
1935	Geen verslag / ruim 2 uur naar gezocht! Wel gevonden: Zuivelsteun een mislukking		Op blz. bekeken wel Venray !	107

	Als alle boeren natuurboter aten..... De zuivelbureacratie!			
1936	Verslag jr.-vergadering 10 mei / gegevens	x	Problemen bij zoekstysteem!	111
1937	Verslag Jaarvergadering 29 mei - 25 jr bestaan	x		114
1938	Verslag Jaarvergadering 14 mei	x		120
1939	Verslag Jr.- Verg. 6 mei / enkele gegevens - niet volledig	x		123
1940	14-12 Vergadering Venray - fusie - uitslag.....vóór 14-12 Vergadering Oostrum fusie - uitslag.....tegen	X x		126
1941	3 mei Jr. vergadering	x		133
1942	Geen Jr. verslag			135
1943	Geen Jr. verslag		Iets over terug levering ondermelk	136
1944	Niets gevonden!			
1945	Kort verslag vergadering	x		137
1946	Vergadering over fusie met Venray...gaat door	x		138
	Bijlagen			
1948	Oud Voorzitter A. Litjens Overleden			142
1952	Oud Dir. R. Lemmens gouden huwelijksfeest			143
1953	Oud dir. R. Lemmens Overleden			144
1970	Knipsel: Boerenbond Oostrum 50 jr			145
1972	Knipsel: Boerenleenbank 50 jr – alleen inleiding			146
1984	Oud Voorz J. Loonen overleden			147
1985	Knipsels: Twee melkrijders met gouden huwelijksfeest			148
xxxx	Gegevens – indien aanwezig			
*	x betekend verslag met gegevens			

Lijst met zuivelfabriekjes rond Venray / Oostrum

Gegevens uit Peel en Maas 1899-01-14 / 12-01-1901

Plaats		Leden koeien	Melk	Boter	Opbrengst in gld.
Merselo	St. Jansbond	1898 57 / 220 1900 65 / - 1902 72 / 272 1904	562.926 572.320 698.256 817.004	19.335 20.480 26.228 28.591	21.209,- 23.950,- 29.772,- 34.316,-
Lull	St. Anthonius	1898 36 / 128 1900 39 / - 1902 62 / 210	345.457 396.900 626.483	11.715 13.554 23.044	11.950,- 15.928,- 26.688,-
Heijde /Heide	St. Josephsbond	1898 35 / 135 1900 44 / - 1902 48 / 174	373.957 433.247 436.945	11.969 14.737 15.738	11.993,- 17.350,- 17.768,-
Overbroek	St. Brigita	1898 - 1900 46 / - 1902 47 / 119	- 475.531 476.996	- 15.724 16.716	- 18.178 18.932,-
Leunen	St. Catharinabond	1898 37 / 136 1900 51 / - 1902 56 / 177	338.456 404.874 429.549	11.471 14.093 15.555	12.157,- 16.378,- 18.013,-
Oirle	Eendracht	1898 42 / 135 1900 40 / - 1902 42 / 140	311.140 303.186 311.755	- 10.890 11.132	11.210,- 12.990,- 12.690,-
Venray	Th Slits	1898 - / - 1900 - / - 1902 25 / ?	- - 125.000	- - 40.000 ?	- - 4800,-
Totaal			1902 3.104.984	1992 112413	1898 82.868,- 1899 93.372,- 1900 104.764,- 1901 117.136,- 1902 128.694,-

Lokatie boterfabriekje Oostrum:
Mgr. Hanssenstraat ca. nr 12
Nu een appartementencomplex
2009 was het nog een cafetaria „bötterhuuske”

TWEEDE COÖPERATIEVE ZUIVELFABRIEK IN VENRAY

Door W.J.M. Willemsen

In 1913 kwam er een tweede coöperatieve zuivelfabriek in bedrijf en wel te **Oostrum**. De oprichtingsvergadering had plaats gevonden op 14 juli 1912. De statuten waren al vastgesteld en gepubliceerd in het Staatsblad van 22 juni 1912. Als vestigingsplaats was Oostrum gekozen omdat deze plaats gelegen was in het centrum van een aantal nog bestaande handkrachtfabriekjes en het station van de N.S. er gelegen was.

De handkrachtfabriekjes die deel uit gingen maken van de nieuwe coöperatieve zuivelfabriek *H. Maria* waren: Oostrum (Halfweg), Oirlo, Geijsteren, Blitterswijck, Wanssum en Maashees. De aanbesteding van de fabriek en woonhuis vond plaats op 27 juli 1912 in Hotel Camps te Oostrum.

Onder leiding van architect A. Martens uit Venray werd de fabriek met directeurswoning gebouwd door de Gebrs. Oudenhoven te Venray voor een bedrag van f 11.450, De inventaris werd geleverd door de firma Koonings uit Swalmen voor de som van f 8.866,-. Op 28 januari 1913 werd de fabriek met enige plechtigheid in gebruik gesteld. Na de Hoogmis trok men - begeleid door de fanfare van Wanssum (de harmonie van Oostrum bestond toen nog niet) in processie naar de fabriek. Na de inzegening door rector Meijer werden de machines in werking gesteld. Na afloop was er een feestelijke maaltijd, waaraan ook een zevental genodigden deelnamen, waaronder burgemeester Henri Esser en de heren J. Ament en J. Truyen, de beide grote promotoren van de totstandkoming van de coöperatieve zuivelindustrie in noorden midden Limburg.

Tot directeur was benoemd de Oostrummer R. Lemmens, die eind 1913 te maken had met 236 leden (in 1946 kwam een fusie tot stand tussen de zuivelfabrieken Oostrum en Venray).

Voor een uitvoeriger uiteenzetting over de historie van de Venrayse zuivelindustrie wordt gaarne verwezen naar het boek „*Honderd jaar melk en zuivel in Venray*”², geschreven door de Heer A. de Kroon, directeur van de Coöperatieve Zuivelfabriek Venray.

Het boek *was* verkrijgbaar in het Geschied- en oudheidkundig museum, Eindstraat 8 te Venray, waar van 29 september tot en met 29 december 1984 een interessante expositie te zien *viel* over twee zeer belangrijke artikelen uit ons voedingspakket Melk en Boter.

W.J.M. Willemsen

1 Volledige verhaal van W.J.M. Willemsen in MAP Venray I

2 Zie pdf. versie. Op www.zuivelhistorienederland.nl/.....pdf

100 jaar melk en zuivel in Venray – dir. A. de Kroon – 1984

blz. 131-139

KORT OVERZICHT COOP. ZUIVELFABRIEK „H. MARIA”, OOSTRUM ³

Het komt ons gewenst voor, hieraan een apart hoofdstuk te wijden.

Ook van deze fabriek zijn alle notulen van vergaderingen van bestuur, raad van toezicht, gecombineerde vergaderingen en algemene vergaderingen in ons bezit. Onze verslaggeving zal evenwel sterk beperkt worden.

1912

De oprichtingsvergadering werd gehouden op 14 juli 1912, onder voorzitterschap van Ant. Litjens uit Wanssum. Gememoreerd werd dat de bestuursleden van de verschillende handkrachtfabriekjes reeds eerder contact met elkaar hadden gezocht om te komen tot de oprichting van een gezamenlijke 'stoomcentrifuge', zoals in de notulen werd vermeld. Nadat in afzonderlijke algemene vergaderingen van de leden der verschillende handkrachtfabriekjes volledige instemming met de bestaande plannen was verkregen, kon het definitieve besluit tot oprichting van een gezamenlijke stoomzuivelfabriek worden genomen. Er werd een voorlopig bestuur gevormd, dat de bestaande plannen verder uitwerkte. Dit bestuur bestond uit:

J. Custers, Oirlo

L. Tacken, Landweert-Venray

J. Vissers, Blitterwijck, secretaris

H. Geurts, Geysteren

Ant. Litjens, Wanssum, voorzitter

De oprichting der fabriek, welke de naam "*H. Maria*", werd gegeven, werd gepubliceerd in het Staatsblad van 22 juni 1912.

Op de oprichtingsvergadering werden de statuten en het huishoudelijk reglement onveranderd goedgekeurd en het ledenregister werd door de als lid toetredende veehouders getekend.

De bouwkosten der fabriek werden door architect Martens, Venray, begroot op f 25.000,--, waarmee door de vergadering werd ingestemd en de datum van aanbesteding werd vastgesteld. De toetredende leden werden in de gelegenheid gesteld, "aandelen" in de nieuwe fabriek te nemen tegen 4% rente per jaar voor het vormen van een stichtingskapitaal.

Op de algemene vergadering van 19 januari 1913 werd medegedeeld dat de nieuw gebouwde fabriek op 25 januari 1913 plechtig zou worden ingezegend en in gebruik genomen.

Tot directeur werd benoemd R. Lemmens.

Op deze Algemene vergadering werden o.a. de navolgende cijfers met betrekking tot de bouw der fabriek bekend gemaakt:

- Aankoop bouwterrein van de familie Loonen	f	892,50
- Anneemsom van Gebr. Oudenhoven		11.450,-
- Schoorsteen Canoy Herfkens, Tegelen		390,-
- Totaal bedrag machines, Konings, Swalmen		8.866,--

³ Deze in dit boek van Oud directeur Kroon gemaakte aantekeningen, afkomstig uit de notulen van de CZ. H Maria Oostrum zijn hierna toegevoegd aan de *Peel en Maas* knipsels en teksten in deze MAP, Ze zijn te herkennen als de tekst in het kader met een ander lettertype! (ZHN.)

- Bouwen van een Nortonput	426,60
- Notariële oprichtingskosten	69,50
- Diversen	938,75

In totaal werd besteed f 23.033,35.

De bestuursleden werden met algemene stemmen herkozen. Tevens werd een raad van toezicht gevormd, bestaande uit W. Loonen, F. Poels en G. Camps, allen te Oostrum.

De navolgende melkritten werden gevormd:

Oirlo-Zandhoek, Boddenbroek, Klein Oirlo, Oostrum, Lull-Brukske, Landweert, Geysteren, Blitterswijck en Wanssum. De aannemingssom van de melkritten varieerde van f 0,55 tot f 2,20 per rit per dag.

Er werden drie personeelsleden aangesteld, nl. als machinist-centrifugist van de Bekerom, als melkweger Duyf en als ondermelkweger Pauwelsen. De directeur was tevens botermaker en belast met de administratie.

Het loon van de directeur bedroeg f 14,50 per week, het loon van de machinist-centrifugist bedroeg f 7,20 per week en het loon van de twee andere personeelsleden bedroeg f 0,70 per halve werkdag.

1914

In de bestuursvergadering van 3 februari 1914 werd besloten, de spoeling voor zes maanden te verpachten.

In 1914 telde de vereniging 236 leden. Er werd 1.754.184 kg melk verwerkt.

In dat jaar werd begonnen met het geven van een cursus voor melken en melkbehandeling door de zuivelconsulent.

De deelnemers aan de Algemene vergadering werden in verschillende lokalen ondergebracht, aangezien er in Oostrum geen voldoende grote ruimte beschikbaar was.

In datzelfde jaar werd F. Watervoort tot werkmans aangesteld, die later werd opgevolgd door Th. Pouwels.

Tevens werd in dat jaar besloten tot het bouwen van een paardestal en een bergplaats. Dit werd gegund aan Th. Vissers te Wanssum voor f 1.280,--.

Op 15 augustus 1914 werd een buitengewone Algemene vergadering gehouden *in verband met de oorlogstoestand*. Op deze vergadering werd o.a. het woord gevoerd door Baron de Weichs de Wenne uit Geysteren. Deze spoorde de leden aan, ook in deze moeilijke tijd vertrouwen te blijven stellen in het bestuur en hen te machtigen om naar omstandigheden te handelen. Voorgesteld werd dat de boter voor een minimaal bedrag van 70 cent per kg verkocht kon worden. Dit werd door het bestuur aangenomen. Overigens zou er een voorraad gezouten boter worden aangelegd totdat de koelruimte vol zou zijn.

Op de bestuursvergadering van 3 december 1914 werd besloten, in Merselo een bijeenkomst te beleggen om de leden van de handkrachtfabriek aldaar in de gelegenheid te stellen, zich als lid van de stoomzuivelfabriek aan te melden. Op de vergadering te Merselo traden 28 leden toe de vereniging toe. Hieruit werd S. Muzers gekozen tot bestuurslid, die daarmede het dorp Merselo in het bestuur van de fabriek vertegenwoordigde.

Op de bestuursvergadering van 14 december 1914 werd het salaris van de directeur verhoogd tot f 1.000,-- per jaar m.i.v. 1 januari 1915.

1915

Op 6 februari 1915 traden 27 veehouders uit Maashees als lid van de fabriek toe. Bestuurslid werd H. Rieter.

De jaarvergadering op 17 februari 1915 werd gehouden in de Muziekzaal te Wanssum. In dit jaar bedroeg het aantal leden 304. Op deze vergadering werd besloten, de statuten te wijzigen in verband met het toetreden van de leden te Merselo en Maashees. Het melkwinningsgebied bestond uit Oostrum, Lull, Landweert, Brukske, Boschhuizen, Oirio, Merselo, Wanssum, Geysteren, Blitterswijck en Maashees. Op deze vergadering werden ook de kolenvrachten aanbesteed en gegund voor f 6,-- per 15.000 kg.

Gedurende het jaar 1915 nam het ledenaantal toe met 35. Door de fabriek werd een bijdrage geleverd tot leniging van de watersnood.

1917

Op de Algemene vergadering van 1917 werd besloten, dagelijks 500 liter volle melk te verkopen aan de Coöp. zuivelfabriek "St. Martinus" te Venlo.

1918

Op de jaarvergadering van 1918 werd het 25-jarig jubileum herdacht van Jan Truyen te Meijel, voorzitter van de Z.N.Z. Hij was een der grondleggers van de verbeterde zuivelbereiding in dit gewest, hetgeen voor de boerenstand van grote betekenis is geweest.

Op de Algemene vergadering van 1918 werd een voorstel van het bestuur ingediend om over te gaan tot de fabricage van melkpoeder. Als daartoe zou worden besloten, zou een tweede stoomketel geplaatst moeten worden. De totale kosten welke in dit verband gemaakt zouden moeten worden, werden beraamd op 20 tot 25 duizend gulden. Over dit voorstel werd door de vergadering uitvoerig gediscussieerd. Tenslotte werd besloten dat op elk dorp hiervoor een afzonderlijke vergadering voor de leden zou worden belegd, waarop gestemd zou worden.

In dit jaar ging een lid uit Merselo over naar de fabriek te Venray-Leunen. Aangezien dit lid de opzegtermijn niet in acht had genomen, werd besloten hem een boete op te leggen van f 50,-- per koe.

1920

In 1920 werd de fabriek op het telefoonnet aangesloten.

In dat jaar werd het woonhuis achter de fabriek aangekocht met. 40 are grond voor f 5.373,-- ten dienste van het personeelslid die hele dagen in de fabriek werkte. Dit huis werd verhuurd aan Verstegen voor f 4,-per week.

1921

In 1921 werd Rector Berden geestelijk adviseur.

1923

In de bestuursvergadering van 26 maart 1923 werd besloten, de elektrische batterij-installatie van de fabriek ook aan te wenden voor verlichting van de kerk.

1924

Op de Algemene vergadering van 8 september 1924 werd besloten tot uitbreiding van de fabriek. De kosten hiervoor werden geraamd op \pm f 5.000,--.

De uitbreiding bestond hoofdzakelijk uit een nieuw karnlokaal.

1925

In 1925 werd wederom begonnen met het geven van melkerscursussen, door Th. Camps, voormalker.

In 1925 werd een Ford-vrachtwagen aangeschaft.

1926

In 1926 was er een watersnood. Door de leden werd spontane hulp geboden op velerlei gebied aan de bewoners van de Maasdorpen, ondanks het feit dat ruim eenderde van de leden zelf tot de getroffen behoorde.

Tot voorzitter van de raad van commissarissen werd gekozen Th. Peeters, hoofd van de school te Oirlo, als opvolger van W. Loonen, die overleden was.

1927

In 1927 werd Rector Asselberghs van Oostrum benoemd tot de nieuwe geestelijke adviseur, als opvolger van Rector Berden.

Er werd gesproken over invoering kindertoeslag voor het personeel, waartoe uiteindelijk besloten werd, niet over te gaan. In **1934** werd, op voorstel van J. Loonen, hiertoe wel besloten.

1928

In 1928 werd begonnen met het onderzoek van de melk op vuilgehalte. De melkaanvoer bereikte het hoogtepunt in de jaren 1926-1928 met ruim 4.000.000 liter per jaar.

1929

In 1929 vond gratis teruglevering van ondermelk (80%) en karnemelk (10%) plaats aan de leden.

1931

In 1931 werd f 250,-- geschonken aan "het Crisis-comité voor steun aan behoeftige boertjes", aldus is in de notulen vermeld.

1932

Op de bestuursvergadering van 9 november 1932 werd gesproken over het aannemen van de leden van de fabriek te Meerlo. Uiteindelijk zijn de leden van deze fabriek evenwel overgegaan naar Broekhuizenvorst.

1934

In 1934 werd een nieuwe elektrische lichtinstallatie aangelegd, waarvan de kosten f 360,-- waren.

Op de bestuursvergadering van 23 mei 1934 werd besloten, over te gaan tot het produceren van karnemelksepap. Tevens werd besloten, met melk en karnemelksepap te gaan venten in Venray. Als venter werd aangesteld H. Camps, Oostrum.

1936

In 1936 werd het 25-jarig bestaan van de fabriek herdacht. Ant. Litjens herdacht zijn 25-jarig jubileum als voorzitter. Directeur Lemmens herdacht eveneens zijn 25-jarig jubileum, alsook enkele bestuursleden, leden van de raad van commissarissen en personeelsleden.

In 1936 werd begonnen met toepassing van de vuilproef, reductageproef en sedimentsproef, alsmede met de busseninspectie..

1937

In 1937 werd het rentepercentage van de leningen verlaagd van 4% tot 3%. Vanaf 1 januari 1941 werd dit percentage weer verhoogd tot 4%.

1938

In 1938 werd Th. Peeters uit Oirlo, voorzitter van de raad van commissarissen, benoemd tot lid van de Provinciale Staten. Rieter uit Maashees werd benoemd tot Ridder in de orde van Oranje Nassau. In 1938 werden besprekingen gevoerd over het al of niet doorgaan met venten. Besloten werd om er mee door te gaan.

1940

In het najaar van 1940 werd in het bestuur gesproken over een fusie met de fabriek te Venray-Leunen. Op 7 december 1940 werd in dit verband een Algemene vergadering belegd. Deze aan gelegenheid kwam toen aan de orde omdat directeur Lemmens pensioen-gerechtigd was. Met betrekking tot deze fusie werd een uitgebreid onderzoek ingesteld door Peeters, voorzitter van de raad van commissarissen, die over dit onderzoek op deze Algemene vergadering een uitvoerig rapport uitbracht. Nadat de inhoud van bovenbedoeld rapport was voorgelezen, werd overgegaan tot stemming. Voorop werd gesteld dat, als men tot fusie zou besluiten, men en bloc naar Venray zou overgaan. Er werden 319 stemmen uitgebracht, waarvan 120 vóór en 192 tegen, 6 blanco en 1 ongeldig. De fusie vond derhalve geen doorgang. De Zuivelbond had een positief advies gegeven tot fusie, omdat zulks voor Oostrum tot voordeel zou zijn.

In 1940 werden enkele nieuwe machines aangeschaft o.a. botervormmachine voor kleinverpakking en een ketel voor het pasteuriseren van vollemelk.

1941

Het beheer van directeur Lemmens eindigde op 12 maart 1941, hij was 28 jaar directeur van het bedrijf te Oostrum. Tot zijn opvolger was eerder benoemd uit 50 sollicitanten, H. Janssen, directeur van de Coöp. Zuivelfabriek te Helden-Panningen. Na de fusie met "Venray" werd hij directeur van de Coöp. Zuivelfabriek St. Isidorus te Udenhout.

In 1941 werd een particuliere geldlening onder de leden aangegaan van f 12.000,--. Voor het bouwen van een poederafdeling door de fabriek te Venray werd door Oostrum ruim f 1.850,-- bijgedragen. Alle fabrieken die aan Venray ondermelk leverden om te verpoederen, betaalden een deel van deze poederinstallatie. Het betrof hier de fabrieken te Panningen, Helden., Ma.asbree, Sevenum, Horst, Meterik, Broekhuizenvorst en Oostrum. Tezamen moesten deze fabrieken in totaal f 11.000,-- voor de door "Venray" te bouwen installatie betalen.

1942

In 1942 werden herhaaldelijk besprekingen gevoerd over een grensregeling met de fabriek te Venray. Ook in **1943** en **1944** maakte dit onderwerp nog meerdere malen een punt van bespreking uit. Dr. Drosen uit Roermond stelde hiertoe een onderzoek in.

De fabriek is, n.a.v. een daartoe van het Bedrijfschap voor Zuivel ontvangen opdracht, gesloten geweest gedurende de periode van 12 oktober 1942 - 25 april 1943.

Tegen deze sluiting werd heftig protest aangetekend, evenwel zonder resultaat. Op 26 april 1943 werd de fabriek weer in bedrijf gesteld.

1943

In 1943 werd de fabriek van 2 mei tot en met 26 september van overheidswege gedwongen, de leden te verplichten de melk ook op zondag te leveren en de fabriek werd verplicht deze te ontvangen en op zondag te verwerken.

In 1943 bedroeg het aantal koeien der aangesloten leden in totaal 850. In 1944 werd J. Loonen benoemd tot Kringvoorzitter van de Z.N.Z.

1946 fuseerde *H Maria* Oostrum met CZ. *Venray* – toevoeging ZHN.

Hieronder laten wij nog de namen volgen van bestuursleden en leden van de raad van commissarissen, zonder op volledigheid aanspraak te maken.

Namen bestuursleden:

1912-19-- : Ant. Litjens, Wanssum, voorzitter

1912-1931 : L. Tacken, Landweert

1912-1919 : J. Vissers, Blitterswijck

1912-1934 : J. Custers., Oirlo

1912-fusie : H. Geurts, Geysteren

1915-fusie : H. Rieter, Maashees

1914-1918 : S. Muyzers, Merselo

1918-fusie : W. Arts, Merselo

1919-fusie : Alf. Creemers, Blitterswijck

1934-fusie : M. Stevens, Oirlo ,

1932-fusie : J. Loonen, Oostrum

Namen directeuren:

1912-1941 : R. Lemmens

1941-fusie: H. Janssen

Namen leden raad van commissarissen:

1913-1926 : W. Loonen, Dostrum, voorzitter

1913-19-- : F. Poels, Oostrum

1913-1927 : G. Camps, Oostrum

1926-fusie : Th. Peeters, Oirlo, voorzitter

1927-19-- : H. Jenniskens, Oostrum

1912

MAP knipsels Zuivelfabriek Oostrum 1912-1946⁴

1912

De oprichtingsvergadering werd gehouden op 14 juli 1912, onder voorzitterschap van Ant. Litjens uit Wanssum. Gememoreerd werd dat de bestuursleden van de verschillende handkrachtfabriekjes reeds eerder contact met elkaar hadden gezocht om te komen tot de oprichting van een gezamenlijke 'stoomcentrifuge', zoals in de notulen werd vermeld. Nadat in afzonderlijke algemene vergaderingen van de leden der verschillende handkrachtfabriekjes volledige instemming met de bestaande plannen was verkregen, kon het definitieve besluit tot oprichting van een gezamenlijke stoomzuivelfabriek worden genomen. Er werd een voorlopig bestuur gevormd, dat de bestaande plannen verder uitwerkte. Dit bestuur bestond uit:

J. Custers, Oirlo
L. Tacken, Landweert-Venray
J. Vissers, Blitterwijck, secretaris
H. Geurts, Geysteren
Ant. Litjens, Wansom, voorzitter

De oprichting der fabriek, welke de naam "*H. Maria*", werd gegeven, werd gepubliceerd in het Staatsblad van 22 juni 1912.

Op de oprichtingsvergadering werden de statuten en het huishoudelijk reglement onveranderd goedgekeurd en het ledenregister werd door de als lid toetredende veehouders getekend.

De bouwkosten der fabriek werden door architect Martens, Venray, begroot op f 25.000,-- , waarmee door de vergadering werd ingestemd en de datum van aanbesteding werd vastgesteld. De toetredende leden werden in de gelegenheid gesteld, "aandelen" in de nieuwe fabriek te nemen tegen 4% rente per jaar voor het vormen van een stichtingskapitaal.

St. Maria Oostrum eerste bericht,

Veel nummers / jaargangen van *Peel en Maas*
ontbreken uit de beginperiode
zie lijst in *Map Zuivelfabriek Venray-1*

4 De in een tekstkaders geplaatste tekst is uit *Venray 100 jaar melk* van oud-directeur A. Kroon - 1984

1913

1913

Op de algemene vergadering van 19 januari 1913 werd medegedeeld dat de nieuw gebouwde fabriek op 25 januari 1913 plechtig zou worden ingezegend en in gebruik genomen.

Tot directeur werd benoemd R. Lemmens.

Op deze Algemene vergadering werden o.a. de navolgende cijfers met betrekking tot de bouw der fabriek bekend gemaakt:

- Aankoop bouwterrein van de familie Loonen	f	892,50
- Aanneemsom van Gebr. Oudenhoven		11.450,-
- Schoorsteen Canoy Herfkens, Tegelen		390,-
- Totaal bedrag machines, Konings, Swalmen		8.866,--
- Bouwen van een Nortonput		426,60
- Notariële oprichtingskosten		69,50
- Diversen		938,75

In totaal werd besteed f 23.033,35.

De bestuursleden werden met algemene stemmen herkozen. Tevens werd een raad van toezicht gevormd, bestaande uit W. Loonen, F. Poels en G. Camps, allen te Oostrum.

De navolgende melkritten werden gevormd:

Oirlo-Zandhoek, Boddebroek, Klein Oirlo, Oostrum, Lull-Brukske, Landweert, Geysteren, Blitterswijck en Wanssum. De aannemingsom van de melkritten varieerde van f 0,55 tot f 2,20 per rit per dag.

Er werden drie personeelsleden aangesteld, nl. als machinist-centrifugist van de Bekerom, als melkweger Duyf en als ondermelkweger Pauwelsen. De directeur was tevens botermaker en belast met de administratie.

Het loon van de directeur bedroeg f 14,50 per week, het loon van de machinist-centrifugist bedroeg f 7,20 per week en het loon van de twee andere personeelsleden bedroeg f 0,70 per halve werkdag.

1914

1914

In de bestuursvergadering van 3 februari 1914 werd besloten, de spoeling voor zes maanden te verpachten.

In 1914 telde de vereniging 236 leden. Er werd 1.754.184 kg melk verwerkt.

In dat jaar werd begonnen met het geven van een cursus voor melken en melkbehandeling door de zuivelconsulent.

De deelnemers aan de Algemene vergadering werden in verschillende lokalen ondergebracht, aangezien er in Oostrum geen voldoende grote ruimte beschikbaar was.

In datzelfde jaar werd F. Watervoort tot werkmans aangesteld, die later werd opgevolgd door Th. Pouwels.

Tevens werd in dat jaar besloten tot het bouwen van een paardestal en een bergplaats. Dit werd gegund aan Th. Vissers te Wanssum voor f 1.280,--.

Op 15 augustus 1914 werd een buitengewone Algemene vergadering gehouden *in verband met de oorlogstoestand*. Op deze vergadering werd o.a. het woord gevoerd door Baron de Weichs de Wenne uit Geysteren. Deze spoorde de leden aan, ook in deze moeilijke tijd vertrouwen te blijven stellen in het bestuur en hen te machtigen om naar omstandigheden te handelen.

Voorgesteld werd dat de boter voor een minimaal bedrag van 70 cent per kg verkocht kon worden. Dit werd door het bestuur aangenomen. Overigens zou er een voorraad gezouten boter worden aangelegd totdat de koelruimte vol zou zijn.

Op de bestuursvergadering van 3 december 1914 werd besloten, in Merselo een bijeenkomst te beleggen om de leden van de handkrachtfabriek aldaar in de gelegenheid te stellen, zich als lid van de stoomzuivelfabriek aan te melden. Op de vergadering te Merselo traden 28 leden toe de vereniging toe. Hieruit werd S. Muzers gekozen tot bestuurslid, die daarmee het dorp Merselo in het bestuur van de fabriek vertegenwoordigde.

Op de bestuursvergadering van 14 december 1914 werd het salaris van de directeur verhoogd tot f 1.000,-- per jaar m.i.v. 1 januari 1915.

Peel en Maas, 08/08/1914; p. 2/4

— Door de beide Stoomzuivelfabrieken alhier is besloten den prijs der boter te bepalen op f 1,— per K.G.

1915

1915

Op 6 februari 1915 traden 27 veehouders uit Maashees als lid van de fabriek toe. Bestuurslid werd H. Rieter.

De jaarvergadering op 17 februari 1915 werd gehouden in de Muziekzaal te Wanssum. In dit jaar bedroeg het aantal leden 304. Op deze vergadering werd besloten, de statuten te wijzigen in verband met het toetreden van de leden te Merselo en Maashees. Het melkwinningsgebied bestond uit Oostrum, Lull, Landweert, Brukske, Boschhuizen, Oirio, Merselo, Wanssum, Geysteren, Blitterswijck en Maashees. Op deze vergadering werden ook de kolenvrachten aanbesteed en gegund voor f 6,-- per 15.000 kg.

Gedurende het jaar 1915 nam het ledenaantal toe met 35. Door de fabriek werd een bijdrage geleverd tot leniging van de watersnood.

1916 niets

1917

1917

Op de Algemene vergadering van 1917 werd besloten, dagelijks 500 liter volle melk te verkopen aan de Coöp. zuivelfabriek "St. Martinus" te Venlo.

1918

1918

Op de jaarvergadering van 1918 werd het 25-jarig jubileum herdacht van Jan Truyen te Meijel, voorzitter van de Z.N.Z. Hij was een der grondleggers van de verbeterde zuivelbereiding in dit gewest, hetgeen voor de boerenstand van grote betekenis is geweest.

Op de Algemene vergadering van 1918 werd een voorstel van het bestuur ingediend om over te gaan tot de fabricage van melkpoeder. Als daartoe zou worden besloten, zou een tweede stoomketel geplaatst moeten worden. De totale kosten welke in dit verband gemaakt zouden moeten worden, werden beraamd op 20 tot 25 duizend gulden. Over dit voorstel werd door de vergadering uitvoerig gediscussieerd. Tenslotte werd besloten dat op elk dorp hiervoor een afzonderlijke vergadering voor de leden zou worden belegd, waarop gestemd zou worden.

In dit jaar ging een lid uit Merselo over naar de fabriek te Venray-Leunen. Aangezien dit lid de opzegtermijn niet in acht had genomen, werd besloten hem een boete op te leggen van f 50,-- per koe.

Peel en Maas, 15/06/1918; p. 3/4

Aankondiging.

Ter voldoening aan art. 5 tweede lid der Wet van 17 Nov. 1876 Stbl. no 227, wordt bekend gemaakt dat blijkens akte 5 April 1918 voor den ondergeteekende notaris te Venray verleden, eenige wijziging is gebracht in de statuten der Coöperatieve Stoomzuivelfabriek »Heilige Maria» te Oostrum-Venray, welke akte is opgenomen in het bijvoegsel tot de Ned. Staatscourant van 6 Juni 1918 no. 130.

J. H. J. Phymaekers.

Peel en Maas, 10/08/1918; p. 3/4

Stoomzuivelfabriek H. Maria OOSTRUM.

Op ZONDAG 18 AUGUSTUS
nam. 5 uur zal bij M. HENDRIKS
te Oostrum wederom
**de spoeling verpacht
worden.**

Voorwaarden als voorheen.

Het Bestuur.

25jarig bestaan van den Zuid-Ned. Zuivelbond.

Woensdag had te Maastricht de feestelijke herdenking plaats van het 25jarig bestaan van de Zuid-Nederl. Zuivelbond.

Wie zich de toestand van vóór 25 jaren herinnert, staat verbaasd over de ommekeer. Toen karnde ieder boer de boter op zijn boerderij en ging er mee naar de stad of naar de winkel. De boter was niet zo goed bewerkt als thans en de meesten, die boter naar de winkel brachten, zagen er geen geld van; het was een ruilhandel, gewoonlijk ten nadele van de boer, die door de zilveren koorden van het „pof“-systeem aan zijn winkel gebonden was. Maar wat kostte het een moeite om de toenmalige boeren van hun oude gewoonte af te brengen.

Toch is dit gelukt.

Een paar energieke mannen, die thans nog aan het hoofd der beweging staan, waren de baanbrekers.

In het kleine Tungelroy wisten de heren Truijen en Amant de bewoners te overtuigen, dat het gezamenlijk bereiden door middel een centrifuge een groot voordeel betekende op velerlei gebied. En weldra trokken de bewoners uit de omtrek naar Tungelroy en stonden verbaasd over de resultaten.

Navolging volgde; en de 28 sept. van het jaar 1893 waren er voldoende zuivelverenigingen, om een Bond te vormen, de thans feestvierende Zuid Nederlandschen Zuivelbond.

Wat 'n hervorming bracht dit onder de boerenstand !

Door de gezamenlijke boterbereiding kon goede boter in flinke hoeveelheden geleverd worden. Vooral toen de verschillende *centrifuges* de boter samenbrachten en en een botermijn stichtten. Een organisatie, die weldra een hoge vlucht nam en waarbij steeds de beide genoemde heren, Truijen en Amant, de leiding hadden.

De voordelen der samenwerking werden voor ieder zo duidelijk, dat er weldra geen dorp meer was, of het had zijne *centrifuge*.

Maar het waren nog slechte centrifuges met handkracht.

Deze kostten weinig en werden dus gemakkelijk opgericht.

Hierbij- mocht het echter niet blijven.

De stoomcentrifuges gaven veel betere boter en deze groots verbetering werd wederom, als we ons niet vergissen, te Tungelroy het eerst toegepast.

En weerom kwam men naar Tungelroy zien, hoe men Stoomcentrifuges moest oprichten.

De meeste dorpen zijn bij een degelijke stoomzuivelfabriek aangesloten, grote prachtige inrichtingen, waar de nieuwste uitvindingen worden toegepast.

En men begrijpt dan ook gemakkelijk, dat er miljoenen kilo's boter naar de bekende Maastrichtsche botermijn konden gezonden worden, waardoor deze mijn een wereldbekendheid kreeg.

De veehouders - en in Limburg is ook de kleinste landbouwer veehouder - plukten de vruchten van hun eendrachtig samenwerken, dat in al die 25 jaren niet verstoord werd.

De oprichting der oorspronkelijk zo kleine zuivelverenigingen is voor Limburg van veel groter betekenis geweest, dan het rechtstreekse voordeel, dat er uit volgde.

Want hierdoor heeft de Limburgse landbouwer en veehouder de kracht geleerd der samenwerking.

Toen dan ook in 1896 de Boerenbond zijn intrede deed, vond hij het terrein voorbereid; waar centrifuges bestonden, was het zeer gemakkelijk een boerenbond en ook een boerenleenbank te stichten,

En zo dankt het thans zo uitgebreide en bloeiende verenigingsleven in Limburg voor een goed deel zijn opkomst aan de zo eenvoudig opgezette zuivelverenigingen.

De *Zuid-Nederlandsche Zuivelbond* is na 25 jaren een vereniging geworden, zo hecht en krachtig als er weinige bestaan. Herhaaldelijk wordt zij aan de overige zuivelorganisaties in de lande ten voorbeeld gesteld.

En wat wel met ere vermeld mag worden, de leiders van de eerste dagen zijn de leiders gebleven tot heden toe.

De meer dan tachtigjarige heer Truijen is nog steeds de ijverige, energieke voorzitter en de heer Ament die een wetenschappelijke specialiteit op zuivelgebied geworden is, heeft pas een dezer dagen ontslag genomen, toen hij benoemd werd tot Regeringscommissaris voor de graaninzameling.

Aan beide heren hulde en dank voor wat zij voor Limburg tot stand brachten.

Maar ook hulde aan de duizenden leden van de *Zuid Nederlandschen Zuivelbond*, die in al die jaren een samenwerking getoond hebben, die bewondering wekt.

Moge de Zuid Nederlandsche Zuivelbond onder Gods zegen, blijven bloeien, zowel tot het algemeen welzijn, dat de landbouwers, zoals we in deze oorlogstijd het best ondervinden, zoveel kunnen bevorderen, als tot het welzijn van de landbouwende stand, die een hoge roeping in de samenleving te vervullen heeft. .N.K."

=====

Peel en Maas, 26-10-1918; p.2/4

Slemppartij op kosten der boeren.⁵

In de bladen lezen wij, dat de *Zuid Nederlandsche Zuivelbond* te Maastricht zijn zilveren jubilé luisterrijk (!) gevierd heeft.

Het bestuur van de verschillende zuivelbonden in de provincies Limburg en Noord Brabant was aanwezig, daarbij verscheidene notabelen en afgevaardigden der zuivelfabrieken, samen ongeveer 200 man, Het feest heeft geduurd tot 4 uur in den morgen.

Dat zegt nogal wat. Er is volop gegeten getoost, gezongen en gedronken, wel voor 4000 gld. wijn en champagne, natuurlijk allen op kosten van den boer.

⁵ Onduidelijk of dit ingezonden is of P en M commentaar! - tekst integraal

De Z.N.Z. is een neutrale vereeniging maar bijna alle aanwezigen waren katholieken. Geen wonder daarom, dat de geestelijke adviseur van den Noord Brabandschen Boerenbond, de Zeereerw. Pater van den Elsen, dit eene schandelijke slemppartij noemt.

Als de Limb. Boerenbond zoo iets niet kan verhinderen, schrijft Pater van den Elsen in zijn weekblad, dan moeten de directeuren en afgevaardigden van de zuivelfabrieken nooit meer ter vergadering verschijnen en een nieuwen katholieken Zuivelbond oprichten.

Als in Maastricht op dergelijke wijze wordt feest gevierd is het geen wonder, dat het socialisme daar zoo welig tiert.

Peel en Maas, 02/11/1918; p. 2/4

De Burgemeester van Venray
maakt bekend, dat vanaf heden de prijs
der melk, afgehaald aan de fabriek te
Leunen en Oostrum, 20 cent per Liter
bedraagt.
Venray 9 Nov. 1948
De Burgemeester van Venray,
O. VAN DE LOO.

Peel en Maas, 16/11/1918; p. 3/4

**Stoomzuivelfabriek
„H. Maria” Oostrum.**

Aanbesteding
der Melkritten

Donderdag 21 November a s. nam.
6 uur bij Frans Sanders Oostrum.

Inschrijvingsbiljetten moeten uiterlijk op 20 Nov. ingeleverd worden bij de Bestuursleden of den directeur.

Het Bestuur.

Het karnverbod op de boerderij.

Naar aanleiding van de geruchten omtrent een aanstaand algemeen karnverbod, waarop de erkende zuivelfabrieken een uitzondering zouden maken, heeft „*de Tel.*” zich gewend tot een ter zake bevoegde autoriteit, die het volgende meedeelde :

Reeds geruimen tijd geleden is door het bureau voor vlees en vetten bij de minister van Landbouw aangedrongen op een karnverbod voor particulieren.

Dit bureau deed dit verzoek, daar het er absoluut geen controle over had, wie boter maakte. De controle bepaalde zich slechts tot de zuivelfabrieken en de grote melkinrichtingen, die de door hen gefabriceerde boter van een Rijksmerk lieten voorzien.

Maar buiten deze zogenaamde erkende inrichtingen is het aantal van melkslijters en boeren, die voor eigen rekening boter karnen, legio. In Amsterdam bijv. zijn er ongeveer 1400 melkslijters, die buiten alle regeringscontrole om, boter karnen en deze, meestal tegen sterk opgevoerde prijzen, aan particulieren, waaronder speciaal de hotelhouders, van de hand doen.

Ook bij de boeren is dit kwaad groot. Het is momenteel bij de regering bekend, dat talloze Limburgse boeren melk, die zij anders aan de zuivelfabrieken afleverden, nu achterhouden om er boter van te karnen, welke boter.....de Duitse grens over gesmokkeld wordt.

Bovendien is, naar aanleiding van de vetschaarste, bij vele particulieren de gewoonte in zwang gekomen om zelf boter te karnen.

Deze anarchistische toestand is er oorzaak van, dat de regering veel te weinig melk in handen krijgt voor de boterproductie voor de komende winter. Het is toch een zeer ongunstig verschijnsel, dat er op het ogenblik nog lang niet zoveel boter in voorraad is als het vorige jaar.

Hierbij komt nog, dat de melkproductie ieder jaar systematisch achteruitgaat, de productie van dit jaar is alweer belangrijk lager dan die van 1917. De oorzaak hiervan ligt natuurlijk in het minderwaardige voedsel, dat het vee tijdens den winter wordt gegeven.

Het ligt voor de hand dat aan deze toestand zo spoedig mogelijk een einde moet worden gemaakt. Het Rijksbureau voor vlees en vetten is er op uit zoveel boter te maken, als maar enigszins mogelijk is.

Door het invoeren van een algemeen karnverbod voor particulieren, dat men spoedig verwachten kan, en door alleen erkende zuivelfabrieken met de boterfabricatie te belasten, hoopt de regering, dat alle geproduceerde boter door middel van de distributie zo doelmatig mogelijk kan worden verbruikt.

1919

Peel en Maas, 22-02-1919; p. 1/4

Vergadering Stoomzuivelfabriek „*H. Maria*” OOSTRUM,

Zondag j.l. te Wanssum gehouden.

Omstreeks 3 uur opende de voorzitter, de heer A. Litjens, deze buitengewoon druk bezochte vergadering met de christelijke groet „*Geloofd zij Jezus christus*” en heette hij namens het Bestuur alle aanwezigen hartelijk welkom. Uit de buitengewoon grote belangstelling en de trouwe opkomst naar deze vergadering concludeerde spreker, dat het Bestuur ook in de toekomst op volle medewerking der leden zou kunnen rekenen.

Daar dit de eerste vergadering was in het nieuw jaar, maakte de voorzitter van deze gelegenheid gebruik de leden in dit jaar alle heil en tegen toe te wensen.

Vervolgens wijdde spreker een waarderend woord aan het helaas reeds te vroeg ontslapen bestuurslid, de heer Muijsers te Merselo, die der vereniging in ‘t laatst van 1918 door den dood was ontvallen. In ‘t korte tijdsbestek, dat de heer Muijers⁶ in het Bestuur had zitting gehad, had hij zich als een trouw en ijverig bestuurslid doen kennen en zou zijne nagedachtenis dan ook nog vele jaren bij allen in dankbare herinnering blijven.

Hierna stelde de, voorzitter het nieuwgekozen bestuurslid voor Merselo, de heer W. Arts aldaar, aan de vergadering voor, en sprak hij daarbij de hoop uit, dat de heer Arts nog vele jaren aan de bestuurstafel zou mogen zetelen en zijn beste krachten zou wijden aan der bloei en vooruitgang der vereniging.

Ten slotte deelde de voorzitter mee, dat hem thans nog de duren plicht restte, om hier namens de vergadering een woord van dank te brengen aan de heer Jan Truijen te Meijel, de voorzitter van den Zuid Nederl. Zuivelbond. Spreker memoreerde daarbij in ‘t kort de feestelijke herdenking van het 25 jarig bestaan van deze Bond in 1918 en hoe bij die gelegenheid de heer Truijen gehuldigd werd als de grondlegger van de Zuivelbereiding en sprak hij ten laatste de hoop uit, dat wij den heer Truijen nog vele jaren in ons midden mogen hebben en hij nog tal van jaren het voorzitterschap van de Zuid Nederl. Zuivelbond mocht bekleden.

Applaus

Thans werd overgegaan tot punt 2 van de agenda n.l. verpachting der spoeling in 12 percelen voor de tijd van 6 md. en bracht deze op de som van f 1.880,-.

De notulen der vorige vergadering worden hierna door de secretaris voorgelezen en ongewijzigd goedgekeurd.

Verder deelde de voorzitter mee, dat de leden van de Raad van Toezicht de boeken, kas en verdere bescheiden ten kantore der fabriek hadden nagezien en nauwkeurig in orde hadden bevonden tot in de kleinste bijzonderheden en dankte hij die leden voor de moeite, die zij zich getroost hadden om alles zoo nauwkeurig mogelijk na te gaan.

⁶ Muijzels zowel met ‘s’ als ‘z’ geschreven!

Vervolgens bracht de Directeur een uitvoering en gedetailleerd voorslag uit over het boekjaar 1918, waaraan we 't volgende ontleen :

Er werden in 1918 aangevoerd 1.901.069 kg, melk, zijnde 285.757 kg. minder dan in 't vorig jaar. Daar er echter 46.728 L. of 48.130 kg. melk zoet verkocht worden, is er nog tot boter verwerkt 1.852.939 kg. Het gemiddelde vetgehalte bedroeg 3,17 pct. Er werden geleverd aan de mijn te Maastricht of door bemiddeling der mijn 60.175 kg. terwijl er 8.303½ kg. in 't klein verkocht werden. De totale opbrengst daarvan was f222.005,33 of gemiddeld f3,24 per kg. tegen f2,46 't vorig jaar.

Voor de volle melk werd ontvangen f9.523,64 terwijl de spoeling f3.350,32 en de drupmelk f483,42 opbrachten.

Voor de melk is uitbetaald f198.835,96 dat is ruim 10,71 ct. per kg.

Het aantal nieuwe leden bedroeg dit jaar 11 met 20 koeien, terwijl 2 leden met 4 koeien uittraden, zodat de vereniging op 1 Januari jl. bestond uit 336 leden met 770 koeien.

Er werden in het afgelopen jaar gehouden 3 Bestuurs en 1 Commissarisvergadering.

De voorzitter bedankte de Directeur voor zijn duidelijk en keurig verslag alsmede voor zijn accuraat beheer en sprak de hoop uit, dat de heer Lemmers nog vele jaren in hun midden mocht blijven vroeg, hij of iemand omtrent het verslag nog nadere inlichtingen wenste.

De directeur spoorde daarna de leden nog eens ernstig aan om de melk toch zo goed mogelijk te behandelen, daar dit toch in hun eigen belang was en toonde hij dit met een voorbeeld aan

De heren W. Arts en W. Loonen, respectievelijk aftredende als lid van het Bestuur en van de Raad van Toezicht, werden, op voorstel van de heer Reijnen uit Blitterswijk, bij acclamatie herkozen.

Alsdan kwam aan de orde een voorstel van het Bestuur om tot melkpoederfabricatie over te gaan. Bij de behandeling van dit punt zette de voorzitter de, ogenblikkelijke toestand, zoals die door de wereldschokkende gebeurtenissen der laatste maanden was geschapen breedvoerig uiteen en wees hij daarbij op de onzekere en wisselvallige toekomst, die ons wachtte. Vervolgens lichtte hij het bestuursvoorstel nader toe en deelde daarbij mee, dat, mocht er eventueel besloten worden om tot melkpoederfabricatie over te gaan, er gebouwd en een tweede stoomketel geplaatst zou moeten worden, er werden de kosten daarvan begroot op 20.000,- à 25.000,- gulden.

Ook de heren Rieter van Maashees, J. Vissers van Blitterswijk en de Directeur lichtte dit voorstel nog nader toe.

Hierop ontspon zich een langdurige en aangename discussie; verschillende voorstellen; zowel uit de vergadering als van het bestuur, vonden geen bijval en werd ten laatste besloten over dit voorstel alsnog in de verschillende afdelingen te vergaderen en alsdan de leden te laten stemmen of al dan niet tot melkpoederfabricatie zal worden overgegaan.

Na nogmaals de leden te hebben aangespoord om de melk toch zo goed mogelijk te behandelen, deelde de directeur mee, dat een werkmans der fabriek, de heer P. Pouwels, wegens uitbreiding zijner boerderij, met maart a.s. de dienst ging verlaten en kon hij niet nalaten hier namens bestuur en leden der vereniging een woord van dank te brengen aan de heer Pouwels voor zijn nauwgezette plichtbetrachting, gedurende zijn diensttijd in de fabriek bewezen en wenst hij de heer Pouwels veel geluk met zijne nieuwe onderneming.

Ten slotte deelde de directeur nog mee, dat er in het afgelopen jaar een lid der vereniging te Merselo was overgegaan naar de fabriek te Leunen en door dat lid de opzeggingstermijn niet was in acht genomen, zodat betreffend lid verplicht was nog een vol jaar de melk aan onze fabriek te leveren en hem deswege bovendien nog een boete kon worden opgelegd van maximum f 1,50 per koe, doch moest door de algemene vergadering worden uitgemaakt, hoe hoog deze boete gesteld moest worden

Nadat deze aangelegenheid en het daar mede in verband staande optreden van het bestuur der fabriek te Leunen door de directeur van alle kanten voldoende was toegelicht, werd met algemene stemmen besloten het bedoelde lid de maximum boete van f 1,50 per koe te laten betalen.

Wijl verder niemand meer het woord verlangde, bedankte de voorzitter alle aanwezigen nogmaals voor de talrijke opkomst en voor het aangenaam debat en sloot hij vervolgens de vergadering met de christelijke groet.

En wat zal daar nu gestaan hebben?
Mogelijk f 15,--

1920

1920

In 1920 werd de fabriek op het telefoonnet aangesloten.
In dat jaar werd het woonhuis achter de fabriek aangekocht met. 40 are grond voor f 5.373,- ten dienste van het personeelslid die hele dagen in de fabriek werkte. Dit huis werd verhuurd aan Verstegen voor f 4,-per week.

Peel en Maas, 10-04-1920; p. 1/4

Vergadering Stoomzuivelfabriek „H. Maria” Oostrum

Omstreeks 3 uur opende de voorzitter. de heer A. Litjens de vergadering met de christelijke groet en heette namens het Bestuur alle aanwezigen hartelijk welkom.

Vervolgens wijdde spreker een waarderend woord aan het te vroeg ontslapen bestuurslid, de heer Jan Vissers te Blitterswijk, die in mei 1919 ons door de dood is overleden. Hij stelde het nieuw gekozen bestuurslid, de heer Alph. Cremers aan de vergadering voor en sprak daarbij de hoop uit, dat de heer Cremers nog vele jaren aan de bestuurstaafel zou mogen zetelen.

Na het verlies van ons verdienstelijk bestuurslid J. Vissers, herinnerde spreker ook het overlijden van de heer J. Truijen in leven voorzitter van de *Zuid Ned. Zuivelbond* en sprak de hoop uit, dat beiden reeds mogen genieten van het eeuwige geluk.

Verder werd het rapport voorgelezen van de Raad van Toezicht, waarin deze hun tevredenheid betuigen over het beheer en de administratie in de fabriek.

Vervolgens bracht de Directeur een uitvoerig verslag uit over 1919.

Er worden aangevoerd 2.210.991 kilo melk, zijnde 309.922 kilo meer dan in 1918

Hiervan worden verkocht voor de consumptie 98.995 liter of 101.964 kilo, zodat verwerkt zijn tot boter 2.109.027 kilo melk met een gemiddeld vetgehalte van 3,1 pct.

Totaal verkochte boter 77.377 kilo, die opbracht f 253.725,25⁷

waarbij nog komt de toeslag op boter der zomerproductie 1918 zijnde

f 9686,78

Opbrengst der consumptiemelk

f 20.397,84

Verkochte spoeling

f 4.060,00

Drupmelk opgebracht

f 611,71

Het totale onkostencijfer, dus met inbegrip afschrijving bedroeg f 1.57₅₈₃ per 100 kilo melk.

Aan de leden is uitgekeerd met inbegrip toeslag f 244.694,77 of f 11,06 per 100 kilo melk.

De voorzitter bedankte den directeur voor zijn duidelijk en keurig verslag.

⁷ f 4,47 per KG. / Dit is een hoog bedrag. ZJB 1947 140 gegevens 1919 exportprijs = f 3,75 / KG. (ZHN)

De heren H. Rieter en G. Camps; resp aftredende als lid van Bestuur en van de Raad van Toezicht werden bij acclamatie herkozen.

De directeur deelde mede, dat door de Melkinrichting „*St. Lambertus*” - Horst - gevraagd van om de hele zomer volle melk te leveren aan haar inrichting. waar ook thans door tussenkomst van de regering geleverd wordt.

Daar de leden echter graag de ondermelk allemaal terug hebben, werd na enige discussie besloten, om op Zondag 28 Maart een stemming te houden in de verschillende afdelingen.

Uit deze stemming in gebleken. dat er meer stemmen tegen waren dan voor, zodat de melklevering weldra zal ophouden.

Na nog enige kleine mededelingen gedaan te hebben, bracht de voorzitter nog een woord van dank aan de leden voor hun *milddadigheid* getoond aan de armen in Wenen, waarvoor bijeengebracht was f 1032,00, wat voor onze fabriek een groot bedrag mag genoemd worden.

Daarna sprak hij nog over de tegenwoordige toestand in het buitenland en mocht er revolutiegevaar komen in ons land, dat we dan allen pal staan en strijden voor Kerk en Staat, al is het dan ook met de rozekrans in de hand.

Daar niemand meer het woord verlangde, sloot spreker de vergadering met de, christelijke groet.

Balans op 31 Dec. 1919 der Stoomzuivelfabriek H. Maria Oostrum,

	Bezit	Schuld
1 Terrein	f 1269.16	
2 Gebouwen	f 15332 25	
3 Machinerieën	f 14171.76	
4 Gereedschappen	f 159.24	
5 Meubilair	f 100.	
6 Afschr. gebouw	f 2806 45	
7 „ machines	f 11337 36	
8 Boerenleenbank Blitterewijk		
9 Div, leeningen		f 20.700,-
10 Reserve		f 7.798,29
11 Onkosten	f 1.345,-	f 1.875,12
12 Boter	f 1.358,-	
13 Boter aan leden	f 718,50	
14 Boter aan part.	f 830,65	
15 Botermijn	f 12.910,50	
16 Kas	f 5.038,05	
17 Melk		f 15.286,07
18 Hanzebank	f 5.747,56	
19 Spoeling	f 1.465,32	
20 Melkkannen	f 312,50	
21 Drupmelk	f 66,97	
22 Consumptiemelk	f 276,80	
23 Reparatiefonde		f 1.500,-
	<u>f 61.102,29</u>	<u>f 66.102,29</u>

Toelichting :

No. 6 en 7 totale afschrijving over alle jaren.

No. 8 bij 't begin 1919 nog credit f 1322,54.

No. 11 voorradige artikelen op 31 Dec. voor f 1345 en te betalen ook. f 1875,12

No. 12 voorraad f 1.358.
No. 13 te vorderen f 718.
No. 14 te -orderen f 830.65
No. 15 te vorderen f 12910,50
No. 17 te betalen aan de leden f 15285 07
No. 19 te vorderen f 1465.32
No. 20 te vorderen in voorr. f 312 50
No, 21 te vorderen f 66 97
No. 22 te vorderen f 276,50.

Peel en Maas, 04/12/1920; p. 3/4

**Coop. Stoomzuivelfabriek
„H. Maria” Oostrum.**

Aanbesteding
der melkritten

LULL, OIRLO (Zandhoek), WANSSUM
(2 karren) GEIJSTEREN en MAASHEES

op Dinsdag 7 Dec.

Gesloten biljetten in te leveren voor 2
uur op dien datum ten kantore der fabriek
20 HET BESTUUR.

1921

1921

In 1921 werd Rector Berden geestelijk adviseur.

Peel en Maas, 12/02/1921; p. 2/4

R. K. Zuivelbewerkers.

Op Zondag 13 Februari 's morgens te half twaalf zal in de Muziekzaal te Horst een vergadering worden gehouden voor alle R. K. zuivelbewerkers, werkzaam op de zuivelfabrieken van Horst-dorp Horst Meterik, Sevenum, Broekhuizen, Meerlo, Tienray, Venray-Oostrum, Venray-Leunen. De vergadering is toegankelijk ook voor land en tuinbouwarbeiders.

Peel en Maas, 19-03-1921; p. 1/6

Vergadering Stoomzuivelfabriek „H. Maria” Oostrum.

Zondag 13 maart werd de algemene Vergadering gehouden in de Muziekzaal te Wanssum. Tegen half 4 opende de E. A. Heer Rieter, burgemeester van Maashees de vergadering met de Christelijke groet, uit naam van de Voorzitter, die wegens ziekte heden gemist moet worden, doch die naar hij hoopt weldra hersteld zal zijn.

Moge deze vergadering tevens strekken tot groei en bloei der fabriek.

De notulen der vorige vergadering werden daarna voorgelezen en ongewijzigd goedgekeurd. Uit het jaarverslag bleek dat het aantal leden op 31 dec. 1920 bedroeg 349 met 796 koeien. Voor 1 KG. boter was gemiddeld 26,69 KG. melk nodig.

Ontvangen melk 2.452.567 KG. waarvan verkocht consumptie 72.972 KG. zodat verwerkt zijn 2.376.595 KG melk waaruit geproduceerd 88.707 KG. boter, gemiddelde vetgehalte 3,22 pct.

De boter heeft opgebracht	f 248.291,12
Consumptie melk	f 12.608,44
Spoeling	f 3.137,00
Drupmelk	f 526,34

Aan de leden is uitgekeerd f 9. 35⁶ per 100 KG melk.

Het totale onkostencijfer met inbegrip aflossing was ruim f 1,48 per 100 KG. melk.

De balans, winst en verliesrekening werd daarna door den Directeur voorgelezen en goedgekeurd.

BALANS op 31 dec 1920 :

	Actief	Passief
1 Terrein	f 1269,16	
2 Gebouwen	15762,25	
3 Machineriën	15431,78	
4 Gereedschappen	159,24	
5 Meubilair	1340,00	
6 Afschr. gebouwen		2921,69
7 Afschr. machine's		12880,53
8 Diverse leningen		18200,00
9 Reserve		9672,30
10 onkosten	3105,00	980,24
11 Boter	3163,60	
12 Boter leden	370,57	
13 Boter particul.	431,80	
14 Botermijn	4256,00	
15 Kas	2444,00	
16 Melk		8800,79
17 Hanzebank	2240,56	
18 Spoeling	1133,32	
19 Melkkannen	264,50	
20 Drupmelk	18,17	
21 Consumptiemelk	2067,72	
22 Reparatiefonds	2000,00	
	f 53.455,55	53.455,55

TOELICHTING:

6 afgeschreven 2 pct. ven aanschaffingswaarde

7 afgeschreven 10 pct van idem

9 bijstorting f 1874,01

10 voorradige artikelen f 3105,00; te betalen onkosten f 980,24

11 voorraad en op 1 Jan geproduceerd voor f 3163,50

16 nog schuldig aan de leden f 6800,79

18 nog te vorderen f 1333,32

19 voorraad voor f 264,50

20 te vorderen f 16,17

21 te vorderen f 2067,72

22 bijgestort f 500,00

Aankoop woonhuis achter de fabriek.

De wnd. Voorzitter deelt mee dat door het Bestuur, onder nadere goedkeuring der Algemene Vergadering is aangekocht het woonhuis naast de fabriek en zulks ten dienste van de werkmans der fabriek

De koopprijs bedraagt met inbegrip van 40 a. grond f 5375,-.

Mocht, onverhoopt de Alg. Vergadering haar goedkeuring onthouden dan zal het Bestuur de woning toch houden maar voor persoonlijke rekening.

Hit lid Verstappen uit Oirlo zegt dat men de aankoop maar goed moet keuren, het Bestuur is altijd goed voor de leden geweest.

Word zonder stemming goedgekeurd.

Verkiezing Bestuursleden aftredend A. Cremers en F. Poels.

De Voorzitter deelt mee dat beide aftredende leden weer terstond herkiesbaar zijn, hij stelt voor deze bij acclamatie te herbenoemen. Zulks geschiedde.

Mededelingen.

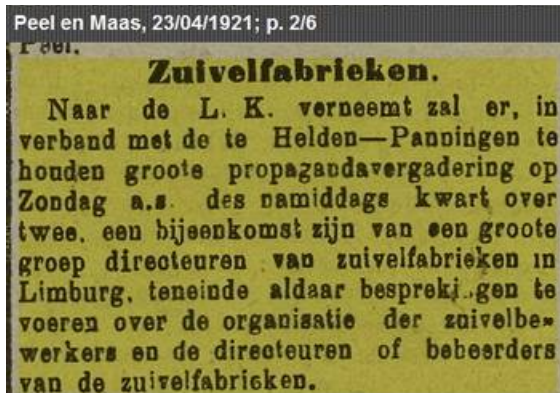
Werd mededeling gedaan van aankoop van een nieuwe ketel en „Alfa Centrifuge”.

Voorts deelt de Directeur mee dat men zich wel eens aanmerking veroorloofd over de melk-controle. Aangezien men het echter moeilijk een ieder naar de zin kan maken stelt hij voor zich steeds te houden aan de controle der fabriek.

Nog brengt de Directeur de zogenaamde inbraak op de fabriek ter sprake.

Er heeft hier een praatje over gelopen maar er is niets anders gebeurd als dat hij op een Vrijdagavond, juist bezig zijnde met geld tellen bezoek ontving van 2 Amsterdammers, welk bezoek hij echter niet kon ontvangen. Andere is er niets gebeurd.

De Voorzitter brengt daarna de Directeur dank voor zijn leiding. Ook de vergadering brengt hij dank voor het vertrouwen aan Bestuur geschonken, hij hoopt door eendrachtige samenwerking ook in de toekomst te zullen werken tot heil der fabriek, en sloot daarna de vergadering met de Christelijke groet.

1922

Peel en Maas, 01-04-1922; p. 5/6

Algemene Vergadering der Stoomzuivelfabriek „H. Maria” te Oostrum - 10 jarig bestaan

Zondag 26 maart 1922 nam, 3 uur.

Tien minuten voor 4 opende de Voorzitter de tegen 3 uur uitgeschreven vergadering.

Hij heette allen welkom en sprak er zijn spijt over uit dat de zaal er zo wanordelijk uitzag, dit is toe te schrijven aan het vertrek van de eigenaar, wie hij hier dank brengt voor zijn welwillendheid steeds de zaal beschikbaar te stellen, en hij hoopt dat het hem op zijne nieuwe standplaats welga.

Het is heden, aldus gaat de Voorzitter voort, voor de tiende maal, dat ik deze vergadering leid, het is tien jaar geleden dat wij ons eendrachtig verenigden en wij ons plaatsten onder Maria's bescherming. Dat wij Haar als onze moeder eren, bewijst het veelvuldig bezoek dat Gij aan O.L.V. van Oostrum brengt.

Hartelijk breng ik u dank voor uwe talloze blijken van vriendschap zij zullen mij steeds een aansporing zijn om op de ingeslagen weg voort te gaan.

Ook het Bestuur breng ik van harte dank voor de prettige samenwerking, al mocht er somtijds ook al enig verschil van gevoelen bestaan over de ene of andere kwestie toch kwamen wij steeds tot overeenstemming door uit het goede het beste te kiezen voor onze fabriek.

Ook het personeel moet ik dank brengen voor toewijding. Niet in het minst is de bloei onzer fabriek te wijten aan de goede zorgen van onze Directeur, die zich alle moeite getroost en wien niets te veel is om steeds de fabriek op hoger peil te brengen.

De Directeur in 't bijzonder breng ik dus hier openlijk dank en ik hoop dat hij nog lange jaren gespaard moge blijven tot heil der fabriek.

Werpen wij een terugblik op de afgelopen 10 jaren dan komt ons veel droevigst voor de geest. Niet alleen de miljoenen verminkten en doden, de miljarden gestort in de alles verslindende geldmuil, maar bovenal de verregaande verwildering van godsdienst en zeden.

Laat ons daarom naar best vermogen de Christus naar voren brengen in de Maatschappij, laat ons vasthouden aan de leuze „Limburg aan Christus”.

De Heer R. Lemmens, directeur der fabriek brengt de Voorzitter dank voor zijn hartelijke woorden, hij dankt eveneens het Bestuur voor de prettige samenwerking en de leden voor hun vertrouwen en hij hoopt nog vele jaren te mogen werken tot bloei der fabriek en tot steun van zijn groot gezin.

De notulen der vorige vergadering werden voorgelezen en goedgekeurd.

Uit het jaarverslag, dat zeer uitgebreid was nemen we het volgende over,

Begin 1921 telde de vereniging 349 leden met 796 koeien.

In de loop van het jaar kwamen er bij 4 leden met 8 koeien, zodat op 31 Dec. 1921 de vereniging telde 353 leden met 804 koeien.

De gemiddelde hoeveelheid melk benodigd voor 1 Kg, boter was 26,5.
Het gemiddelde vetgehalte 3,274 pct. De gemiddelde prijs der boter f2,67 per Kg.
Gemiddeld werd voor de melk betaald ruim 8,64 cent.

Het personeel der fabriek bestaat uit 1 Directeur, 1 machinist en 4 werklieden. - zie foto bij 1926

Er werden gehouden 1 Alg. verg. 3 Bestuurs vergaderingen en 1 verg. Raad van Toezicht,

Ook de-balans en Winst en Verlies rekening werden voorgelezen. Aangezien op een vraag van den Voorzitter niemand inlichtingen vroeg of aanmerkingen maakte werden jaarverslag en Balans goedgekeurd,

De aftredende leden J. Custers. Bestuur en P. Loonen Raad van Toezicht werden bij acclamatie herkozen.

De Voorzitter deelt mee dat er nog een achterstallige post van Kerkrade te vorderen is van f2067, de vergadering heeft dit reeds bij de balans vernomen, maar hij wil dat nader toelichten.

De Coöperatie St. Lambertus te Kerkrade ontving in de distributie tijd melk van onze fabriek.

Ook na dien tijd werd de leverantie voortgezet en wel zolang tot dat onze vordering ruim f4000 bedroeg. De helft hiervan is betaald, maar het resterende bedrag kunnen we niet krijgen.

Wel beloofd de voorzitter van Kerkrade aflossingen doch we krijgen niets.

Een persoonlijk bezoek aan Kerkrade haalde ook al niet veel uit.

Het Bestuur meende dat men thans andere maatregelen te nemen en het faillissement der Coöperatie aan te vragen of weet iemand der leden een betere weg.

Verschillende leden vrezen dat er niet veel van Kerkrade zal af te halen zijn.

De Voorzitter zegt dat als niets te halen blijkt te zijn, we geen verdere kosten maken.

Wordt besloten de zaak aan het Bestuur over te laten.

De Voorzitter deelt mee, dat er bij het Bestuur een ongetekend schrijven is ingekomen. Is de schrijver hier tegenwoordig, en wil hij zich bekend maken, dan zal het schrijven behandeld worden, andere mag het niet. Niemand antwoordde.

De voorzitter zegt dat het onderzoek door de Raad van Toezicht op 7 maart j.l. gehouden, aange- toond heeft, dat alle boeken en bescheiden in de beste orde waren, waarvoor hij de directeur hier nogmaals hulde brengt.

De directeur geeft hierna enige inlichtingen over de kosten der (boter)mijn, waar veel meer inge- houden wordt dan vroeger, vooral wegens de hoge registratierechten op openbare veilingen.

De directeur vindt het onaangenaam, dat „Land en Vee” bij plotselinge vrij sterke daling der bo- ter, prijzen deze niet vermeld.

De voorzitter vraagt of de schrijver van de ongetekende brief aanwezig is en of misschien iemand inlichting of aanwijzing kan geven.

Na enig gemompel verklaart een der leden, dat het ontevredenheid heeft verwekt, dat een der arbeiders van de fabriek er groot op ging en er op snoerde meer uurloon te hebben dan de aanne-mers-melkrijders.

Daarom achten deze leden thans de tijd gekomen om ook het loon dezer werklieden te gaan in-korten en richten zij het ongetekend schrijven aan het Bestuur.

De voorzitter dankt spreker voor zijne openhartigheid er, zegt dat de lonen door het hoofdbestuur zijn vastgesteld en bindend voor 1922, er valt niet aan te tornen. maar het Bestuur zal in de herfst een algemene vergadering over deze kwestie beleggen.⁸

Enkele leden achten het loon te hoog, anderen wijzen er op dat voor de oorlog de lonen steeds te laag zijn geweest voor deze mensen en zij nu wel wat meer mogen hebben. Sommige leden zeg-gen, dat als het de boeren minder goed gaat, de arbeiders ook maar met minder moeten rondko-men en het niet te pas komt dat zij meer loon hebben dan de melkrijders. Daartegen werpen weer anderen op, dat het loon der werklieden met de melkrijderij niets heeft te maken, dat de melkrij-ders zo weinig krijgen is hun eigen schuld, dan hadden ze maar hoger in moeten schrijven.

Na nog enige discussie over dit punt, waarbij wordt aangeraden de minister te verzoeken toestem-ming te geven voor den 10-urigen arbeidasdag, wordt deze kwestie aan het Bestuur overgelaten,

De mogelijkheid om bij. Wismans en Vogelzangs te Oirlo de melk op te halen, zal in overweging worden genomen.

De directeur wijst op Wet grote nut en den duren plicht om het melkmateriaal steeds goed rein te houden

Tot 1 mei zal op de fabriek de oude tijd worden gehandhaafd blijven doch na 1 mei de zomertijd ingevoerd.

Een voorstel om de boter welke door de leden aan de fabriek gehaald wordt, niet meer 10 cent hoger te doen betalen, dan ze de leden uitbetaald krijgen, wordt goedgekeurd.

Een voorstel om boete te heffen van leden, die boter laten meebrengen voor niet-leden, werd als zijnde te moeilijk te controleren, verworpen.

Het bestuur werd tenslotte gemachtigd om te zien naar een nieuw vergaderlokaal.

Voorzitter brengt daarna dank aan de leden voor het op deze vergadering wederom zo ruim-schoots in hem gestelde vertrouwen, hij spoort allen aan tot ijver en moed om te staan als één man onder een vlag, die der Moedermaagd, wier zegeningen ons dan niet onthouden zullen wor-den.

Tenslotte dankt hij allen voor het uitbrengen hunner stem op de boeren-kamercandidaat, een man, die de boerenstand lief heeft, die niet leeft, als zovele kamerleden, van de boeren, maar steeds voor de boeren en wiens leuze is en steeds zal zijn „Limburg aan Christus”.

Daverend applaus.

Hierna sloot de voorzitter de vergadering met de christelijke groet ten kwart na 5.

8 Zie opmerking bij 15-04 – bedoeld wordt bestuursvergadering !

Peel en Maas, 11/02/1922; p. 3/6

Verkoop Spoeling
Notaris Pluymaekers
 te VENRAY
 zal Woensdag 22 Februari 1922 nam. 5
 uur in het Café Wed. Maas te Oostrum—
 Venray
 publiek verkoopen
 voor de Stoomzuivelfabriek „H. Maria“
 te Oostrum
 12 perceelen spoeling van voormelde
 fabriek over tijdvak 1 Maart 1922 tot 1
 Sept. 1922 14

Peel en Maas, 28/03/1925; p. 4/20

Stoom-zuivelfabriek
„H. MARIA“ OOSTRUM
Aanbesteding
der melkritten
 op Dinsdag 31 Maart
 nam. 5 uur bij GERARD CAMPS.
 Inschrijvingsbiljetten moeten inge-
 leverd zijn vóór 12 uur op dien dag
 bij een der Bestuursleden of ten Kan-
 tore der Fabriek. 24
 HET BESTUUR.

Peel en Maas, 15-04-1922; p. 1/6

**BALANS der Coöp. Stoomzuivelfabriek H. Maria te Oostrum
 op 31 Dec. 1921.**

Namen Grootboekreken.	Actief	Passief
1 Terrein	f 1.269,16	
2 Gebouwen	21.237,25	
3 Machineriën	17.072,36	
4 Gereedschappen	159,24	
5 Meubilair	1.200,00	
6 Afschr. gebouwen		3.344,43
7 „ machines		12.880,53
8 Diverse leningen		19.700,00
9 Reserve		9.749,16
10 Onkosten	1.102,50	
11 Boter	2.914,00	
12 Boter Leden	334,95	
13 Boter particulieren	353,45	
14 Botermijn	3.744,00	
15 Kas	685,50	
16 Melk		5.851,02
17 Hanzebank	1.162,51	
18 Spoeling	7.118,60	
19 Melkkannen	34,00	
20 Drupmelk	13,55	
21 Consumptiemelk	2.241,22	
22 Reparatiefonds	1.502,35	
	<hr/> 54.542,29	<hr/> 54.542,29

Toelichting bij de balans:

6 en 7 voor afschrijvingen zijn afzonderlijke grootboekrekeningen.

10 voorradige artikelen voor f 1102,50 en te betalen onkosten.

11 voorraad.

12 te vorderen f 334,95

13 idem f 353,45

14 idem f 3744,00

16 Te betalen aan de leden voor melk.

18 Te vorderen f 1.118,60.

21 Te vorderen van Kerkrade f 2.067,72 van particulieren f 173,50.

Uit bovenstaande balans, welke door de Inspecteur van den Z. N. Z. is goedgekeurd, kan men zien dat onze fabriek er heel goed bijstaat. Een mooi reservekapitaal met nog een reparatiefonds.

Waar in het verslag staat dat in de herfst een algemene vergadering zal gehouden worden, daar bedoelde de voorzitter een bestuursvergadering mee.

(Vorige week wegens plaatsgebrek blijven liggen.)

1923

1923

In de bestuursvergadering van 26 maart 1923 werd besloten, de elektrische batterij-installatie van de fabriek ook aan te wenden voor verlichting van de kerk.

Peel en Maas, 24-03-1923; p. 5/8

Algem. Vergadering der Stoomzuivelfabriek „H. Maria” Oostrum.

Te ruim half 4 opende de voorzitter, de heer A. Litjens, deze buitengewone druk bezochte vergadering met de christelijke groet en heette alle aanwezigen hartelijk welkom. In ‘t bijzonder de geestelijk Adviseur Rector Berden te Oostrum.

Vervolgens deelde de voorzitter mee, dat de vereniging met genoegen kon terugblikken op het afgelopen boekjaar en waren er ondanks de alom heersende malaise toch nog winstgevende prijzen gemaakt. Die prijzen zouden evenwel nog beter zijn geweest als onze grootste afnemer van voor de oorlog, Duitsland, niet zo verarmd en lamgeslagen was, maar voor die mensen is de prijs onzer boter momenteel onbetaalbaar, Spreker voorzag dan ook, dat het zuivelbedrijf nog vele jaren een rendabel bedrijf zou zijn en wel omreden de veestapel in de ons omringende landen nog bij lange na niet op het normale peil van vroeger is teruggebracht.

Onze landbouwers, aldus spreker, hebben momenteel echter een zwaren strijd te voeren, doch door eendrachtig samenwerken moet getracht worden om nog te redden, wat te redden valt. De steeds toenemende malaise en werkeloosheid in alle takken van handel en industrie, het steeds dreigend oorlogsgevaar, de bezetting van het Roergebied, dat alles draagt er toe bij, dat wij momenteel leven in zo’n benauwende atmosfeer en als we daarbij denken aan de afgelopen oorlog, dan schrikken we terug voor vele en bittere armoede, welke er alsdan nog geleden zal moeten worden.

Spreker hoopte echter, dat de Regeerders der betrokken landen eerder tot bezinning zouden komen en met de bede van Z. H. Paus Benedictus XV „*Beziel regeerders en volken met gedachten van vrede, beslecht den strijd, die de volken verdeeld, maakt dat de menschen elkander de hand des vredes geven*”, sloot spreker zijn werkelijk treffende inleiding.

Nadat de notulen der vorige algemene vergadering door de directeur waren voorgelezen, vroeg de heer Wismans, hoe ‘t op het ogenblik stond met het afhalen der melk bij hem en Vogelsangs te Oirlo, waarvan in de notulen gewag werd gemaakt. Betrokkenen hadden daaromtrent niets naders meer vernomen.

De directeur antwoordde hierop, dat in een bestuursvergadering was besloten daarop niet in te gaan en las hij de daarop betrekking hebbende notulen dier bestuursvergadering voor. Hoewel spreker vermeende belanghebbenden hiermede in kennis te hebben gesteld, was hem zulks zeker door het hoofd gegaan en vroeg bij hiervoor dan wel excuus.

De Voorzitter deelde nog mee, dat het bestuur daarin voorlopig geen verandering kon aanbren- gen, en was het bovendien van oordeel, dat daarover op een algemene vergadering toch niet kon beslist worden. Ook de afgevaardigde van Oirlo wat van oordeel, dat daarin geen verandering was aan te brengen zonder grote kosten.

Betrokkene Wismans was van oordeel dat het niet meer dan billijk was, dat de melk aan huis af- gehaald werd, waarop de voorzitter antwoordde, dat het bestuur, wanneer het geweten had, dat de leden Wismans en Vogelsangs de melk aan huis wenste afgehaald te hebben indertijd zeer zeker niet als leden zou hebben aangenomen. Nochtans zou het bestuur in deze een nader onderzoek in- stellen om te zien of de bezwaren eventueel konden ondervangen worden.

Vervolgens bracht de directeur een uitvoerig en gedetailleerd verslag uit over het boekjaar 1922, waaraan we het volgende ontlenen:

Het aantal nieuwe leden bedroeg dit jaar 7 met 9 koeien, terwijl 4 leden met 7 koeien wegens vertrek uittraden, zodat de vereniging op 31 December 1922 telde 356 leden met 806 koeien.

Er werden in 1922 aangevoerd 2.814.980 Kg. melk, zijnde 304.853 Kg. meer dan het vorige jaar. Hiervan werden echter 17.564 Liter of 18.090 Kg. zoet verkocht. zodat er nog tot boter verwerkt werden 2.798.890 Kg. melk met een gemiddeld vetgehalte van 3,253 pct. In totaal werden ver- kocht 108.664 Kg boter met een opbrengst van *f* 238.210,03 of gemiddeld *f* 2.19 per Kg.

Voor de consumptie werd ontvangen *f* 2699, terwijl de spoeling *f* 1885,99 en de drupmelk *f* 426,91 opbrachten.

Aan de leden werd uitbetaald *f* 206.168,85 of *f* 7,30 per 100 Kg. melk.

Het totale onkostencijfer bedroeg dit jaar met inbegrip der afschrijvingen *f* 1,305 per 100 Kg. zo- dat dit cijfer in het afgelopen jaar met 25 ct. per 100 Kg. is verminderd.

Er werden in het afgelopen jaar 2 bestuursvergaderingen en 1 gecombineerde vergadering van Bestuur en Raad van Toezicht gehouden.

De balans met winst en verliesrekening werden daarna door de directeur voorgelezen en luidde deze als volgt:

Noteringen van	Verlies en	Winst
Afschijv. Meubilair	<i>f</i> 180,00	
id. Gebouwen	<i>f</i> 422,74	
Onkosten	<i>f</i> 36.162,10	
Melk	<i>f</i> 205.168,85	
Melkkannen	<i>f</i> 19,02	
Winst over 1922	<i>f</i> 1.477,22	
Boter		<i>f</i> 238.210,03
Spoeling		<i>f</i> 1.885,99
Drupmelk		<i>f</i> 426,91
Consumptiemelk		<i>f</i> 2.699,00
Haar arb. woning		<i>f</i> 208,00
	<i>f</i> 243.429,93	<i>f</i> 243429 93

Balans op 31 December 1922

	Actief	Passief
1 Terrein	<i>f</i> 1.269,16	
2 Gebouwen	<i>f</i> 21.137,25	
3 Machinerieën	<i>f</i> 17.386,42	
4 gereedschappen	<i>f</i> 159,24	
5 Meubilair	<i>f</i> 1.020,00	
6 Afsch. Gebouwen		<i>f</i> 3.767,17
7 id. Machinerieën		<i>f</i> 12.880,53
8 Diverse leningen		<i>f</i> 17.700,00
9 Reservefonds		<i>f</i> 7.681,44
10 Onkosten	<i>f</i> 1.146,00	<i>f</i> 2.098,27
11 Boter	<i>f</i> 3.088,80	
12 Boter Leden	<i>f</i> 370,14	
13 Boter Part.	<i>f</i> 486,45	
14 Botermijn	<i>f</i> 4.410,00	
15 Kas	<i>f</i> 286,56	
16 Melk		<i>f</i> 6.799,00
17 Hansebank	<i>f</i> 163,74	
18 Spoeling	<i>f</i> 626,64	
19 Melkkannen	<i>f</i> 216,75	
20 Durpmelk	<i>f</i> 15,90	
21 Consumptiemelk	<i>f</i> 103,67	
22 Reparatiefonds		<i>f</i> 1.083,09
23 Boerenleenbank	<i>f</i> 1.600,00	
Winst over 1922	<i>f</i> 1.477,22	
	<i>f</i> 53.486,72	<i>f</i> 53.486,72

Toelichting :

No. 5 - 15 pct. afgeschreven

8 - 2 pct, id.

10 - Voorradige artikelen *f* 1146,00 en nog te betalen onkosten *f* 2.098,27.

11 - Voorraad en op 1 januari geproduceerd 984 + 303 is 1287 Kg. á *f* 2,40 is *f* 3.088,80

16 - Nog uit te keren aan de leden voor melk *f* 6.799

18- Te vorderen op 31 December *f* 626,84.

19 - Voorraad *f* 216,75.

20 -Te vorderen *f* 15,90

21 - Te vorderen *f* 103,87,

Ten slotte gaf de directeur nog een vergelijkend overzicht vanaf de oprichting der fabriek in 1913 tot op heden.

De Voorzitter las hierna een schrijven voor van de Raad van Toezicht, waarin werd medegedeeld, dat de leden dezer commissie ten kantore der fabriek de boeken en bescheiden van de directeur hadden onderzocht en alles nauwkeurig in orde hadden bevonden en adviseerden zij dan ook de voorgelezen Balans met Verlies en Winstrekening goed te keuren.

Op de vraag van de voorzitter of iemand wellicht nadere inlichtingen wenste, vroeg een der leden, wat er gebeurd was met de dubieuze post van Kerkrade.

De directeur antwoordde hierop, dat deze past op de Reserve was afgeschreven wijl bij nader onderzoek gebleken was, dat er toch niets op af te halen was.

De Voorzitter bedankte de directeur voor zijn duidelijk en keurig verslag alsmede voor zijn beheer en sprak hij de hoop uit dat de heer Lemmens nog vele jaren in hun midden mocht blijven.

De heer L. Tacken en G. Camps, respectievelijk aftredende als lid van het Bestuur en van de Raad van Toezicht, werden op voorstel van de heer V. Reijnen uit Blitterswijk bij acclamatie herkozen,

Bij de mededelingen zei de directeur, dat de lonen en salarissen, waarover in de vorige algemene vergadering was gesproken, met pl.m. f 25 per week verlaagd waren.

Verder merkte de directeur op, dat er nu en dan wel eens te gauw melk geleverd werd van verse koeien en verzocht hij de leden daar in 't vervolg wat op te letten. Hoewel de tegenwoordige regeling gemakkelijker voor hem was, zou de directeur toch gaarne zien, dat er op het besluit vorige algemene vergadering, waarbij werd besloten, dat de leden de boter tegen dezelfde prijs konden betrekken, als zij er voor uitbetaald kregen, werd teruggekomen, omreden er wel eens misbruik van deze bepaling scheen gemaakt te worden. Spreker zou dan ook de boterprijs voor de leden 10 ct. hoger gesteld willen zien.

Hierover ontstond zich een drukke discussie.

De Voorzitter deelde mee, dat er tijdens de oorlog veel misbruik gemaakt was en ging er toen zelfs van die boter over de grens en daarom was de prijs destijds ook 10 ct. hoger gezet.

De directeur deelde nog mee, dat door van Eechoud vanaf 5 maart voor de ondermelk ½ cent per liter meer betaald werd. Ook wenste van Eechoud de gehele zomer door de ondermelk te betrekken en zou bij dit met de directeur nader komen bespreken⁹

De heer Rutten. Wanssum vermeende, dat de leden te weinig ondermelk terugontvingen.

De directeur antwoordde hierop, dat de ondermelk, welke de leden terugontvingen automatisch gewogen werd en voor zover hij wist word deze steeds zo eerlijk mogelijk onder de leden verdeeld en bleef er toch ook nooit ondermelk over. Niettemin kon er wel eens een abuis plaats hebben, doch indien het aanmerkelijk scheelde, dan verzocht spreker hem daarmee onmiddellijk en liefst in gesloten briefjes in kennis te stellen.

Hierover ontstond zich nog een drukke en langdurige discussie.

De heer Reijnen Blitterswijk vermeende dat men thans zijn reclames allemaal voldoende had kenbaar gemaakt en zou Bestuur en Directeur daaraan zeer zeker zo. veel mogelijk tegemoet komen en daarom stelde hij voor in deze aan Bestuur en Directeur het volste vertrouwen te schenken, hetgeen zij ook inderdaad verdienden zoals in de afgelopen jaren voldoende gebleken was. Dit voorstel werd met 'n luid applaus begroet.

De geestelijk Adviseur, daarop het woord nemende, deelde mee, dat hij wel uit aller naam vermeende te spreken als hij hier openlijk dank bracht aan Bestuur, Directeur en Raad van Toezicht voor alles, wat zij ook wederom in het afgelopen jaar in het belang der fabriek en der leden ge-

⁹ Van Eechoudt was de eigenaar van een condensfabriekje in Horst – schrijfwijze is wisselen! In ZJB. '26 als Jan van Eechoud, zie eind van dit verslag voor enkele knipsels!

daan hadden en voor alle moeite en zorgen, welke zij er ook 1922 wederom zo ruimschoots aan besteed hadden.

We hebben hier aldus spreker, eerlijke mensen aan het bestuur, die de belangen der leden naar best vermogen behartigen. Het spreekt spreker echter voor de directeur, dat er enkele kleine opmerkingen gemaakt waren, doch men moest niet vergeten, dat aan alle mensenwerk gebreken kleven; daarom is kritiek goed als het maar opbouwende en geen afbrekende kritiek is en als men daarbij maar doorzicht gebruikt. Een en ander zou voor de directeur echter een aansporing zijn om in de toekomst met nog meer nauwgezetheid de belangen der leden en fabriek te behartigen. Alles bij elkaar genomen vermeende spreker echter de leden te mogen feliciteren met zulk een bestuur en directeur en met de wens, dat Gods zegen ook in de toekomst door de voorbede van de H. Maria op deze fabriek zou mogen blijven rusten eindigde spreker zijn toespraak.

De Voorzitter dankte de geestelijken adviseur voor de waarderende woorden en de leden voor de op zo'n aangename wijze gevoerde discussies en wijl verder niemand meer het woord verlangde sloot hij de vergadering met de christelijke groet.

=====

Enige knipsels over het fabriekje van Eechoudt en Co in 1901 in Horst gestart en – vermoedelijk – eind 1924 in andere handen gegaan!

Peel en Maas, 27/04/1901; p. 2/4

HORST. Onze gemeente zal binnen kort eene industrie rijker worden, waaraan volgens veler verwachting eene schoone toekomst verbonden is, en die onze landbouwers bij eenig succes belangrijk kan bevoordeelen.

Door de firma Jos. van Eechoudt & Co. alhier is namelijk de voormalige Roomboterfabriek ingericht voor de bereiding van Gecondenseerde Melk in bussen.

De hiervoor benoodigde machines zijn reeds besteld en zullen waarschijnlijk nog deze week geplaatst worden.

Naar men ons mededeelt, zouden de melkleveranciers aan deze inrichting bij geregelde levering een buitengewoon hoogen prijs voor

Peel en Maas, 06/12/1924; p. 2/8

HORST. Bij Kon. Besluit zijn goedgekeurd de akten der N.V. Fabriek van Melkproducten en voedingsmiddelen alhier.

Peel en Maas, 05/09/1925; p. 2/8

HORST. In de vroegere boterfabriek der fa v. Eechoud is men thans begonnen met het fabricceeren van melkpoeder.

Keuringsdienst voor Waren in het gebied Eindhoven.

Aan het jaarverslag over 1922 ontlene wij het volgende:

Te Venray werden de volgende monsters genomen en op het laboratorium onderzocht:

16 van volle melk, 4 stalmonsters melk.....

In Venray werden onderzocht 16 partijen volle melk, waarbij 3 met lager vetgehalte dan 2,8 pct., 2 met vetvrije droogrest lager dan 8 pct, 3 onvoldoende rein, 7 vuil, 2 zeer vuil, 2 met water gemengt, 5 totaal ondeugdelijk van samenstelling.

Aan de verkoopers van vuile melk, werden waarschuwingen gezonden, waarbij hen werd aangeraden, te zorgen voor de grootst mogelijke reinheid van stal en vee en bovendien, hun melk, onmiddellijk na het melken, door watten te filtreren.

Zolang echter zelfs de consumptiemelk nog als het ware als bijproduct van de melkfabrikatie in potstallen wordt gewonnen, kan nooit van afdoende verbetering sprake zijn. Van het koevuil, dat in de melk komt, is maar twee vijfde onoplosbaar. Door snel filtreren, kan wel de tijd van inwerking worden beperkt, maar tevens moet er mee rekening gehouden worden, dat de mestbestanddelen op het filter met meer melk in aanraking komen en dus sterker worden uitgeloozd en meer bacteriën aan de melk zullen afgeven, dan bij rustig staan in de zelfde tijd.

Voor het verwijderen van vuil, door centrifugeren, zoals de zuivelfabrieken doen, is proefondervindelijk aangetoond, dat het aantal bacteriën, zowel bij zindelijk als bij vuil gewonnen melk, na deze reiniging groter was dan ervoor.

Na kan de nadelige invloed hiervan door het pasteuriseren wel worden opgeheven, maar daarmee wordt de melk nog niet gelijkwaardig met het zuivere, zindelijk gewonnen product.

Dat de ogenschijnlijke verbetering van de melk door de reiniging nog geen waarborg is voor een zindelijke winning, bleek bij het nader onderzoek van melk uit Venlo, die bij de zindelijkheidsproef als rein moest worden gekwalificeerd, maar waarin microscopisch de sporen van een vroegere verontreiniging nog konden worden ontdekt.

Op het gebied van de reinheid van de melk blijft voor de keuringsdiensten nog veel te doen over. Hetzelfde is het geval met het opsporen van de melk van zieke koeien. Het belang ervan is duidelijk als men weet dat is gevonden, dat melk, die gemengd was met melk van uierzieke dieren, zelfs door koken niet altijd afdoend onschadelijk voor de gezondheid wordt gemaakt.

Heel veel kon in het afgelopen jaar op dit gebied nog niet worden gewerkt. Om het meeste effect te hebben moet het hygiënisch toezicht op de melkwinning trouwens in de stal beginnen.

En bij de controle van vee en stallen is de hulp van een veearts onontbeerlijk, maar wil deze met succes kunnen optreden dan moet de dienst aan een Koninklijk Besluit op de melk de nodige bevoegdheden kunnen ontlene.

Nu moest ermee worden volstaan, om in enkele gevallen de boeren te waarschuwen om hun vee door een dierenarts te doen onderzoeken en slechte melk te verkopen van koeien, die volgens zijn verklaring geen gevaar opleveren

Door de moeilijkheid om afdoende te controleren, of de melk van minder erg aangetaste dieren toch niet bij de andere wordt gevoegd, zal het veelal ondoenlijk zijn, dwingend op te treden, als de dienst niet zelf over de hulp van een of meer veeartsen kan beschikken.

Het is reeds voorkomen, zoals achteraf bleek, dat een boer van oordeel was aan de waarschuwing gevolg te hebben gegeven, door een kwakzalver bij zijn vee te ontbieden.

1924

1924

Op de Algemene vergadering van 8 september 1924 werd besloten tot uitbreiding van de fabriek. De kosten hiervoor werden geraamd op ± f 5.000,--.
De uitbreiding bestond hoofdzakelijk uit een nieuw karnlokaal.

Peel en Maas, 12-04-1924; p. 1/8

Vergadering Stoomzuivelfabriek „H. Maria” Oostrum.

Te ruim half 4 opende de voorzitter de heer A. Litjens, de vergadering met de christelijke groet, heette alle aanwezigen hartelijk welkom en bedankte de leden voor hun buitengewoon grote opkomst alsmede voor de steun, welke zij de, vereniging in het afgelopen boekjaar wederom zo ruimschoots verleend hadden. Speciaal wilde spreker hier nog een woord van welkom toeroepen aan de Geestelijk Adviseur, de ZEerw. Heer Rector Berden te Oostrum, alsmede aan de Heer Th. Peters, Hoofd der School te Oirlo, die zich bereid verklaard had om na afloop der vergadering een lezing te houden over stalinrichting en verbetering.

In zijn verdere inleiding wees de voorzitter er op, dat de toestand van heden niet meer zo ernstig was dan die, welke hij in de vorige algemene vergadering schetste; rondom ons, aldus spreker, is verbetering te bespeuren vele takken van nijverheid staan er beter voor en was ook de toestand voor de zuivelindustrie gunstiger geworden en kwam dit vooral doordat de landbouwers zich al meer en meer op de verbetering van het melkvee en zijn hogere productiewaarde gingen toelegen. In 1923 werd er dan ook reeds 300.000 Liter melk meer geleverd dan in 1922. Wat de landbouw zelf betrof, ook hierin was volgens spreker verbetering te bespeuren, verschillende artikelen o. a. aardappelen enz. waren duurder geworden.

Aangezien de agenda nogal lang was en tevens met 't oog op de lezing van de heer Peters maakte de voorzitter zijn openingsrede korter dan hij oorspronkelijk van plan was, doch hoopte hij echter nog gelegenheid te hebben enkele punten in de loop der vergadering nader te bespreken.

De notulen der vorige algemene vergadering werden daarop door de directeur voorgelezen en ongewijzigd goedgekeurd.

Vervolgens bracht de directeur een uitvoerig en zeer gedetailleerd verslag uit over het boekjaar 1923, waaraan wij het volgende ontleen :

Het aantal nieuwe leden bedroeg dit jaar 8 terwijl 3 leden uittraden en wel 1 wegens vertrek en 2 wegens ophouden van bedrijf. Het aantal koeien vermeerderde met 7. De vereniging telde dus op 31 december 1923 361 leden niet 813 koeien.

Er werden in 1923 aangevoerd 2.931.948 Kg. melk, waarvan 19.072 L. of 19.644 Kg. zoet verkocht werden, zodat er nog tot boter verwerkt werden 2.912.504 Kg. melk, met een gemiddeld vetgehalte van 3,37 pCt. In totaal werden verkocht 114.398½ Kg. boter met een opbrengst van f232.230,02 of gemiddeld f1,99½ per Kg.

Voor de consumptiemelk werd ontvangen *f* 4.625,43 terwijl de spoeling *f* 1.628,86 en de drupmelk *f* 454,84 opbrachten.

Aan de leden is uitgekeerd voor 107.048 Kg. tabelboter *f* 200.134,36 of gemiddeld *f* 6,82 per 100 Kg, melk.

Het totale onkostencijfer bedroeg dit jaar met inbegrip der afschrijvingen *f* 1,212 per 100 K.g. melk, zodat dit cijfer in het afgelopen jaar wederom met 6 ct per 100 K.g. is verminderd.

Er werden in het afgelopen jaar 2 Bestuursvergaderingen en 1 gecombineerde vergadering van Bestuur en Raad van Toezicht gehouden.

De balans met winst en verliesrekening werden daarna door de directeur voorgelezen en luiden deze als volgt:

Noteering van	verlies en	winst
Afschr. meubilair	<i>f</i> 306,90	
id. gebouwen	<i>f</i> 422,74	
id. machines	<i>f</i> 957,05	
Onkosten	<i>f</i> 34.694,92	
Melk	<i>f</i> 200.134,36	
Reserve	<i>f</i> 2.619,43	
Boter		<i>f</i> 232.230,02
Spoeling		<i>f</i> 1.628,86
Melkkannen		<i>f</i> 18,55
Drupmelk		<i>f</i> 454,84
Consumptiemelk		<i>f</i> 4.625,43
Huur arb.woning		<i>f</i> 176,80
	<i>f</i> 239.134,50	<i>f</i> 239.134,50

Balans per 31 December 1933.

	Actief	Passief
1 Terrein	<i>f</i> 1.269,16	
2 Gebouwen	<i>f</i> 21.137,25	
3 Machines	<i>f</i> 19.141,32	
4 Gereedschap	<i>f</i> 159,24	
5 Meubilair	<i>f</i> 714,00	
6 Afschr. gebouwen		<i>f</i> 4.189,11
7 id machines		<i>f</i> 13.837,58
8 Div. leningen		<i>f</i> 15.700,00
9 Reserve		<i>f</i> 11.778,09
10 Onkosten	<i>f</i> 745,00	<i>f</i> 1.951,84
11 Boter	<i>f</i> 6.339,37	
12 Boter leden	<i>f</i> 516,35	
13 Boter par.-	<i>f</i> 428,80	
14 Botermijn	<i>f</i> 3.720,00	
15 Kassa	<i>f</i> 659,18	
16 Melk		<i>f</i> 8.351,55
17 Hanzebank	<i>f</i> 156,42	

18 Spoeling	<i>f</i>	618,00	
19 Melkkannen	<i>f</i>	20,65	
20 Drupmelk	<i>f</i>	25,09	
21 Cens. melk	<i>f</i>	95,13	
22 Repar.fonds	<i>f</i>	1.083,09	
?3 Boer.leenb.	<i>f</i>	909,48	
24 Ned. Landb.b.	<i>f</i>	237,63	
		<hr/>	
	<i>f</i>	56.892,06	<i>f</i> 56.892,06

Toelichting :

No. 5 30 pct afgeschreven

6 2 pct id

7 5 pct id

9 bijgestort saldi winst *f* 2.619,43

10 voorraad art. *f* 745 en te betalen onkosten *f* 1.951,84

11 voorraad en op 1 jan. geprod 2.049½ plus 533 is 2.587½ Kg à *f* 2,45 is *f* 6.339,37

16 nog uit te keren aan de leden voor melk *f* 8.351,55

18 te vorderen op 21 dec. *f* 618

19 voorraad voor *f* 20,65

20 te vorderen *f* 25,09

21 te vorderen *f* 95,13

De voorzitter las hierna een schrijven voor van de Raad van Toezicht, waarin de leden dezer commissie verklaarden, dat zij ten kantore der fabriek de boeken en bescheiden van de directeur hadden onderzocht en alles nauwkeurig in orde hadden bevonden en adviseerden zij dan ook de algemene vergadering de voorgelezen balans met verlies- en winstrekening aldus goed te keuren en de directeur te dechargeren voor het door hem gevoerde beheer.

Op de vraag van den voorzitter of iemand omtrent een of ander punt wellicht nadere inlichtingen wenste, gaf niemand antwoord.

De voorzitter bedankte daarop de directeur voor zijn keurig en accuraat verslag alsmede voor zijn uitstekend beheer gedurende het afgelopen jaar en vertrouwde hij dat de heer Lemmens ook in de toekomst steeds trouw en nauwgezet de belangen van de leden der fabriek zou behartigen.

De heren A. Litjens en Fr. Poels, respectievelijk aftredende als lid van het Bestuur en van de Raad van Toezicht, werden op voorstel van de heer V. Reijnen uit Blitterswijk bij acclamatie herkozen.

De voorzitter bedankte, mede namens de heer Poels, de vergadering voor het in hen gestelde vertrouwen en verklaarde tevens, dat zij steeds in het belang der vereniging zouden werkzaam zijn. De voorzitter deelde verder mee, dat er in verband met het heersen van het mond- en klauwzeer, een nadere regeling diende getroffen te worden omtrent de levering van melk van eventueel besmette dieren. Door deskundigen was verklaard, dat melk op 85 gr. gepasteuriseerd geen gevaar van besmetting meer opleverde en er ook wel geen bezwaar zou zijn tegen levering van melk afkomstig van vee uit besmette stallen. Het Bestuur stelde echter voor voorlopig geen melk van be-

smette koeien of van koeien uit besmette stallen aan te nemen, doch hij verzocht de vergadering in deze te beslissen.

Een lid stelde voor geen melk aan te nemen, maar de eigenaar van besmet vee een vergoeding uit te keren.

De voorzitter merkte op, dat volgens het fin. Reglement geen melk van vee afkomstig van besmette stallen mocht geleverd worden. liet bestuur is er dan ook niet voor om vergoeding te geven, doch wilde voorstellen om, zolang de besmetting beperkt blijft geen melk aan te nemen en ook geen vergoeding te verlenen.

De directeur wees op het gezegde van de voorzitter, dat de deskundige verklaard had, dat, indien de melk hoog genoeg verhit werd, deze geleverd kon worden, doch de voorzitter had echter vergeten er bij te voegen dat de melk door de eigenaar afzonderlijk naar de fabriek moest worden gebracht. In Merselo en Oostrum waren er reeds gevallen van besmetting voorgekomen.

De voorzitter deelde nogmaals mee, dat het bestuur de beslissing, of levering kan geschieden of dat er vergoeding wordt verleend, aan de vergadering wenste over te laten.

De EdelAchtb. Heer Rieter deelde mee, dat er te Overloon 10 stallen besmet waren en daar had de Districtsveearts verboden om melk, van deze stallen afkomstig, te leveren. Spreker vermeende dan ook, dat het beter was de melk niet te leveren, vooral met het oog op uitbreiding der besmetting. Hoe snel de besmetting zich kan verspreiden toonde spreker met enkele gevallen aan. Hij vermeende dan ook de vergadering te moeten aansporen om geen melk, afkomstig van besmette koeien te laten leveren. Dit was zijns inziens in 't algemeen belang noodzakelijk.

De voorzitter vroeg of de vergadering zich hiermee kon verenigen.

De heer Lonen informeerde, wat men dan zou doen, als de besmetting zich zou uitbreiden.

Een der leden stelde voor geen melk van besmette koeien of van koeien uit besmette stallen aan te nemen en ook geen vergoeding te verlenen. Mocht 't mond- en klauwzeer zich uitbreiden, dan kon men toch een algemene vergadering bijeenroepen om een nadere regeling te treffen. Dit voorstel werd algemeen goedgevonden.

De voorzitter gaf vervolgens een toelichting omtrent de malaise in de boterprijzen. De voornaamste afnemers waren Frankrijk en België, Duitsland slechts betrekkelijk. De afzet naar Duitsland is in de laatsten tijd zelfs geheel opgehouden. Ook de levering van melk en room naar Duitsland is sedert 1 maart j.l. geheel stopgezet.

Wijl de franc laag was en de melk, die anders naar Duitsland ging, nu hier verwerkt moest worden, zodat de productie van boter groter was, vermeende hij wel, dat dit de voornaamste redenen waren, waardoor de prijs der boter zo laag was.

Slot volgt.

Vergadering Stoomzuivelfabriek „H. Maria” Oostrum. II

Slot.

Hierop volgde een uiteenzetting voor de aanbesteding der melkritten van Wanssum en Blitterswijk door de voorzitter en van de melkritten van Oirlo en Oostrum door de heer Custers.

De voorzitter zei, dat de voerlieden die de melkritten aannemen, verplicht zijn te zorgen, dat de melk iedere dag op tijd op het fabriek komt. Het bestuur kon in de loop van het jaar geen concessies doen. Verder merkte de voorzitter nog op, dat bij de ene fabriek door omstandigheden de uitbetaling gunstiger kon zijn dan bij andere fabrieken en kwam dat hoofdzakelijk doordat op de fabrieken verschillende tabellen gebruikt werden en ook de verkoop van nevenproducten invloed op had. Nog verzocht hij om voor het onderzoeken der melk deze niet meer in flesjes te doen, maar deze melk van iedere koe voortaan in afzonderlijke kannen te doen en deze kannen alsdan te nummeren.

De directeur wees er nog eens op om de melk toch zoo zuiver mogelijk te leveren, op de fabriek waren gratis doekjes verkrijgbaar.

De heer Goumans vroeg, wat 't plan was betreffende de zomertijd en de zonnetijd voor de levering der melken de werktijd op de fabriek.

De voorzitter vermeende, dat het beter was, vooral in verband met de Maasdorpen, de zomertijd te nemen.

De heer Goumans dacht, dat het beter was met de zonnetijd mee te gaan.

De directeur vermoedde echter, dat er ook wel leden zouden zijn, die de zomertijd willen hebben.

Hierop ontspoon zich een zeer geanimeerde discussie over de voor- en nadelen van de zomertijd, waaraan door meerdere leden werd deelgenomen.

De voorzitter zei, dat, indien de zomertijd werd aangenomen, deze voor de fabriek zou gelden vanaf 1 mei tot 1 september; hij verzocht echter over het al of niet invoeren niet verder te debatteren maar tot stemming over te gaan.

Met bijna algemene stemmen werd daarop besloten de zonnetijd te handhaven.

De voorzitter deelde verder nog mee, dat er een vergadering van afgevaardigden van verschillende Stoomzuivelfabrieken had plaats gehad om de fabriek „Laclo” te Cuijk gezamenlijk aan te kopen. De aankoopssom bedroeg f 100.000, er moest echter ook nog f 200.000 bedrijfskapitaal zijn. De fabriek kon renderen als ze 40.000 Kg. per dag verwerkte, ze kon echter 60.000 Kg. verwerken. Op voorstel van het bestuur werd besloten voorlopig niet tot het aankopen dezer fabriek over te gaan.

De geestelijk Adviseur hierop het woord nemende, bracht dank aan de voorzitter, het bestuur, de raad van toezicht en aan de directeur voor hun aan de vereniging bewezen diensten. Ook het personeel der fabriek, dat zich steeds beijverde in het belang der fabriek werkzaam te zijn, bedankte hij hartelijk voor z'n trouwe plichtsbetrachting. Spreker wilde kort zijn, doch kon niet nalaten er op te wijzen, dat het bezoek der Maaskanters aan de bedevaartplaats Oostrum in de laatste jaren

niet meer was zoals vroeger. ZEerw. spoorde dan ook alle Maaskanters, die hier tegenwoordig waren, nog eens met klem aan wederom trouw ter bedevaart naar de O. L. Vrouwekapel te Oostrum te komen. Hij bedankte daarop bestuur en leden voor het prachtige geschenk, dat zij aan de kerk te Oostrum hadden gegeven. Vervolgens feliciteerde hij de vergadering met de spreker van deze avond, de heer Th. Peters, die zich gaarne bereid verklaard had om hier een lezing te houden over stalrichting en stalverbetering.

De heer Peters is bij ons reeds een goede bekende op het gebied van de landbouw en spreker was er van overtuigd dat de vergadering menige nuttige les uit diens lezing zal kunnen trekken. Spreker vroeg dan ten slotte de aandacht voor de spreker van deze avond.

De heer Peters ving zijn lezing aan met de bemerking, dat hij zijn inleiding maar achterwege zou laten, wijl de geestelijk adviseur hem reeds voldoende had geïntroduceerd.

Over de inrichting der stallen waren volgens spreker reeds talrijke rapporten van deskundigen op verschillend gebied verschenen. Het was bewezen, dat door goede inrichting van stallen men meer en betere melk won. Friesland en Holland, waar de stallen over het algemeen beter waren ingericht dan bij ons, stonden boven ons voor wat betreft de hoeveelheid en kwaliteit der verkregen melk. Denemarken stond echter nog boven de genoemde provincies en de Deense zuivelproducten werden op de Engelse markten het meest gevraagd en men betaalde daarvoor de hoogste prijzen. Van de mest in de ouderwetse stallen gingen vele stoffen verloren; ook voor de volksgezondheid zijn goedingerichte stallen beter. Slechte stalrichtingen waren vaak oorzaak van vele ziekten bij de mensen; ongekookte melk veroorzaakte vele sterfgevallen bij kinderen.

Spreker noemde enkele voorschriften van deskundigen voor goede stalrichting. De stal moet zindelijk zijn, waar vuil is, zijn ook bacteriën en waar bacteriën zijn, is ook slechte melk De melk moet ook zindelijk gewonnen worden. Slechte stallen veroorzaken vele ziekten bij de dieren. In het voorjaar moet men de beesten in de wei doen en wel dag en nacht. Dan behoort men de stallen goed te reinigen, de muren te witten met kalk en een weinig creoline. De vloeren moeten steeds goed schoon gehouden worden en nu en dan moet men de stallen maar vooral de hoenderhokken ontsmetten. Dit kan men als volgt doen; men reinige de stallen eerst goed en besproeit ze dan met een creolineoplossing. Ook de dieren moeten steeds goed rein gehouden worden.

De vloeren dient men van beton te maken, de stalwanden echter niet met cement afzetten en de zolder moet zo mogelijk stofdicht zijn. Ronde voerbakken met halve gresbuizen zijn aan te bevelen, echter zo weinig mogelijk hoeken en ook geen schotten tussen de dieren. Er moet voldoende licht in een stal zijn, want licht doodt de bacteriën. Wenselijk is in een stal 1/12 tot 1/15 licht van de vloeroppervlakte.

Spreker verklaarde enkele voordelen van een stal die goed verlicht was. Veel licht geeft ten slotte d.i. wetenschappelijk vastgesteld, meer melk en beter vetgehalte. Voor mestdieren is het echter beter (d.i. ook wetenschappelijk vastgesteld) niet al te veel licht. Het licht liefst van achteren aan te brengen, zo dit niet kan, dan maar voor de dieren, de ramen moeten alsdan echter hoog gesteld worden. De ramen voorzien van tochtschermen. Paarden mag men niet met het hoofd tegen het licht zetten.

De stal steeds op juiste temperatuur houden, niet te warm hierdoor verzwakken zwakken de dieren, niet te koud, dit kost meer voer of men verkrijgt minder melk. De juiste temperatuur is voor jarig vee 12,30 gr. voor kalfvee 14,50 gr. voor vee van gemiddelde leeftijd 15 gr. Celsius. In een stal behoort ook een goede ventilatie. Deze kan men verkrijgen door tuimelramen of luchtkokers aan te brengen. De stal mag ook niet te vochtig zijn: vochtige stallen zijn de oorzaak van vele ziekten o.a. longziekte, reumatische aandoeningen, enz. De stallen steeds op hoog peil aanleggen, dit is ook goed; voor het verval naar de gierkelder. Men moet steeds zorgen voor goed drinkwater, want slecht drinkwater is schadelijk voor de dieren. Geslagen of geboorde pompen zijn boven putten te verkiezen.

Spreker behandelde verder nog meer speciaal de inrichting van de rundveestal en toonde daarbij enkele tekeningen om het de toehoorders duidelijk te maken. Hierbij merkte hij nog op, dat het ten opzichte van de zindelijkheid beter was de dieren de staarten op te binden en verklaarde hij hoe dit het beste kon gebeuren.

't Voordeel van een gierput werd duidelijk door spreker aangetoond. Verder behandelde hij nog de mestvaalt en werden enkele vakkundige aanwijzingen hieromtrent door hem mede gedeeld. De paardenstal moet ruim zijn, de voederbak van steen of metaal en nog al diep en de ruif niet te hoog.

De varkensstal flink groot maken en de vloer hellend voor den afvoer van gier. De stallen altijd zindelijk houden.

Spreker besloot zijne leerrijke lezing

Buiteng. Vergadering Sloomzuivelfabriek „H. Maria” Oostrum

op 8 Sept. te Wanssum.

De voorzitter, A. Litjens, opende de vergadering met de chr. groet, heette allen welkom, in 't bijzonder 't bestuurslid, de heer Rieter, aan wie op 31 Aug. de ridderorde van Oranje Nassau was verleend, dankte hem voor al 't goede aan de vereniging bewezen en feliciteerde hem, mede namens de vergadering, met de hoge onderscheiding hem te beurt gevallen. Hij sprak verder de wens uit, dat deze onderscheiding hem de weg mocht banen naar 's Landsvergaderzaal in de Haag.

Luid applaus bewees, dat de leden hiermede volkomen eens waren.

Als punt 1 stond op de agenda de vergroting der fabriek en aanschaffing van een nieuwe karn. De voorzitter deelde mee, dat de fabriek ongeveer 12 jaar in werking is en inmiddels te klein is geworden, omdat de melkaanvoer sinds de oprichting is verdubbeld. In 1914, 't eerste volle jaar, dat de fabriek werkte, werd aangevoerd 1.824.896 Kg. melk, terwijl in 't eerste halfjaar 1924 reeds werd aangevoerd 1.786.072 Kg., dus bijna zo veel als over 't gehele jaar 1914. Ook de karn was te klein geworden voor de tegenwoordige melkaanvoer. Het bestuur vermeende dan ook, dat 't nu tijd werd over te gaan tot verbouwing der fabriek en aanschaffing ener nieuwe karn.

Het plan bestaat om aan de oostzijde, langs de schoorsteen een nieuw karnlokaal te bouwen van circa 55 á 60 M². De kosten der verbouwing en nieuwe karn waren globaal begroot op 5 á 6000 gulden.

De directeur lichtte een en ander nog nader toe en toonde duidelijk aan om welke redenen er niet langer gewacht mocht worden. Ook zou er wellicht binnen afzienbare tijd nog een nieuwe stoomketel moeten worden aangeschaft, wijl de tegenwoordige niet alles meer trekken kan. Hierover kon thans echter nog niet beslist worden.

Na deze toelichting vroeg de voorzitter hoe of de vergadering over een en ander dacht. Niemand wenste hierover nog het woord en met algemene stemmen werd besloten tot verbouwing der fabrieken aanschaffing van een nieuwe karn.

Alsdan kwam aan de orde de bespreking van het Mond- en Klauwzeer en in verband daarmee het leveren van melk van door deze ziekte aangetaste koeien.

De voorzitter deelde mee, dat deze ziekte zich niet verder meer had uitgebreid en waren er momenteel nog slechts 15 leden die het mond- en klauwzeer op stal hadden. Door het bestuur was indertijd besloten om de melk van zieke koeien wel te laten leveren, maar moest deze afzonderlijk aan de fabriek bezorgd worden. Aan deze maatregel was het te danken, dat deze ziekte zich niet verder uitgebreid had. Wijl het wel niet zo aangenaam was, dat deze maatregel streng werd gehandhaafd, vroeg de voorzitter de medewerking der leden in deze om eventuele verdere uitbreiding te voorkomen. Had een der leden misschien een ander voorstel, dan moest hij zulks maar mededelen en kon de vergadering daarover alsdan beslissen. Volgens de door het bestuur getroffen maatregelen, mocht een lid, dat de ziekte bij zijn vee had geconstateerd, in 20 dagen de melk

niet met de gewone melk meegeven, doch moest deze gedurende dien tijd afzonderlijk bezorgd worden. Was de ziekte echter eerder geweken, dan mocht de melk wederom met de gewone kar geleverd worden, mits een bewijs van de veearts werd overgelegd, dat de ziekte geheel geweken was.

Sommige leden maakten bezwaren tegen het overleggen van een attest van de veearts, wijl daarmee wederom kosten gemoeid waren.

Het lid M. Classens Oirlo, vermeende dat het een mooi besluit van het bestuur was, dat zij de leden in staat gesteld hadden om, ondanks ziekte hunner koeien, toch nog de melk te kunnen leveren en daarom moesten de leden ook allen zonder uitzondering meewerken.

Het lid Verstappen zou de boeren zelf laten controleren en hun de melk maar laten leveren als zij vermeenden, dat hun koeien genezen waren.

Het lid Moorrees, Oostrum, zei, dat wanneer de boeren zelf konden controleren en de veearts er niet meer bij te pas behoefte te komen, alle koeien spoedig beter zouden zijn.

Hierna ontspon zich een drukke en langdurige discussie.

Het lid Reijnen uit Blitterswijk stelde voor om het besluit van het bestuur te handhaven. Wel zou spreker er voor zijn om van de kleinen man met slechts één koe geen bewijs van de veearts te vorderen maar dezen na 20 dagen gewoon te laten leveren, doch van boeren met meer koeien zou hij overlegging van een bewijs van de veearts verplichtend stellen.

De heer Rieter zei, dat hij nu van alle kanten deze kwestie al eens gehoord had, doch vermeende hij toch te moeten waarschuwen, dat men hiermee niet voorzichtig genoeg kon zijn. Door het bestuur waren strenge maatregelen genomen en deze waren door de directeur stiptelijk uitgevoerd maar zulks was in het belang der vereniging. Verder wees spreker er op, hoe de besmetting zich uitbreidde en hoe het Rijk de vroeger toegepaste maatregelen thans om financiële redenen niet meer kon uitvoeren. In Overloon heerst reeds vanaf het begin van de lente deze gevreesde ziekte en de schade welke de boeren daarvan ondervinden is niet te berekenen. Spreker vond dan ook het voorstel Reijnen de enigste oplossing. Het bestuur was wel streng geweest, maar kon in zo'n moeilijke kwestie als deze niet anders handelen. Was de vergadering of een der leden echter een andere mening toegedaan, dan moest deze kenbaar gemaakt worden, wijl daarvoor toch deze vergadering belegd was.

Het lid M. Classens vond er geen bezwaar tegen het voorstel Reijnen aan te nemen.

Wijl geen der leden een ander voorstel ter tafel bracht werd met algemene stemmen het voorstel Reijnen aangenomen en besloten het besluit van het bestuur te handhaven.

Hierna nam de heer Rieter nogmaals het woord, dankte de voorzitter voor zijn sympathieke woorden bij 't openen der vergadering tot hem gericht. Door de voorzitter waren echter woorden gesproken, die hij liever niet gehoord had, n.l. om spr. nog eens als lid der Tweede Kamer te zien. Hij zou zulks echter niet kunnen en niet willen aannemen, omrede hij zich hiervoor niet voldoende beslagen acht; al zou de gehele streek zulks wensen, dan nog zou hij daarvoor moeten bedanken. Spr. vond 't jammer genoeg, dat er mensen gevonden werden, die zich hiervoor leenden en daartoe evenmin als hij zelf bekwaam waren.

Verder sprak de heer Rieter de wens uit, dat het de sympathieke voorzitter vergund mocht zijn nog vele jaren als voorzitter der fabriek te fungeren, aan wier hoofd hij thans ongeveer 12 jaren stond. Toen deze fabriek was opgericht, was zij al aanstonds geheel modern ingericht, doch was rekening gehouden met de financiële draagkracht der leden. Waar hier nu echter na 12 jaren zulk een vooruitgang te constateren viel moest men er ook niet tegen opzien om thans nog eens 'n tien mille te besteden voor uitbreiding en verbetering en zouden deze weder spoedig hunne voordelen afwerpen.

De voorzitter bedankte de heer Rieter voor de waarderende woorden tot hem gesproken. De voorzitter bracht nog hartelijk dank aan de directeur voor diens werkzaamheid en nauwgezet beheer en hoopte, dat de leden het vertrouwen tot op heden in het bestuur gesteld, ook in de toekomst zouden blijven bewaren, wijl het bestuur niets zou doen, wat niet in het belang der vereniging was.

Hierna sloot hij de vergadering met de christelijke groet.

Peel en Maas, 27/09/1924; p. 3/8

Aanbesteding

Woensdag 8 October a.s., 's namiddags 4 uur, zal ten huize van de Wed. G. Maas te Oostrum, voor rekening van de Stoomzuivelfabriek »H. Maria« aldaar, worden

AANBESTEED :

het uitbreiden van de bestaande fabriek.

Teekening met beschrijving te bekomen bij A. H. MARTENS, à f 2 50 per stel. 220

Peel en Maas, 11/10/1924; p. 2/8

— Uitslag der aanbesteding verbouwing en uitbreiding der Stoomzuivelfabriek »H. Maria«, Oostrum :

A. Diekenboom, Utrecht	f 7777
P. Spee, Venray	f 3295
Th. Maassen-Geb Vollenberg	f 3295
A. H. Maassen, Venray	f 3164
A. Pijpers, Leunen	f 3120
Chr. Wijnhoven, Venray	f 3050
A. Tacken—Gebr. Siebers	f 3000
Th. Kersten, Overloon	f 2999
G. Verstralen, Venray	f 2995
J. Peeters, Horst	f 2994

1925

1925

In 1925 werd wederom begonnen met het geven van melkerscursussen, door Th. Camps, voormelker.

In 1925 werd een Ford-vrachtwagen aangeschaft.

Peel en Maas, 07-02-1925; p. 5/6

Melkbehandeling op de boerderij.

Voordat de zuivelfabrieken bekend waren, werd de melk op de boerderij zelf tot boter verwerkt. Toen zag men de roomput achter de kachel slaan om te zuren en werd de room gekarnd in de draai- of stootkarn en de boter in de teil gekneed, en gezouten, waarna ze in de stad op de markt of bij particulieren werd te gelde gemaakt. En als de boter eens een Mark per pond haalde, was men uiterst tevreden. En 's avonds kwam geregeld bij de boer de karnemelk op tafel, want de boer had niet gegeten, als hij niet om de anderen avond aardappelen met karnemelk en karnemelk met aardappelen kreeg.

Hoe zijn de tijden in de laatste 25 jaren veranderd. Overal verrezen zuivelfabrieken, aanvankelijk met handkracht nu algemeen met stoom gedreven, waar iedere dag de melk der veehouders tot boter wordt verwerkt.

Dat gaf een hele verlichting op de boerderij. Toch eist de melk, voordat ze naar de fabriek vervoerd wordt, een zindelijke behandeling. Want evenmin als men van een goed bemeste en bewerkt akker een goeden oogst verwachten kan, als het zaaizaad niet deugt, evenmin kan de centrifuge eerste kwaliteit boter leveren, als de behandeling op de boerderij niet in orde is.

Melk bevat alle noodzakelijke voedingsbestanddelen in gemakkelijk opneembare vorm. Daarom neemt ze uit de omgeving ook zo spoedig verkeerde eigenschappen over, en het is dus zaak, bij de melkbehandeling op de boerderij de grootst mogelijke zindelijkheid te betrachten.

Een noodzakelijke vereiste is dus een zindelijke, luchtige stal en zindelijke dieren. In dit opzicht is dus de verandering der potstallen, waar de mest langen tijd in de stal verbleef en zich ophoopte, door geplaveide stallen en groepstallen een grote vooruitgang.

Bij het melken dient men te zorgen voor zuiver melkgereedschap en zindelijke handen en kleren. De handen dienen tevoren flink met zeep gewassen te worden en de nagels gereinigd, en zeer aan te bevelen is het gebruik van aparte klompen en een lange blauwe boezelaar. Meer en meer komt in gebruik de eenpotige melkstoel met handvat, die bij het verplaatsen der koe enige beweging toelaat en gemakkelijk kan opgenomen worden.

Met een schone doek wordt de uier met omgeving met zuiver water gewassen en afgedroogd. Dan kan het melken beginnen. De eerste stralen worden in een apart potje gemolken. De eerste

stralen toch bevatten bijna geen vet, maar wel veel bacteriën, die door het tepelkanaal in de uier zijn gedrongen. Bij het onderzoek van monsters melk, achtereenvolgens bij het melken genomen, bleek dat de eerste stralen een vetgehalte hadden van nog geen half percent, de laatste stralen van ruim 10 pct. „*De laatste drop is de boterknop,*” zegt het spreekwoord.

De uier moet dus goed leeggemolken worden. Slecht leegmelken heeft ook nog dit nadeel, dat de melkgift er spoedig door vermindert. Een koe toch, die men wil droogzetten, melkt men ook maar half leeg.

Een goed melker trekt niet aan de tepels, maar drukt ze. Veel melkers houden de duim te hoog. Deze moet geplaatst worden tegenover de wijsvinger, niet erboven. Men melke regelmatig, in niet te vlug tempo, zodat de melk met een flinke laag schuim bedekt wordt. Gemakkelijk te begrijpen is het, dat men kort voor het melken geen stalstrooisel moet aanbrengen of de dieren moet poetsen. Daardoor brengt men heel wat stof en bacteriën in de lucht, die de melk verontreinigen.

Na het melken komt de melk direct van de stal. De stal is een hele slechte bewaarplaats voor de melk. Men laat de emmer even uitluchten of men schudt de melk van de ene emmer in de anderen over. En daarna schudt men ze door een teems in de kan. In de teems stroomt de melk eerst door kopergaas of een grove linnen doek. Daarop blijven de grote onreinheden liggen. Dan sijpelt ze door een flanellen of watten doekje, waarop de kleine resten achterblijven.

De beste kannen zijn die zonder naad, in de naden blijven soms melkresten over, die verzuren en de verse melk spoedig doen bederven. De kannen worden goed schoongemaakt met heet sodawater en nagespoeld met zuiver, koud water, waarna men ze op een zindelijke plaats laat uitdruppen

Is de melk in de kan, dan komt deze in koud water om af te koelen. Hoe sterker ze afkoelt, hoe beter. Dan wordt de ontwikkeling van schadelijke bacteriën sterk vertraagd. Op veel boerderijen heeft men aparte waterbakken, om de melk af te koelen. Wie dan nog aan de bovenkant door een opening het warme water kan laten afvloeien en door een buis aan de onderkant koud water kan aanvoeren, heeft zeker een idealen melkafkoeler. Door het afstaan der warmte toch wordt het water warm. En warm water komt boven, daar het lichter is. Waar het warme water niet kan afvloeien, dient men na een minuut of tien het weer door koud te vervangen, anders blijft de temperatuur nog lange tijd tot boven 20° C., en dat is veel te hoog.

Nu worden de kannen afgedekt met een zuiver doekje, of het deksel komt er schuin op, om te verhinderen dat verkeerde dingen in de kannen komen. Vooral waar kinderen in de buurt spelen, kunnen soms op geheimzinnige wijze allerlei voorwerpen verdwijnen. De directeur van een zuivelfabriek zou u daar eigenaardige staaltjes van kunnen vertellen. Ook zal hij u erop wijzen, dat de kannen niet alleen van binnen, maar ook van buiten en vooral van onder eens terdege moeten nagezien worden.

Als op deze manier de melk verzorgd is, heeft de boer „*Seine Schuldigkeit getan,*” en kan hij ze met een gerust geweten aan de zuivelfabriek toevertrouwen.

H. D.

— De monteur J. H. van hier, was Vrijdagmiddag in de boterfabriek te Oostrum bezig met het plaatsen van een 500 kilo's zware roombak. Een der stellingen waarop deze bak geplaatst was, bezweek, waardoor het zware voorwerp kantelde en H. er onder bekneld geraakte. Met een beenbreuk werd hij opgenomen.

Peel en Maas, 27-06-1925; p. 2/8

Uit de Landbouwwereld De nieuwe Coöperatiewet.

Zeer onverwacht, op 15 Juni j.l. is de nieuwe Coöperatiewet in werking getreden. Zo heeft de tijd ontbroken om zich aan die Wet aan te passen. Landbouw-aankoopverenigingen, boerenleenbanken en andere coöperatieve lichamen op landbouwgebied zullen nu onverwijld hun statuten moeten wijzigen om deze in overeenstemming te brengen met de nieuwe Wet.

De besturen behoeven echter niet met de handen in het haar te zitten, althans niet voor zover hun verenigingen zijn aangesloten bij het Centraal Bureau te Rotterdam of bij de Raiffeisenbank te Utrecht. Die Centrale lichamen hebben zich bereid verklaard conceptstatuten te ontwerpen, welke met het oog op de nieuwe coöperatiewet bruikbaar zullen zijn; men weet dus het adres, waartoe zich te wenden. En is een vereniging elders aangesloten, bij Boerenbond of Eindhovense Boerenleenbank, dan zal men ook daar zeer zeker niet te vergeefs om hulp aankloppen. In verband met boven staande is hier te wijzen op een mooi voorbeeld van het voordeel van samenwerking.

Wijziging der statuten moet geschieden bij notariële akte: kosten hiervan zijn *f*90 à *f*100, of meer, hierbij bij komen de drukkosten der Staatscourant, compleet *f*56. Elke vereniging zou die kosten hebben te maken; voor de banken, aangesloten bij de Raiffeisenbank te Utrecht, zouden die, matig geschat, belopen pl.m. *f*60.000. Nu heeft men er iets op gevonden. In overleg met de Regering is besloten, dat de gewijzigde statuten van alle 6 à 700 banken worden opgenomen in één notariële akte, die als één geheel in de Staatscourant wordt afgedrukt. Alles met elkaar komt nu niet hoger dan *f*15!

De nieuwe Wet brengt Benige belangrijke wijzigingen. Wij laten hier enkele hoofdpunten volgen:

1. In den naam der Vereniging welke naam volledig moet worden gevoerd, behalve in telegrammen -moet worden vermeld: het doel, de, naam „cooperatief”, de regeling der aansprakelijkheid en de naam der gemeente. De aansprakelijkheid kan worden aangeduid door de letters W.A. (Wettelijke aansprakelijkheid), of U.A. (Uitgesloten aansprakelijkheid).
2. Het Ledenregister kan behouden blijven.
3. De duur der Vereniging is niet meer hoogstens 30 jaren, maar onbeperkt.
4. Is een Vereniging groter dan 200 leden, dan kan een Ledenraad worden benoemd, welke dan als souverain optreedt, b.v, bestuur en commissarissen kiest, enz.
5. Krachtens de nieuwe Wet zal in 't vervolg ook bestuursverkiezing bij referendum mogelijk zijn.
6. Commissarissen kunnen, voor hoogstens een derde, ook door een ander lichaam worden gekozen.

7. Op het niet nakomen van verschillende verplichtingen zijn vrij zware boeten gesteld.
8. Het Ledenregister behoeft niet meer gekanttekend en gewaarmerkt te worden door de kantonrechter; wel moet een ledenlijst gedeponereerd worden bij het Handelsregister, en jaarlijks aan het kantoor er van de wijzigingen in die lijst worden meegedeeld.

=====

Peel en Maas, 14-11-1925; p.1/10

Uit de Landbouwwereld,

De betekenis der Coöperatie.

De oud-Minister Dr. Posthuma heeft in de jongste algem. vergadering van de Noord Hollandse Zuivelbond gesproken over de betekenis der Coöperaties. Niet alleen over de omvang, welke de Coöperatie in de loop der jaren heeft gekregen, over haar groei en bloei, maar vooral ook over de zedelijke betekenis er van.

Hierover wordt zeer verschillend geoordeeld. Enerzijds wordt gezegd, dat de Coöperatie een geest van saamhorigheid aankweekt, de mens leert voor zijn naaste te leven, ja leert de naaste lief te hebben als zichzelf. Anderzijds is betoogd, dat de Coöperatie is uitgedacht door hen, die eerst en vooral om zich zelf denken, dat zij de zelfzucht aanwakkert, geen rekening houdt met de belangen van anderen, in dit geval de belangen van die klasse van nijvere burgers (noem ze „*Middenstanders*”), wier belangen door de gestadige groei der Coöperatie ernstig in het gedrang komen. Het is maar van welke zijde men de zaak beziet !

Coöperatie betekent: samenwerking, van welken naam onze Zuid-Nederlandse broeders zich ook tot heden bedienen. Deze naam stelt voor ieder buiten twijfel, dat niet anders bedoeld wordt dan elkander te helpen, elkander te steunen; dat wij wensen op te bouwen, Dr. Romeijn noemde in een artikel, dat hij in 1919 schreef in de „*Economisch-Statistische Berichten*,” de Coöperatie een kind van de nood geboren uit de behoefte der economisch-zwakkeren. Als de nood aan de man komt als men het alleen niet meer af kan, als de kracht van de eenling te kort schiet, als men dreigt onder te gaan in de moeilijke strijd, wordt de Coöperatie geboren.

Dit was zo met de oudste vorm van de Coöperatie: de verbruikcoöperatie. De geschiedenis is bekend: arme wevers in Rochdale, in een tijd van werkeloosheid, die tot een tijd van grote ontbering werd, hebben zich verenigd, en de eerstbekende en geslaagde coöperaties in het leven geroepen. De eerste coöperator in Europa, de Engelse econoom Robert Owen, fabrikant, die, getroffen door de ellendige toestanden in de Engelse industrie, op middelen zon om het lot zijner arbeiders te verbeteren, heeft gevochten voor zijn idealen. Hij stichtte in Engeland, in Ierland en in Amerika talrijke gemeenschappen: „*communities*”, dorpen van eenheid en coöperatie, landbouw- zowel als fabrieksdorpen.” Ze liepen alle op mislukkig uit, zodat hij in 1858 doodarm en verlaten stierf.

Meer succes hadden vermelde arme wevers, die in 1844 een vereniging stichtten, aanvankelijk slecht 28 leden tellende, met een kapitaal van 28 x 1 pond sterling. Zij beoogden het lot der arbeiders te verbeteren door middel van den coöperatieve inkoop van huishoudelijke benodigdheden.

Twintig jaar later had de vereniging 16 winkels met een jaarlijkse omzet van 4 miljoen gulden. De verbruikcoöperatie heeft zich in de loop der jaren krachtig ontwikkeld; inzonderheid in Engeland, maar evenzeer op het vasteland van Europa en in Amerika.

Ook in Nederland heeft deze coöperatie in de loop der jaren voortdurend aan betekenis gewonnen. Op 1 Januari j.l. waren niet minder dan 536 verbruikcoöperaties bij het Handelsregister ingeschreven Voorst waren ingeschreven 1553 inkoop-, verkoop- en productiecoöperaties, waarvan er niet minder dan 1182 uit de landbouw zijn. Van de 860 ingeschreven credietcoöperaties treffen we er 763 uit de landbouw aan. Als dan werkelijk de coöperaties uit nood is geboren, dan moet de nood op landbouwgebied wel bijzonder groot zijn geweest. Dat dit inderdaad het geval was, betoogde Dr. Postuma in het tweede deel zijner rede, waarin we hem niet verder zullen volgen.

Peel en Maas, 14-11-1925; p.1/10

Uit de Landbouwwereld,

De Wei der kaasfabrieken en Tuberculose.

't Vorige jaar werd door de *Bond van Coöp. Zuivelfabrieken in Drenthe* een Commissie benoemd om in studie te nemen: de verwerking der afvalproducten ener zuivelfabriek.

Deze commissie heeft onlangs over dit onderwerp een uitvoerig rapport uitgebracht, dat waard is gelezen te worden. Over de inhoud er van spreken we thans echter niet. Wel is er een enkel onderdeel, dat onze aandacht trekt. Er wordt op gewezen dat de wei, zoals die door de meeste kaasfabrieken in Friesland nog wordt teruggegeven, afkomstig is van niet gepasteuriseerde kaasmelk een groot gevaar oplevert voor de verspreiding der tuberculose (t.b.c.) onder het jongvee en varkens. Dat gevaar - zegt het rapport - is niet denkbeeldig, doch bestaat in werkelijkheid.

Bij de „*Gezondheidsdienst voor het vee*” in Friesland, welke Dienst daar reeds 5 jaren bestaat, is dit duidelijk gebleken, en het grote getal aan t.b.c. lijdende graskalveren, die ieder jaar uit die provincie over de Drentse grenzen komt, bewijst dat eveneens. 't Is echter mogelijk gebleken kaas te maken uit melk waarvan 80-90 van de 100 L., dus 90 pCt., gepasteuriseerd is, en waarbij de 20 tot 10 L. niet gepasteuriseerde melk genomen wordt van bedrijven, waar t.b.c. vrij vee wordt gehouden.

Waar men deze werkwijze wil volgen, - zal de vereniging - de fabriek - te zorgen hebben voor het t.b.c. vrijmaken en houden van het vee op de daarvoor aan te wijzen stallen.

Wordt dit aan enkele veehouders zelf overgelaten, dan zal uit de aard der zaak een hoger prijs voor zulke, t.b.c.-vrije melk betaald moeten worden, of een bijzonder premiestelsel, kunnen worden ingevoerd. Zelfs zijn er verschillende bedrijven onder naburige kaasfabrieken, welke kaas maken uit volledig gepasteuriseerde kaasmelk, zonder toevoeging van rauwe melk. Wei, afkomstig van zodanige melk levert geen besmettingsgevaar met het oog op de t.b.c. op, en is evenmin gevaarlijk als de nu hoog gepasteuriseerde ondermelk der boterfabriek. Evenwel, met weten dat de wei afkomstig van gepasteuriseerde kaasmelk minder voedingswaarde heeft, doordien de

waardevolle albumine daaruit, vooral bij hoge en niet te korte verhitting, voor het grootste deel verdwenen is.

De opbrengst aan kaas uit gepasteuriseerde melk moge iets hoger zijn, de kwaliteit van het product wordt iets minder, en die twee wegen mogelijk tegen elkaar op.

De pasteurisatie der kaasmelk en het besmettingsgevaar van on gepasteuriseerde wei, treden naar de mening der voornoemde Commissie zo zeer op de voorgrond, dat zij met de meest mogelijke nadruk de besturen der fabrieken wijst op de noodzakelijkheid, deze vraag goed onder de ogen te zien, alvorens een of ander besluit te nemen.

Ernstig toch zouden de gevolgen voor de veehouder zijn, indien na verloop eens mocht blijken, dat men mogelijk iets meer geld van fabriek zou hebben ontvangen door kaasmakerij, doch de tuberculose op de stallen was toegenomen. Dan zou de Drentse veehouder meer duurzame schade zijn toegebracht, dan het tijdelijke voordeel der kaasmakerij.

Aldus de uitspraak der Drentsche Commissie. Evenwel is deze zaak niet alleen voor de Drentse zuivelfabrieken en de Drentse boer van belang, maar van grote algemene betekenis, waarom weer hier de aandacht op hebben gevestigd.

B-r.

1926

Personeel CZ. Oostrum bij nieuwe karn.

1926

In 1926 was er een watersnood. Door de leden werd spontane hulp geboden op velerlei gebied aan de bewoners van de Maasdorpen, ondanks het feit dat ruim eenderde van de leden zelf tot de getroffenene behoorde.

Tot voorzitter van de raad van commissarissen werd gekozen Th. Peeters, hoofd van de school te Oirlo, als opvolger van W. Loonen, die overleden was.

Peel

en Maas, 05-03-1926

Algemene Vergadering Coöp. Stoomzuivelf. „H. Maria” te Oostrum

op Zondag 28 Februari.

Te ongeveer 4 uur opende de voorzitter de heer A. Litjens de vergadering met de christelijke groet, heette alle aanwezigen hartelijk welkom, speciaal de geestelijk adviseur der vereniging de ZeerEerw. Heer Rector Berden en de heer Th. Peters, Hoofd der School te Oirlo, die zich weder-

om bereid verklaard had om op deze vergadering een lezing te houden en wel over het onderwerp „Melk en vetgehalte der Melk”.

Verder dankte spreker de vergadering voor de steeds zo welwillend verleende medewerking en voor de trouwe opkomst voor de eerste maal in dit nieuwe gebouw van de Afd. Oostrum; spreker vermeende de Afd. Oostrum wel te mogen feliciteren met deze mooie en practise zaal, die zeer goed aan ieders verwachting voor vergaderzaal beantwoord, hetgeen ook aan onze fabriek ten goede komt, wijl dit lokaal meer in ‘t centrum der verschillende afdelingen ligt. Spreker kon dan ook niet nalaten bij deze gelegenheid den wens te uiten, dat in deze zaal nog veel goeds en nuttigs moge tot stand gebracht worden zowel op geestelijk als op stoffelijk gebied en dat de genoeglijke samenleving in het Katholieke organisatieleven er nog meer in bevorderd mocht worden.

Vervolgens hield de voorzitter de volgende inleiding:

Geachte Vergadering! Wijl dit jaar Nieuwjaar voor velen zo ongemerkt is voorbijgegaan, wens ik U allen nogmaals een Zalig Nieuwjaar, opdat 1926 voor U allen moge zijn een jaar van heil en zegen, van geluk en voorspoed, en dat gij allen met Gods hulp in al Uw ondernemingen moogt slagen, want wij geloven en zien maar al te duidelijk, dat, als wij de zegen van Boven moeten missen, dan al ons werken ijdel is. Spreker zag dezer dagen ergens een kalender hangen, waarop achter ieder dagnummer een V; toen hij aan een oud vrouwtje, dat daar in de kamer zat, vroeg wat zulks betekende, antwoordde deze, dat dit betekende „*wat zal ons de dag van morgen brengen*” en ons moest opwekken tot bidden en meer vertrouwen op God en dat men niet moest brengen als ‘t water reeds over den dijk liep, en dit is inderdaad ook zoo.

Verder herinnerde de voorzitter aan de groten waterramp, welke ons in ‘t begin van dit jaar zo gevoelig getroffen had; zulke rampen mochten ons echter, volgens spreker, niet terneerslaan, doch moesten ons opwekken tot meer vertrouwen op God en we mogen de Gever van alle goed nog wel danken, dat we niet erger getroffen zijn, wijl wij nu toch nog allen het hoofd boven water gehouden hebben. Zulke rampen hebben echter ook hun goede zijde, doordat zij ons de nederigheid doen beoefenen en de mens leren de woorden „*Heer, Uw wil geschiedde*” eerbiedig uit te spreken

Spreker gevoelde zich tot een dure plicht geroepen om hier aan allen hartelijk dank te brengen voor de innige deelneming, voor de vele blijken van naastenliefde en opoffering en voor de voortreffelijke wijze waarop zij in die dagen hulp hadden geboden om de ellende zoveel mogelijk te, verzachten om mensen en vee te redden en van de noodzakelijkste levensbehoeften te voorzien en die met karren en vrachtauto’s klaar stonden om alles in veilige haven te brengen, alwaar ze zo uitstekend verzorgd zijn geworden.

Een speciaal woord van dank bracht spr. aan ‘t Steuncomité, aan de besturen der boerenbonden van de verschillende afdelingen, vooral ook aan het corps Jonge Boeren uit de gehuchten van Venray, die op een gecombineerde vergadering eenparig besloten hulp te verlenen. Dat zijn werken van naastenliefde, die zich niet door edelmoedigheid laten overtreffen. Spr. gaf bij deze dan ook aan allen de plechtige verzekering, dat dit alles bij de naburige Maasbewoners in dankbare herinnering zou blijven voortleven.

Vervolgens wierp de voorzitter een terugblik op ‘t verloop van ‘t laatste jaar en vermeende dat de vereniging in alle opzichten tevreden mocht zijn; de centrifuge werkt nog uitstekend, de werkrachten voldoen best, ‘t nieuwe karnlokaal beantwoordt volkomen aan de verwachting, de boter-

prijzen mogen we, in vergelijking niet de voederartikelen goed noemen en doordat de prijzen der vette varkens zo hoog zijn mogen we niet vergeten dat de ondermelk veel waarde heeft.

Onze beste afnemers zijn nog altijd Duitsland en België, terwijl ook Nederl. Indië en Oostenrijk belangrijke afnemers blijken. Ook van verse melk, gecondenseerde melk en melkpoeder wordt de buitenlandse afzet steeds groter. Zolang er maar geen overproductie komt, zullen de boterprijzen goed blijven, wijl ook de consumptie in Europa door de hogere lonen aanmerkelijk is toegenomen. Maar een gevaar hebben wij te wachten: Nieuw Zeeland, Australië en Argentinië, landen in het zuidelijk halfrond, waar 't nu zomer is, een vruchtbare streek, waar 't vee het gehele jaar in 't weiland loopt en waar op heden 130 miljoen K.G. boter per jaar geproduceerd worden, welke in steeds toenemende massa's naar Europa verstuurd worden, zullen op den duur gevaarlijke concurrenten worden, vooral op de Engelse markten en zullen daardoor de boterprijzen vermoedelijk enigszins teruglopen

Spr. spoorde alle leden aan steeds hun best te doen om goede waar te leveren, dan zal de directeur wel zorgen, dat er een goed product ter markt komt.

De notulen der vergadering van 15 maart 1925 werden hierna voorgelezen en goedgekeurd, waarna de directeur een uitvoerig en gedetailleerd verslag uitbracht over 't boekjaar 1925, waar aan we 't volgende ontlenen:

Het aantal nieuwe leden bedroeg dit jaar 13, terwijl 1 lid wegens vertrek uittrad, het aantal koeien vermeerderde met 20, zodat de vereniging op 31 December 1925 telde 377 leden met 856 koeien.

Er werden in 1925 aangevoerd 3.669.775 kg. melk, waarvan verkocht voor consumptie 20.085 kg. zodat er nog tot boter verwerkt werden 3.619.690 kg. melk, met een gemiddeld vetgehalte van 3,364 pct. In totaal werden verkocht 141.889 kg. boter met een opbrengst van f 328.657,45 of f 2,316 per kg., dus ruim 3 ct meer dan 't vorig jaar.

Voor de consumptiemelk werd ontvangen f 3.503,30 terwijl de spoeling f 1.557,34 en de drupmelk f 648,03 opbrachten.

Aan de leden werd uitbetaald f 293.033,64 of f 7,98 per 100 Kg. melk, dus 5 cent meer dan 't vorige jaar.

Het totale onkostencijfer bedroeg dit jaar met inbegrip van alle afschrijvingen f 1,0485 per 100 kg., zodat dit cijfer in 1925 met ongeveer 2 cent per kilo verminderde.

Er werden in 1925 gehouden 1 alg. vergadering en 4 bestuursvergaderingen waarvan 3 ook door den Raad van Toezicht werden bijgewoond.

Daara werden de balans, verlies en winstrekening voorgelezen, welke we hier laten volgen:

Noteringen van	Verlies en	Winst
Afsch. Meubilair	f 134,98	
id. Gebouwen	f 484,82	
id. Machinerieën	f 1.360,95	
Onkosten	f 36.557,49	
Boter		f 328.657,45
Melk	f 293.033,64	

Spoeling	<i>f</i>	1.557,34
Melkkannen	<i>f</i>	2,24
Drupmelk	<i>f</i>	648,03
Consumptiemelk	<i>f</i>	3.503,30
Huur woning	<i>f</i>	170,04
Winst over 1925	<i>f</i>	<u>2.966,52</u>
	<i>f</i>	<u>334.538,40</u> <i>f</i> 334.538,40

Balans op 31 December 1925.

	Actief	Passief
27. Terrein	<i>f</i> 1.269,16	
28. Gebouwen	<i>f</i> 24.241,84	
29. Machinerieën	<i>f</i> 27.219,75	
30. Gereedschappen	<i>f</i> 159,24	
31. Meubilair	<i>f</i> 539,92	
32. Afschr. gebouw.		<i>f</i> 5097,47
33. id. Machinerieën		<i>f</i> 16.155,58
34. Div. Leningen		<i>f</i> 19.700,-
35. Reservefonds		<i>f</i> 17.895,78
36. Onkosten	<i>f</i> 509,00	<i>f</i> 1.632,95
37. Boter	<i>f</i> 2.490,00	
38. Boter Leden	<i>f</i> 361,00	
39. Boter particul.	<i>f</i> 339,75	
40. Botermijn	<i>f</i> 10.584,00	
41. Kas	<i>f</i> 1.469,09	
42. Melk	<i>f</i> 1.0649,11	
43. Hanzebank	<i>f</i> 156,42	
44. Spoeling	<i>f</i> 511,34	
45. Melkkannen	<i>f</i> 202,75	<i>f</i> 80,00
46. Drupmelk	<i>f</i> 23,42	
47. Consumptiemelk	<i>f</i> 224,44	
48. Reparatiefonds	<i>f</i> 663,51	
50. Boerenleenbank	<i>f</i> 1.076,28	
51. Landbouwbank	<i>f</i> 462,38	
52. Postgiro	<i>f</i> 34,62	
Totaal	<i>f</i> 71.874,40	<i>f</i> 71.874,40

Toelichting

31. Afgeschreven 20 pCt.
 32. id. 2 pCt.
 33. id. 5 pCt.
 35. Bijgestort saldi winst *f* 2.966,52
 36. Voorradige artikelen *f* 509,- en te betalen onkosten *f* 1.632,95.
 37. Voorraad op 31 december 819 Kg. en op 2 jan. geproduceerd 426 Kg.
 = 1245 Kg. à *f* 2,- = *f* 2.490,-
 42. Te betalen aan de leden *f* 10.649,11
 44. Te vorderen *f* 511,34
 45. Voorraad en te vorderen *f* 202,75 en nog te betalen *f* 80 -

46. Te vorderen f 23,42

47. Te vorderen f 224,44

De voorzitter deelde mee, dat de leden aan de voorgelezen cijfers wel niet veel hadden, doch hij vermeende dat men bij de scherpe controle, welke er tegenwoordig werd toegepast, zijn volste vertrouwen kon stellen in de Directeur. Spr. brengt dan namens alle leden hartelijk dank aan de directeur en personeel der fabriek voor de ijver en de accuraatheid, waarmee zij hun werkzaamheden vervullen en sprak de hoop uit, dat zij ook in de toekomst hun taak met dezelfde ijver en nauwgezetheid zouden blijven vervullen.

Hierna las de voorzitter een schrijven voor van de Raad van Toezicht, waarin werd medegedeeld, dat de leden dezer commissie te kantore der fabriek de boeken en bescheiden van de directeur hadden onderzocht en alles nauwkeurig in orde bevonden. De commissie drukte dan ook haar volle tevredenheid uit over het accurate beheer van de directeur en adviseerde de voorgelezen Balans en Verlies- en Winstrekening aldus goed te keuren, waartoe dan ook zonder hoofdelijke stemming werd besloten.

De heren W. Arts en G. Camps werden op voorstel van de voorzitter bij acclamatie herkozen resp. als bestuurslid en als lid van de Raad van Toezicht.

Hierna hield de Heer Th. Peters, Hoofd der School te Oirlo, een interessante en leerzame lezing over het onderwerp: „*Melk en vetgehalte der melk*”.

Alvorens tot zijn lezing over te gaan, vermeende de heer Peters bestuur en leden der vereniging te moeten feliciteren met de goeden gang van zaken der fabriek en hij sprak de hoop uit, dat deze fabriek ook in de toekomst zou blijven groeien en bloeien.

Tot het onderwerp zijner lezing terugkomende, stelde spreker voorop, dat het geven van veel en vette melk hoofdzakelijk afhankelijk was van:

1. de koeien zelf;
2. de voeding der koeien ;
3. het melken der koeien, en
4. de behandeling der melk.

De heer Peters weidde over deze 4 punten breedvoerig uit en gaf daarbij telkens weder nuttige wenken, hoe er in deze streken op dit gebied nog veel te verbeteren viel.

Aan het slot zijner lezing zei de heer Peters, dat hij hier wel geen nieuws verteld had, wijl allen dit alles reeds wisten, doch hij hoopte door deze lezing er toe te hebben bijgedragen, dat allen, omdat zij het goed wisten, het in de toekomst ook goed zouden doen.

Een welverdiend applaus viel den geachten spreker ten deel.

De voorzitter bedankte op de aller eerste plaats de leden voor de attentie waarmee zij de lezing van de heer Peters hadden gevolgd en hij hoopte, dat de goede en veelzeggende woorden van de heer Peters dan ook ingang mochten vinden en in de praktijk in toepassing zouden worden gebracht.

Vervolgens dankte de voorzitter de heer Peters voor zijn leerzame lezing, en goede raadgevingen en sprak den wen uit, dat deze vereniging ook in de toekomst nog meerdere malen de heer Peters bereid mocht vinden een lezing te houden.

Alsdan kwam aan de orde, hoe de fabriek zich te houden had in verband met de watersnood. De voorzitter deelde mee dat allen, naar hij veronderstelde, reeds hadden bijgedragen tot leniging van de watersnood. Nu was er echter bij het Bestuur een schrijven ingekomen van; het Steuncomité Venray-Horst-Sevenum, waarbij verzocht werd het voorbeeld te volgen van de fabrieken van Venray en Horst en een bijdrage te schenken aan genoemd comité tot leniging van de watersnood. Het Bestuur was echter van mening dat, wijl ruim een derde der leden zelf tot de getroffen en behoorde, hier geen pressie op de vergadering mocht worden uitgeoefend, én zou spreker dan ook gaarne vernemen of iemand daar omtrent woord verlangde.

Daar echter geen enkel lid het woord vroeg, deelde de voorzitter mee, dat het Bestuur van oordeel was, dat alle leden der vereniging zoveel mogelijk hadden bijgedragen, en wie nog meer wilde geven kon zulks nog doen, doch zoals boven reeds gezegd behoorde ruim een derde der leden tot de getroffen en verkeerde de vereniging daardoor in een geheel andere positie als die andere fabrieken. Werd nu nl. door de vereniging als dusdanig een bijdrage verleend, dan kwam deze ook ten laste van de getroffen leden. Het Bestuur was dan ook van gevoelen dat hier moeilijk kan worden geholpen zonder ook de getroffen leden te benadelen en stelde dan ook voor geen gezamenlijke bijdrage te verlenen; spr. vroeg wat de vergadering daarvan dacht. Met algemene stemmen werd het bestuursvoorstel aangenomen en besloten een en ander aan het Comité mee te delen.

De directeur deelde hierna mee, dat er zich voor de te geven melkcursus nog veel te weinig deelnemers en deelneemsters hadden opgegeven; aan 't hoofd stond daarbij Oirlo, dan volgde Mersele en daarna Oostrum; op het ogenblik kon men zich nog voor deelname opgeven, doch er zal zo spoedig mogelijk met deze cursus begonnen worden.

De geestelijk adviseur, daarop het woord nemende, vermeende wel in aller naam te spreken als hij hier openlijk dank bracht aan het bestuur, Raad van Toezicht, directeur en werklieden der fabriek voor alles, wat zij ook in het afgelopen jaar wederom voor de vereniging Gepresteerd hadden en voor de goede leiding en verstandhouding, die er steeds bestond; dat de fabriek goed geleid werd, bewezen de rooskleurige cijfers.

Verder bedankte spreker de heer Peters voor zijn echt aangename en interessante lezing en kon de heer Peters volgens spr. best als technisch adviseur der fabriek fungeren. Ook bracht hij dank aan de vergadering voor het geduld en attentie, waarmee zij de lezing van de heer Peters had gevolgd en sloot met de wens, dat de fabriek ook in de toekomst onder de bekwame leiding van bestuur en directeur mocht groeien en bloeien.

Bij de rondvraag ontspon zich een langdurige discussie over de nieuwe methode van uitbetaling, waaruit bleek dat de meeste leden liever zouden zien dat de uitbetaling in de toekomst weer zou geschieden als vroeger. Er werd dan ook goedgevonden om met ingang van 1 juli as. de vroegere wijze van betaling wederom in te voeren.

Tenslotte dankte de voorzitter de vergadering voor de aangename discussies de heer Paters voor zijne leerrijke lezing en de geestel. adv. voor zijn waarderende woorden en uitte de wens, dat met dezelfde ijver mocht worden voortgewerkt Het zal noodzakelijk zijn, dat steeds prima waar geleverd wordt om te behouden wat te behouden is.

Verder niets meer aan de orde zijnde en niemand meer het woord verlangende, sloot de voorzitter de vergadering met de christelijke groet.

1927

1927

In 1927 werd Rector Asselberghs van Oostrum benoemd tot de nieuwe geestelijke adviseur, als opvolger van Rector Berden.

Er werd gesproken over invoering kindertoeslag voor het personeel, waartoe uiteindelijk besloten werd, niet over te gaan. In 1934 werd, op voorstel van J. Loonen, hiertoe wel besloten.

Peel en Maas, 29/10/1927; p. 2/10

OOSTRUM. Vanwege de Stoomzuivelfabriek H. Maria alhier, werd dezen zomer een melkcursus gegeven te Merselo, waaraan deelnamen 24 meisjes en 3 jongens.

De praktische lessen werden gegeven door den voormelker Th. Camps, Gz. alhier, en de theoretische door den Weled. Heer Th. Peters, landbouw onderwijzer te Oirlo.

Bij het eindexamen, waarbij als juryleden fungeerden de Weled. Heer Zuidema, Rijkszuivelconsulent in Limburg, de Heer van der Schoot uit Oirschot en Mej. Anna Achten uit Sevenum.

Van de 27 deelneemsters (ers) slaagden er 25 voor het diploma van de Z. N. Z.

Dit is werkelijk een groot succes, waarvoor de cursus-leiders wel een woord van lof toekomt.

Aan de geslaagden proficiat.

Vergadering Stoomzuivelfabriek „H. Maria” Oostrum

De Voorzitter, de heer Litjens, Wanssum, opende de vergadering met de Christelijke groet en riep allen namens het Bestuur een hartelijk welkom toe, speciaal aan de ZeerEerw. Heer Berden, Rector te Oostrum, als geestelijk adviseur, die altijd zulk een belang stelling in de fabriek toont.

De Voorzitter deelde mede dat 't Bestuurslid L. Tacken wegens ziekte verhinderd was deze vergadering bij te wonen en sprak den wens uit dat de heer Tacken spoedig zou herstellen. Hij bracht nog eens gaarne een woord van hulde en dank aan de overleden Voorzitter van de Raad van Toezicht, de heer W. Loonen, en memoreerde het vele goede, dat de heer Loonen ondanks vaak moeilijke omstandigheden en tegenkantingen van allerlei aard, voor de fabriek gedaan heeft en gedaan wist te krijgen. Hij schetste hem als mens, versierd met rijke deugden, welke hij gaarne in praktijk bracht. Toch bleef hij bij alles bescheiden en stil, en spreker is er van overtuigd, dat zijn nagedachtenis bij allen in dankbare herinnering zal blijven

Spreker wijst op de heer Ament, Voorzitter Z. Ned. Zuivelbond, die bij Kon. Besluit is bevorderd van Ridder tot Officier in de Orde van Oranje Nassau, waarin de Bond wordt geëerd.

Het laatste boekjaar noemde de Voorzitter minder gunstig dan het vorige jaar, omdat de boterprijzen niet in verhouding waren tot de productiekosten. Gemiddeld was de prijs in 1926 ruim 35 ct, per K.G lager, hetgeen voornamelijk zijn oorzaak vond in beperking van het afzetgebied, tengevolge daling van de Belgische en Fransche franc en de mijnwerkersstaking in Engeland, zodat men vrijwel alleen op Duitsland en de koelhuizen was aangewezen, welke daar opgeslagen boter toch eens op de markt moest komen. Nu staking en stabilisatie achter den rug is, stijgen de prijzen weer en mag de toekomst met vertrouwen worden tegemoet gezien, al blijft de verhoging van invoerrechten op boter en kaas door naburige landen haar schaduwen vooruitwerpen, zodat de prijzen van vee en producten nog lager zullen worden.

Over fabriek en personeel sprak de Voorzitter, overtuigd dat hij aller mening weergaf, zijn hoge tevredenheid uit en hij dankte Directeur en personeel voor de getoonde ijver, zorg en vlijt, in het verzorgen der belangen van fabriek en leden.

Hierna werden door de heer Lemmens, Directeur, de notulen der vorige jaarvergadering voorgelezen, welke onveranderd werden goedgekeurd en over 1926 bleek uit winst en verliesrekening dat het aantal leden op 31 Dec. 1926 bedroeg 385, een vermeerdering van 8 leden, die met hun 13 koeien het aantal koeien bracht op 869

Aangevoerde melk 4.001.914 K.G. waarvan verkocht voor consumptie melk 16.068, zodat tot boter werd verwerkt 3.985.846 K.G. waaruit geproduceerd werden 156.579 K.G. boter, zodat voor 1 K.G boter nodig was 25,45 KG. melk. Het gemiddelde vetgehalte was 3.34 pCt. Over 1926 bedroeg de melkaanvoer 332.139 KG. meer dan het vorig jaar.

De geproduceerde boter heeft opgebracht *f*310.554,03 of *f*1,987 per KG. De algehele onkosten, waaronder *f*2.430,29 voor afschrijvingen, bedroegen *f*41.508,37 of *f*1,0389 per 100 KG melk (vorig jaar *f*1,0485)

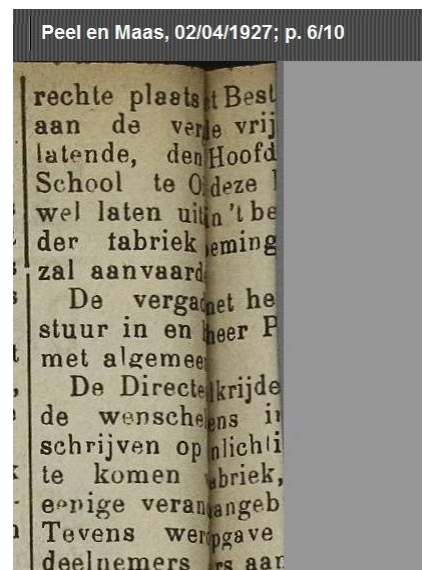
Aan de beurt van periodieke aftreding waren de heren Rieter en Fr. Poels, die bij acclamatie onder applaus werden herbenoemd tot bestuursleden

De Voorzitter merkt op, dat het juiste begrip van al de voorgelezen cijfers er wel niet zo gauw zijn zou, wijl een administratie als die der fabriek verbazend uitgebreid is, maar hij vraagt het vertrouwen der vergadering en dankt de Directeur voor diens accuratesse en vlijt

De in gebruik genomen Fordwagen, al was 't bestuur daar node toe overgegaan, eerst nadat alle onderhandelingen met de betrokken melkrijders geen resultaat hadden opgeleverd, bleek uit een uitvoerig door de heer Lemmens uitgebracht verslag, zeer economisch te werken in het belang van alle leden der fabriek wijl een bedrag van *f*569,42 was uitgespaard tegenover vervoer per kar.

Bij de benoeming van een lid van de Raad van Toezicht, hield de Voorzitter een beschouwing over de eisen die aan deze betrekking zijn verbonden, waardoor de benoemde dus over zekere capaciteiten moet beschikken, die lang niet ieders deel zijn.

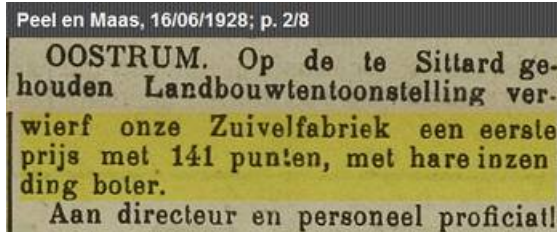
Ten einde nu de rechte man op de..... rest knipsel niet bruikbaar

1928

1928

In 1928 werd begonnen met het onderzoek van de melk op vuilgehalte. De melk-aanvoer bereikte het hoogtepunt in de jaren 1926-1928 met ruim 4.000.000 liter per jaar.

Peel en Maas, 07-04-1928; p. 5/10

Vergadering Stoomzuivelfabriek *H. Maria Oostrum*

De Voorzitter, de heer Litjens uit Wanssum, opent de vergadering met de Christelijke groet en roept alle aanwezigen, die door hun talrijke opkomst van hun belangstelling in de fabriek blijk gaven, een hartelijk welkom toe, speciaal aan de Weleerw. Heer Asselberghs, rector van Oostrum, die als geestelijk adviseur is benoemd. De jeugdige leeftijd van Z.E. doet voor de fabriek nog veel verwachten van zijn priesterlijke energie en werkkracht. Spreker hoopt, dat Z.E. steeds de belangen der vereniging zal voorstaan en trouw de vergaderingen zal bijwonen, waar van de wenken van Z.E. goede nota zal genomen worden.

Spreker acht zich gelukkig weer eens te midden der leden der fabriek te zijn, vooral wijl hij als mede-oprichter en nestor der bestuursleden, het wel en wee van nabij heeft meegemaakt. Maar toch de gedachte, dat hij als zodanig reeds aan een bestuurslid en een lid van de Raad van Toezicht de laatste eer heeft bewezen, die beiden op jeugdiger leeftijd dan spreker is, gestorven zijn, stemt spreker ernstig, nu hij reeds 7 kruisjes op zijn rug heeft.

Niet, dat hij meent, dat nu de beurt een hem is, maar hij heeft nu reeds 15 jaren de groots verantwoordelijkheid gedragen en de oude dag brengt nu eenmaal weinig goeds mede. Ook denkt spreker er niet aan ontslag te nemen als voorzitter, maar zou op een volgende vergadering iemand anders de voorzitterstoel innemen, dat de leden dan weten wat hiervan de rede is en hij de last liever op jongere schouders zag. Niet de minste wanklank of niet het minste wantrouwen bestaat er onder het bestuur, maar steeds is het goed, dat de leden zich van al wat de fabriek betreft, reukenschap geven

Spreker hoopt, dat de heer Gerard Camps, lid van de Raad van Toezicht en medeoprichter der fabriek, die allen hebben leren kennen als een man van goed doorzicht en die ons door de dood is ontvallen, bij allen in dankbare herinnering zal blijven.

Over de boterprijzen in 1927 kan men tevreden zijn, al bleven de prijzen van krachtvoer en hogere invoerrechten in het buitenland belemmerend werken.

Bedroeg het invoerrecht in Frankrijk op boter voor de oorlog 20 frs., thans was dit gestegen tot 100 frs. per 100 Kg. boter. Op kaas bedroeg dit respectievelijk 12 frs. en nu 60 frs. Ook de ondermelk was niet ten volle tot zijn recht gekomen, wijl deze in hoofdzaak gebruikt werd tot het opfokken van varkens en kalveren, die geen hoge prijzen behaalden op de markt. Toch wist onze directeur op de mijn 2, 3 á 4cent per kilo meer dan de gewone boterprijs te maken, dank zij diens ijver en energie. Over het algemeen wil spreker de toestand der boeren niet rooskleurig noemen en wijt dit hoofdzakelijk aan de handelspolitiek, te hoge invoerrechten en het te duur zijn van het krachtvoer, dat in veel gevallen dubbel zo duur is, als voor de wereldoorlog. Ook de belasting staat in verkeerde verhouding tot de productiviteit der boerderijen.

Doch met Gods hulp zullen de boeren ook deze tijd weten te doorstaan Hierna verzocht spreker de Heer Lammens voorlezing te doen der notulen der vorige vergadering, welke onveranderd werden goedgekeurd.

Uit het uitgebrachte verslag bleek, dat in 1927 werden aangevoerd 4.161.623 Kg. melk, waarvan 4.145.710 Kg. tot boter werden verwerkt en waaruit werden geproduceerd 161.274 Kg boter, zodat per Kg. boter 25,70 Kg. melk benodigd was.

De Voorzitter zei, dat de balans en winst- en verliesrekening door de Raad van Toezicht was nagezien en in orde bevonden, waarvan zij schriftelijk rapport hebben uitgebracht. Bovendien is de controle en inspectie op de Zuivelfabrieken zeer streng, zodat de leden alle vertrouwen erin kunnen stellen.

De Voorzitter deelt mee, dat aan de beurt der periodieke aftreding zijn de Heren A. Creemers als Bestuurslid en Th. Peters, Oirlo als lid van de Raad van Toezicht.

Bij monde van de Heer Reijnen klonk uit de vergadering het voorstel deze heren bij acclamatie te herbenoemen, waarmede de vergadering onder applaus akkoord ging.

De Voorzitter feliciteert deze Heren met hun herbenoeming en hoopt dat zij op de ingeslagen weg zullen voortgaan.

In de vacature ontstaan door het overlijden van de Heer Camps moet een lid van de Raad van Toezicht worden gekozen, doch wijl deze leden over het rayon der fabriek verspreid moeten wonen, stelt de Voorzitter voor, dat de leden te Oostrum maar onderling zullen stemmen op een vergadering van hun Boerenleenbank, waarmee de vergadering instemde,

De Heer Peters dankt voor het in hem gestelde vertrouwen, mede namens de Heer Creemers en belooft, dat beiden hun beste krachten voor het welzijn der fabriek zullen geven. Spr. verzekert, dat het hem aangenaam is van de vergadering het volle vertrouwen te vragen in de gang van zaken der fabriek. Hij kan dit gemakkelijk door zijn eigen overtuiging, die hem bij het onderzoek der boekhouding is bijgekomen.

De Directeur dankt de Voorzitter voor zijn hartelijke woorden, maar wijst deze echter terug, waar plichtsbetrachting bij hem voor alles gaat en dit als goed recht door de leden mag gevorderd worden. Verder dringt spr. aan op de meest propere levering der melk, wijl slechts uit de beste melk de beste boter kan gemaakt worden.

De zuivelbond geeft diploma's uit voor de beste boter. In 1927 zijn 36 diploma's uitgereikt, waarvan onze fabriek er ook een behaalde.

In overleg met het bestuur zou hij daarom voorstellen, ook voor de leden als prikkel tot levering van zuivere melk zulk een diploma of premie te willen invoeren. Ook voor de properste melkkanen kon zo iets worden ingevoerd. Een Commissie daartoe ingesteld kon dan een en ander bediscusselen, wel een moeilijk werk maar ook een dankbaar. Niet dat op dit gebied aan de fabriek geklaagd behoeft te worden, immers er zijn veel propere leveranciers. Om deze aan te sporen op de ingeslagen weg voort te gaan en de minder accurate tot beterschap te bewegen zou een dergelijke maatregel gunstig kunnen werken.

De machines der fabriek zijn allen goed, alleen de koelmachine is van te kleine capaciteit, wat de vergadering wel zal inzien, als zij bedenkt, dat deze er reeds voor 15 jaren was en hoeveel koeien zijn er in die tijd niet bijgekomen. Bovendien kan deze koelmachine de melk na het pasteuriseren niet op de verlangde temperatuur brengen, en waar genoeg geld bij de Boerenleenbank in depot is, is aanschaffing van een sterkere machine niet onoverkomelijke.

Nu verkreeg de Weleerw. Heer Asselbergs, rector te Oostrum het woord en zei, dat de Voorzitter bij de aanvang der vergadering om een muziekterm te gebruiken in mineur gesproken heeft, wat toch wel in tegenstelling is met de persoonlijke verschijning van de Voorzitter. Spreker voelde dan ook veel neiging om de Voorzitter aan zijn jas te trekken, toen hij zich zelf aan het afbreken was. Maar allens kwamen majeur akkoorden doorbreken en klonk het aan hem gericht welkom zo hartelijk, dat spreker toer zal hebben aan de op hem gebouwde verwachtingen te voldoen. Hij zal er echter zijn best voor doen. Spreker noemde een vereniging gelukkig, waar zo als hier het volle wederzijdse, vertrouwen heerst, wat noodzakelijk moet leiden tot meerderen groei en bloei. Wat de Voorzitter betreft, gelooft spreker dat de fabriek daar nog wel een tiental jaren plezier van kan hebben.

Een hartelijk applaus klonk uit de vergadering als teken van instemming op, waarna de Voorzitter lachende opmerkte, dat hij hoopte dat de vorige spreker gelijk zou krijgen.

Bij de mededelingen wees de Voorzitter er op, dat hier en daar weer mond en klauwzeer heerst en spoort de leden aan voorzichtig te zijn en van eventuele gevallen direct aangifte te doen.

Bij de rondvraag werd gevraagd of de Ford-vrachtwagen economisch bleek te zijn, waarop de directeur antwoordde, dat uit de voorgelezen notulen blijkt, dat de Ford een besparing heeft gebracht van f 869,42 in 8 maanden tijds, zoals dat het vorig jaar berekend is. Indertijd ging het bestuur er slechts node toe over om een Ford aan te schaffen, maar de houding der melkrijders, die meenden dat de aanschaffing van een Ford alleen als dreigement dienst deed, dwong het bestuur daartoe, hoe gaarne zij de melkrijders ook hun werk gunden.

De heer M. Cleassen. Klein-Oirlo vroeg, waarom hij niets meer hoorde van de melkveecontrole, waarop de Voorzitter zei, dat de animo niet groot was over het algemeen en vele boeren op de kleintjes gingen letten. Mogelijk is echter, dat men later tot dezen maatregel gedwongen wordt.

De Heer Bistervelds, Merselo, vroeg naar de financiële toestand der fabriek, waarop de directeur uiteenzette, dat de fabriek bij liquidatie tegen balanswaarde, welke zeer laag is, nog een bedrag van f 22.041,84 als reserve zou over hebben.

Niemand het woord meer verlangende sloot de Voorzitter deze vergadering met de Christelijke groet.

Zure melk.

Bij de geweldige hitte van de laatste weken hoeft het geen verwondering te wekken, dat mens en dier overstuur raken en met zich zelf geen raad welen.

Er zijn ook nog andere dingen, die zo'n krachtproef niet kunnen doorstaan en spoedig de kluts kwijt zijn. Hiertoe behoort ook de melk.

Het was opvallend, hoe de karren van de melkrijders-met zovele rode vlaggetjes prijken. 't Leek wel een socialisten-optocht. Daarmee hadden de vlaggetjes alleen dit gemeen, dat ze allebei van ontevredenheid getuigen, maar met dit verschil, dat een socialist altijd ontevreden is, terwijl dit met de vlaggetjes alleen 't geval is, als er werkelijk grond en reden voor is.

Wat toch is de oorzaak van 't geval?

De melk, die onder zo'n vlagvaart, is bij onderzoek aan de fabriek zuur bevonden. Ze deugt niet voor de boterbereiding en keert weer naar haar bakermat terug met als waarschuwend voorbeeld een rood briefje.

Melk is een vloeistof, die alle voedende bestanddelen bevat in gemakkelijk opneembare vorm. Een uitstekende voedingstof, zult ge zeggen. En dat is ook zo. Maar ook een geschikte voedingsbodem voor allerlei ongerechtigheden, die er zich zodanig in kunnen ontwikkelen, dat ze gevaarlijk wordt voor 't gebruik.

Tot die ongerechtigheden behoren ook de melkzuurbacteriën. Ze zweven overal in de lucht en komen dan ook altijd in kleinere of grotere hoeveelheden in de melk voor. Bij geschikte temperatuur ontwikkelen ze zich verbazend snel en zetten de in de melk aanwezige melksuiker om in melkzuur. De melk wordt zuur en dik en is voor de boterbereiding in de fabrieken voor 't gewone gebruik ongeschikt.

Hoe kunnen we de ontwikkeling er van tegenhouden ?

Dr. Van der Zande zegt in zijn Leerboek der Zuivelbereiding:

„Zorg, dat er zo weinig mogelijk bacteriën in de melk voorkomen.

Zorg, dat die, welke er niettegenstaande de grootste zorg nog inkomen, zich zo weinig mogelijk mogelijk kunnen ontwikkelen.

In de eerste plaats is nodig, dat de melk zo zuiver mogelijk gewonnen wordt. Er dient dus gezorgd te worden voor zindelijke dieren en een zindelijke stal, voor zindelijke handen en kleren en zuiver vaatwerk.

Het moest gewoonte worden, dat vóór het melken de uier en omgeving met een schone natte doek afgewassen werd en dat de eerste stralen apart, gehouden werd en voor de varkens bestemd. De eerste stralen krioelen van 'de bacteriën, die van uit de stal in het tepelkanaal zijn binnengedrongen. Bovendien bevatten ze zo goed als geen vet en verlagen dus het gemiddeld, vetgehalte.

Na het melken wordt de melk direct uit de stal verwijderd. Men schudt ze eens om in een anderen schone emmer ter verwijdering van de stallucht en doet ze in een zuivere kan, die tevoren met heet sodawater is uitgewassen en met koud water nagespoeld.

Daar de bacteriën zich bij hogere warmtegraad het best ontwikkelen, moet ze zo spoedig mogelijk worden afgekoeld. Daartoe zet men ze in een bak met koud water.

Wie nu meent, aan het einde van zijn plicht te zijn, heeft het mis. Het water toch neemt de warmte van de melk over en stijgt al gauw tot over de 20° C. Dat is een heel ongewenste toestand. Vooral in de warme zomermaanden moet het water enige keren door koud vervangen worden

Ook de kelder is geen geschikte bewaarplaats voor de melk.

We onderzochten dezer dagen de temperatuur van een kelder en van koud pompwater. De kelder wees 19°, het water 11° C. aan.

We moeten nu trachten, de melk zoo dicht mogelijk bij de 11° te krijgen. Lager is beter, maar dit is zonder ijs praktisch niet mogelijk.

Een eenvoudige en degelijke manier van melk bewaren in de zomer is deze:

In een frisse koelkamer wordt een waterbak gemetseld, waarin de melk wordt afgekoeld. Van de pomp loopt een slang of buis met kraan naar de bak, die bij de bodem uitmond. Aan de bovenkant is een opening, waardoor het warme opstijgende water kan wegvloeien. Door de kraan even open te zetten, heeft er een voortdurende stroom van koud water plaats door de bak en blijft de melk in uitstekende conditie.

Het is ook verkeerd, de morgenmelk bij de andere te voegen, als ze nog niet voldoende is afgekoeld. Even verkeerd, of nog slechter, is, de morgenmelk te bewaren tot de volgenden dag of op een zaterdag tot de namiddag. Aan te raden is, een reservekan te hebben, waarin de ondermelk apart wordt meegegeven. Dit gaat ook best in de kan, waarin men de karnemelk terugontvangt.

Ook aan de zuiverheid der kan moet de grootste aandacht gewijd worden. Er is mij een geval bekend, dat een veehouder vier keer achter elkaar zijn melk als zuur terugkreeg, omdat de kannen binnen smerig waren.

Het gebeurt ook, dat het tin in de kan loslaat. Dan begint de kan te roesten. Er blijven eerder melkresten achter, die de melk zuur maken. Ook de kannen met naden zijn vaak uitstekende kweekplaatsen van bacteriën

Laat beschadigde kannen door de fabriek opzenden. Men krijgt ze opnieuw vertind terug voor weinig geld.

Uit het bovenstaande volgt, dat het gebruik van een thermometer op de boerderij een noodzakelijke behoefte is. Voor 1 gulden kan men ze kopen in de zuivelfabriek. 't Zijn prachtige toestellen, met een metalen omhulsel omgeven en gaan jaren mee. De fabriek kon er desnoods gratis een aan elke veehouder bezorgen. Dat bespaart heel wat moeite aan de fabriek en voorkomt heel wat kosten voor de veehouder.

Een thermometer is noodzakelijk op elke boerderij.

Verzekering voor den boer.

Enigen tijd geleden kon men in het *Zeeuwsch Landbouwblad* een artikel lezen van „*Jong Boer*”, waarin de inzender de aandacht vestigde op een voor de boeren misschien nadelige achterstand vergeleken bij de arbeiders n.l. de verzorging voor de ouden dag.

Voor de arbeiders is het verplichtend, dat zolang ze werken zegeltjes geplakt worden, opdat wanneer ze de 65 jarigen leeftijd bereikt hebben, een uitkering van ouderdomspensioen kan plaats vinden. Inderdaad is daarvoor veel te zeggen, immers, wanneer de boer de laatste jaren, die hij op zijn bedrijf denkt door te brengen eens erg ongelukkig is met het boeren dan zou hij daardoor gedwongen worden, langer dan hem lief is op zijn boerderij te blijven. Nu beslaat er sinds enkele jaren in Friesland een Onderlinge Boerenverzekering die hierin althans een beetje te hulp wil komen op een zeer eenvoudige en vrij goedkope manier. De boeren aangesloten bij die verzekering betalen elke week 15 cent per koe aan premie.

Dit bedrag wordt door de directeur van het melkgeld ingehouden. Zoveel koeien als men heeft zoveel maal 15 cent wordt dus gekort, terwijl voor elke H.A. bouwland dat men heeft eveneens een koe kan gerekend worden. Men krijgt dan op 65 jarigen leeftijd ineens een bepaald bedrag uitgekeerd, dat natuurlijk afhankelijk is van de tijd dat men premie heeft betaald. Mocht men eerder komen te overlijden, dan wordt aan de nabestaanden dat zelfde bedrag uitgekeerd. Het laagste verzekerde bedrag is f 1.500 en het hoogste f 18.000.

De premie is, ook al doordat men Coöperatief werkt zeer laag, als men bedenkt, dat wordt uitbetaald per 15 cent premie per week, indien men op 25 jaar is opgenomen in de verzekering f 440, indien men op 30 jaar is opgenomen f 346, indien men op 35 jaar is opgenomen f 291 enz.

Wanneer we deze getallen vergelijken met die van overigens goede andere verzekeringsmaatschappijen dan behoeft het geen betoog, dat men hier wel zeer goedkoop uit is en dat is weer mogelijk gemaakt, doordat de Coöperatieve Zuivelfabrieken hun medewerking verlenen, waardoor op een zeer eenvoudige en goedkope manier de premiën geïnd worden.

Al het loon dat anders aan agenten e.d. uitbetaald moet worden, houdt men hier in kas. Het is geen wonder dat in andere provinciën deze verzekering navolging heeft gevonden. Zo is men ook in Overijssel op dezelfde wijze begonnen de ouden dag van vooral de kleinen boer wat lichter te maken. Natuurlijk zijn er tal van vraagstukken aan verbonden, maar de praktijk heeft wel uitgewezen, dat de moeilijkheden, die zich voordoen niet *onverkomelijk* zijn. In elk geval is deze wijze van verzekeren zeer sympathiek, daar de boer zo goed als de arbeider uit het bedrijf de ouden dag moeten kunnen verzorgen. Dat het nog niet mogelijk is een Pensioen te beuren, dat maandelijks of in elk geval periodiek kan worden geïnd is nog wel te betreuren, maar hoe grotere deelname, hoe groter ook de mogelijkheid wordt, daaraan te denken.

Het is alleen wel een beetje onbegrijpelijk dat ook in de andere provincies niet op een dergelijke manier getracht wordt zo iets nuttigs in het leven te roepen. Ligt hierin niet een taak voor de landbouworganisaties?

1929

1929

In 1929 vond gratis teruglevering van ondermelk (80%) en karnemelk (10%) plaats aan de leden.

Peel en Maas, 27-04-1929; p. 5/10

Vergadering Stoomzuivelfabriek Oostrum.

De Voorzitter, de heer Litjens uit Wanssum, opent de vergadering met de Christelijke groet, en sprak een woord van welkom tot de talrijk opgekomen aanwezigen, speciaal aan de heer Quadvlieg, Inspecteur van de Volksgezondheid te Sittard en de heren Sala, Dierenartsen te Venray, die steeds blijk gegeven hebben, dat de gezondheidstoestand van het vee, het na aan het hart ligt.

In een algemene beschouwing over het jaar 1928 merkte spr. op dat wij onder Gods zegen gespaard zijn gebleven voor natuurrampen en dat ook zo als geen gevallen van mond- en klauwzeer onder het vee voorkwamen. Gaarne brengt hij hiervoor dank aan de L. L. T. B., die van de Minister wist gedaan te krijgen, dat de grenzen van Limburg gesloten werden, toen elders mond- en klauwzeer heerste. De boterprijzen waren in dat jaar bevredigend; in het eerste half jaar was deze iets beneden het gemiddelde, wat te wijten was, aan de slechte weertoestand, doch de prachtige nazomer van 1928 heeft dit in het tweede half jaar ruimschoots vergoed.

De boterhandel was in 1928 stabiel, zodat gemiddeld 10 cent per Kg. meer werd gemaakt dan in 1927, waarvoor hij gaarne namens het bestuur dank bracht aan de Directeur en het verdere personeel dat zich zo heeft ingespannen om zulk een schitterend resultaat te bereiken. De uitvoer van boter had een goed verloop, thans worden in 56 verschillende landen, de verschillende Nederl. Boterproducten ter markt gebracht. Engeland en Duitschland bleven de beste afnemers, ging in Duitschland de boter import vooruit, met dezelfde mate ging de Engelache import echter achteruit. Tengevolge van de wereldoverproductie, waren voor tal van landbouwproducten niet de normale prijzen te bedingen, waarbij gevoegd, de hoge invoerrechten, die in naburige landen geheven worden, lijdt een en ander tot een minder rooskleurig beeld van de economische toestand ten platte lande. Doch werklust, eendracht en zuinigheid zullen de boeren helpen in de strijd om het bestaan, zodat de toestanden als in de tachtiger jaren zich niet zullen herhalen.

Onder Gods zegen moedig vooruit, zij ons parool.

Hierna gaf hij het woord aan de heer Quadvlieg, Inspecteur der Volksgezondheid, die vooraf mededeelde in principe nooit op Zondag een spreekbeurt te vervullen, maar èn voor Venray èn voor het onderwerp, een uitzondering gemaakt had.

Op de eerste plaats voor Venray, omdat daar een goede organisatie bestaat, die noodzakelijk is voor de bestrijding der T. B. C. en voor het onderwerp dat van zo buitengewoon belang is, voor den veehouder.

Wat T. B. C. eigenlijk is, zette spr. in den brede uiteen, waaruit duidelijk bleek welke gevaren deze ziekte voor mens en dier meebracht. Men moet onderscheiden de z.g. open tuberculose die uit den aard der zaak het gevaarlijkste is, en de gesloten tuberculose die voortwoekert tot zij naar buiten treedt. In Venray komen die gevallen van tuberculose onder het rundvee minder voor dan percentsgewijze in het gehele land. Deze cijfers zijn voor het gehele land 13,5 pct. ; voor Venray 9 pct. Voor de varkens zijn de cijfers voor het gehele land 3 pct. en voor Venray 5 pct. Dat tuberculose zich in Venray nog al voordoet blijkt uit de cijfers van den vleeskeuringsdienst waarin geconstateerd is dat in 1928 in Venray zijn geslacht 52 runderen en 81 varkens. Men moet, wil men resultaat hebben bij de bestrijding der T. B. C. voor allen overtuigd zijn van het grote nut, der bestrijding van T. B. C en daarbij geheel vrijwillig medewerken.

De kosten bedragen per rund *f* 1,10 tot *f* 1,20 per jaar, welke kunnen gedragen worden 10 tot 20 centen door de fabriek, 50 cent door de eigenaar terwijl het Rijk 50 cent vergoedt indien aan de Rijksvoorschriften van T. B. C. bestrijding wordt voldaan.

De vraag of het billijk is, dat indien 60 pct. der leden van een organisatie aan T. B. C. bestrijding doet, een bijdrage uit de organisatiekas gegeven wordt, beantwoordt spr. bevestigend, daar de overige leden indirect profiteren van de algemene sanering van het vee. Spr. hoopt dat zijn rede er toe mag bijdragen, dat in Venray de T. B. C. bestrijding krachtig ter hand wordt genomen. Een warm applaus steeg uit de vergadering op, en zeker was de voorzitter de tolk van allen, toen hij dank bracht aan de heer Quadvlieg.

In een volgende vergadering, zullen de in te voeren maatregelen tot T.B.C. bestrijding nader worden besproken.

Hierna werden de notulen der vergadering van 1 april 1928 voorgelezen en onveranderd goedgekeurd

Hierna bracht de heer Lemmens verslag uit over de gang van zaken in de fabriek, waaruit wij aantekenden dat werd aangevoerd: 4.074.856 Kg. melk, waarvan voor consumptie werd verkocht 16.153 Kg., zodat tot boter werd verwerkt, 4.058.703 Kg. Het gemiddeld vetgehalte wees 3,342 Uit 4.058.703 Kg. melk werd geproduceerd 157.457 Kg, boter, zodat voor 1 Kg. boter nodig was 27,1 Kg. melk.

Deze boter heeft opgebracht *f* 336.753,83 is *f* 2,138 per Kg. of ruim 10 cent per Kg. meer dan vorig jaar.

Waarvoor aan de leden is uitgekeerd *f* 2,03 per Kg. (vet) of *f* 7,34 per 100 Kg. melk.

Uit de algemene onkosten staat bleek dat per 100 Kg. melk in centen aan onkosten waren voor lonen en salaris *f* 17,65 vorig jaar *f* 18,53. Melkvervoer 32,09 vorig jaar 31,67 in totaal *f* 99,83, vorig jaar *f* 100,81.

Bij acclamatie werden onder applaus herbenoemd tot bestuurslid den heer J. Cuaters en tot lid van den Raad van Toezicht den heer Hub Jenniskens, die onder dank voor het in hun gestelde vertrouwen hun benoeming aannamen.

Bij de mededelingen maakte de Directeur van de gelegenheid gebruik, om op te merken dat het bestuur overweegt om de melk op het vuilgehalte te doen onderzoeken en wel in de weitijd van 1

Mei tot 31 Oct. één keer en in de staltijd maandelijks, zodat dus 9 keer controle wordt uitgeoefend. Voor de zuivere melk zal een diploma worden uitgereikt, terwijl overtredingen met *f* 1 zullen worden beboet, waarbij men zich zelf van het vuilgehalte der melk kan overtuigen. Voor het schoonmaken der tuiten, waarvan zeer veel afhangt, zullen aan de fabriek borstels verkrijgbaar worden gesteld tegen 25 cent, welke borstels geleverd worden door het R. K. Blindeninstituut St. Henricus te Grave.

Dat de fabriek te Oostrum de toets van vergelijking met andere fabrieken glansrijk kan doorstaan bewees de Directeur aan de hand van cijfers omtrent het gemiddelde der overige fabrieken aangesloten bij de Zuid Nederl. Zuivelbond. Verder deelde de Directeur nog mee, dat ook in 1928 met nog hogere cijfers dan in 1927, wederom het diploma behaalde, ingesteld door de Z. N. Zuivelbond voor de kwaliteit der geproduceerde boter, zeker een rede om trots te zijn op onze fabriek.

De heer Peters, Oirlo, wil nog even opmerken, dat de Voorzitter in zijn openingsrede de economische toestand duister heeft genoemd, doch organisatie en ontwikkeling zijn factoren die tot een beter product zullen voeren, wat nodig is om onze plaats op de wereld maar te behouden. Om echter tot het beste product te komen is voor alles nodig de meest zuivere melk, waaruit de beste boter te maken is. Van harte juicht hij de te nemen maatregelen toe, die er toe zullen leiden de meeste zuivere melk te verkrijgen.

De Z E Heer Rector Assellerghs te Oostrum feliciteert de vergadering met hun prachtig werkende fabriek waarop Gods zegen zal blijven rusten.

Hij is verder verheugd dat zijn profetie van het vorig jaar, voor de Voorzitter reeds zover is uitgekomen en hij twijfelt er ook niet aan of onze kranige Voorzitter zal ook de rest der profetie in vervulling doen gaan, en zo nog jaren voor de fabriek behouden blijven.

Een luid applaus ten teken van instemming klonk uit de vergadering op, welke met gebed werd gesloten door den Voorzitter.

1930

Peel en Maas, 26-04-1930; p. 1/10

Vergadering Stoom zuivelfabriek *H. Maria* te Oostrum.

De Voorzitter, de heer Litjens uit Wanssum, opent de vergadering met de Christelijke groet en een hartelijk woord van welkom aan de talrijke aanwezigen. Na de mededeling dat een drietal bestuursleden bericht hebben gezonden, wegens familieomstandigheden deze vergadering niet te kunnen bijwonen, wenst hij allen een Zalige Pasen en houdt hierna een kort overzicht over de Boterhandel en wat daarmee samenhang. Het spijt spreker zo weinig goeds te kunnen zeggen. Was er in de laatste jaarvergadering reeds op gewezen dat een daling te verwachten was, deze vrees is bewaarheid en de crisis is toegenomen. Ging voorheen 80 miljoen kilo boter naar Duitsland, nu staat de invoer bijna stop.

Ook in andere landen is de algemene toestand lang niet rooskleurig. De goedkopere stikstoffen zijn zo overvloedig te verkrijgen, dat overal een overproductie aangetroffen wordt, die noodzakelijk op prijsdaling der goederen moet uitlopen.

Als schuldig aan de ontwrichting meent spreker te moeten aanwijzen: de wereldoorlog met zijn nasleep van hoge belastingen, hoge tariefmuren in tal van landen, hoge lonen, die concurrentie beletten en grote industrieën lam leggen, met gevolg werkloosheid en mindere koopkracht onder het volk. Spreker meent te mogen zeggen, dat zonder krachtige hulp van de regering de Limburgse boer ten dode is opgeschreven. Doch hulp verwacht hij stellig van een Jhr. Ruys de Beerenbrouck, Minister van Staat, een Directeur-Generaal van de Landbouw, die met het wel en wee van de boer zo goed op de hoogte zijn.

Met de hoop en wens voor een gunstiger verloop, dan spreker thans vermoedt, sluit hij zijn inleiding.

Hierna leest Directeur Lemmens de notulen der laatste vergadering voor, welke onveranderd worden goedgekeurd.

Uit de winst- en verliesrekening en balans tekenden wij aan:

Melkaanvoer 4.045.377 Kg. met een gemiddeld vetgehalte van 3,42 pCt. Voor consumptie verkocht 15.389 Kg. melk, zodat tot boter verwerkt zijn 4.029.988 Kg. melk. waaruit geproduceerd 158.757 Kg. boter. Voor de bereiding van 1 Kg. boter was nodig 25,38 Kg. melk.

De boter heeft opgebracht *f* 327.259,48. Aan de leden is uitgekeerd *f* 291.894,10 of *f* 7,21½ per 100 Kg. melk. Bovendien krijgen de leden gratis terug circa 80 pCt. ondermelk en 10 pCt. karnemelk.

De onkosten hebben bedragen in totaal *f* 40.226,61 of per 100 Kg. melk *f* 1,02.

Het aftredend bestuurslid L. Tacken en het aftredend lid van de Raad van Toezicht de heer F. Poels, werden conform een voorstel uit de vergadering bij acclamatie onder applaus herbenoemd, waarna de heer Poels op een desbetreffende vraag van de Voorzitter verklaarde deze benoeming aan te nemen en de vergadering hartelijk bedankte voor het in hem gestelde vertrouwen en beloofde als voorheen zijn beste krachten te zullen geven tot het welzijn der fabriek.

Na een kleine pauze hield de heer Peeters, Landbouw-onderwijzer en voorzitter van de Raad van Toezicht een zeer duidelijke en boeiende lezing over melkbehandeling. Niet dat in het algemeen de melkbehandeling zoveel te wensen overlaat, dat een spreekbeurt noodzakelijk is, maar het grote nut een goede melkbehandeling is zo groot, dat niet genoeg er op aangedrongen kan worden. Immers zonder goed behandelde melk is het onmogelijk goede boter te maken. Met duidelijke voorbeelden en sprekende cijfers zette spreker klem bij het betoog, dat onreinheid en onzindelijkheid de grootste hinderpalen zijn voor het goed behandelen der melk. Reine handen, zindelijk melkgerei, kalmte bij het melken doet de dieren bijzonder goed, goed uitmelken, de laatste drop is de boterknop, en de kwaliteit der melk stijgt aanzienlijk, die goed gekoeld een uitstekende boter zal geven, die zowel fabriek als boer voordelig zijn zal.

De Voorzitter dankt de heer Peters voor zijn leerzame uiteenzetting. Al zal het moeilijk zijn om al het gehoorde in praktijk te brengen, allen moeten hun best doen om de melk zo goed mogelijk te behandelen.

Bij punt 6 der agenda doet de Directeur enkele mededelingen speciaal over de controle op het vuilgehalte der geleverde melk. Over 380 onderzoeken waren er in een maand 113 proeven die slechts punt 3 wisten te behalen. Wat verschrikkelijk is, als men bedenkt, dat punt 3 al naar de slechte zijde gaat. Zelfs aan 16 monsters kon 2.5, 7 slechts 2. 1 nog 1 en 1 monster geen enkel punt worden toegekend.

De Directeur wist wel, dat de grootste zondaren op dit gebied niet ter vergadering aanwezig waren, maar hij hoopte dan, dat de aanwezigen de thuisblijvers eens zouden aanklappen. Het onderzoek der geleverde melk op vuilgehalte stelt de Directeur zich dan ook voor krachtiger door te zetten en zij, die niet horen willen, zullen dan eens moeten voelen.

Ook over een in den handel zijnde middel, tegen het zuur worden der melk, waarschuwde de Directeur. Melk, waaraan dit middel was toegevoegd liet zich ook op de fabriek niet meer tot boter verwerken, tot grote schade der fabriek. In de toekomst zal de melk hierop onderzocht worden en zullen zij, die het middel nog gebruiken, de gevolgen van hun handelwijze wel thuis krijgen.

De T. B. C: bestrijding onder het vee, stuit nog al op vele bezwaren, die de boeren afschrikken, hoe zeer bestrijding der T. B. C. ook noodzakelijk en gewenst is. Een praatje, dat de fabriek buiten de mijn boter zou verkocht hebben en daar een strop aan gehaald hebben, kon de Directeur in naam van het gehele bestuur als een leugen brandmerken, dat was niet meer dan een praatje.

Verder wekte de Directeur de aanwezigen op tot het bezoeken van een melkcursus, die bij genoegzame deelneming gehouden zou worden. Niet dat een goede melker uit een slechte koe goede melk zal trekken, doch zeker is het, dat deskundigheid een groot ding bij het melken is. Bij de rondvraag wees de heer v.d. Sterren op de uiteenlopende hoeveelheid ondermelk, die van de fabriek werd terugontvangen.

De Directeur antwoordt, dat dit te wijten is aan het stuk-zijn der schuimdempende pomp, waardoor een tuit wel vol loopt, maar meest schuim. Zodat het te verklaren is, dat tuiten, die slechts half vol melk geleverd zijn, wel genoeg ondermelk zullen terug ontvangen, doch vol geleverde tuiten niet, daar een tuit ook vol is, al bevat zij niets dan schuim. De automatische inrichting laat

echter niet toe er op te wachten totdat de schuim weg is. Er zijn echter reeds stappen gedaan tot aanschaffing eener nieuwe pomp, zodat de fout spoedig hersteld zal zijn. Het personeel doet zijn best om zoveel mogelijk ieder het zijne te geven, maar zij die de werking gezien hebben zullen moeten erkennen, dat hier overmacht bestaat. De melkweger, de heer Reynders, gaf ook zijn verklaring over dit euvel.

Nadat de Voorzitter de vergadering de toezegging had gedaan in deze bijzonder dilligent te zullen zijn en de Voorzitter van de Raad van Toezicht er bij gevoegd had, gaarne te willen assisteren. sloot de Voorzitter de vergadering met de Christelijke groet.

1931

1931

In 1931 werd f 250,-- geschonken aan "het Crisis-comité voor steun aan behoeftige boertjes", aldus is in de notulen vermeld.

Peel en Maas, 02-05-1931; p. 1/8

Vergadering stoom zuivelfabriek *H. Maria* te Oostrum.

Zondag vergaderden de leden van genoemde fabriek in de zaal Linders.

De voorzitter opende deze vergadering met den Chr. groet, heette allen welkom en sprak zijn tevredenheid uit over de trouwe opkomst, wat met het oog op de statutenwijziging zeer gewenst is.

Dan volgde een mooie inleiding, zoals we dat van de heer Litjens uit Wanssum gewoon zijn, welke hij sloot met den wens, dat de Regering de boeren zal helpen voor het te laat is.

De notulen der vorige vergadering werden zonder op- of aanmerkingen goedgekeurd.

Uit het jaarverslag bleek, dat er aangevoerd waren 3.876.894 Kg. melk, met een gemiddeld vetgehalte van 3.35 pCt., waaruit geproduceerd zijn 153.759 Kg. boter.

Het totaal onkostencijfer, met inbegrip afschrijvingen, bedroeg f 1,02 per 100 Kg. melk. De balans gaf een reserve aan van f 22.262,34.

De Voorzitter bracht een woord van dank aan de directeur voor zijn keurig verslag en las het rapport voor van de Raad van Toezicht, wat ook geen aanleiding gaf tot op- of aanmerkingen.

De directeur deelde mee, dat in een vergadering van de R.K. Bond van Directeuren besloten was, om in nieuwsbladen geen cijfers meer te publiceren, aangaande de uitbetaling, omdat dit soms onaangename gevolgen had, wijl de ene fabriek meer kon uitbetalen dan de andere, door verschillende omstandigheden, bijv. door verkoop van volle melk en afvalproducten.

Op voorstel van V. Reijnen werden de aftredende leden van Bestuur en Raad van Toezicht bij acclamatie herkozen, nl. de heren Ant. Litjens en Th. Peters, die beiden dank brachten aan de vergadering voor het in hun gestelde vertrouwen.

Alsdan gaf de Voorzitter het woord aan de heer Th. Peters om de concept statuten voor te lezen en toe te lichten.

Nadat de heer Peters vernomen heeft, dat het vereiste aantal leden aanwezig is, vroeg hij aan de vergadering een beetje geduld, want, zo'n algehele statutenwijziging zoals die thans moet plaats hebben volgens de nieuwe Coöperatie-Wet moet op de eerste plaats goed gebeuren en om dan 52 artikels voor te horen lezen, moet men wel geduld hebben.

De behandeling dezer statuten duurde ongeveer een uur en tot het einde bleven de aanwezigen met volle aandacht luisteren. Het woord van dank van de Voorzitter aan de heer Peters en aan de vergadering was wel verdiend.

De algemene vergadering gaf de goedkeuring aan de algehele statutenwijziging en keurde de conceptstatuten zoals die staande de vergadering werden voorgelezen goed.

Verder vond de vergadering goed. dat op deze statuten de Koninklijke goedkeuring wordt aangevraagd en zodra deze verkregen is, de oude statuten te laten vervallen en voortaan volgens de nieuwe te handelen.

De directeur deelde mee, dat binnenkort aan ieder lid de punten van het onderzoek op vuilgehalte zal worden thuis gestuurd en spoort de leden aan om toch steeds veel aandacht te schenken aan de behandeling der melk, te meer ook omdat door de Warenkeuringsdienst ook meerdere monsters genomen worden.

Ook wil spreker namens het Bestuur bekend maken, dat vermenging van melk met formaline of ander vergif, zal beboet worden met f200.

Bij de rondvraag vroeg het lid Chr. Stappers of er niet op aangedrongen zou kunnen worden, dat er door de Z. N. Z. wat meer reclame gemaakt werd voor natuurboter, om alzo de boterhandel te bevorderen. Spreker begrijpt niet hoe het mogelijk is dat er zoveel margarine gebruikt wordt, daar de prijs der natuurboter zo laag is.

De directeur merkt op, dat volgens zijn mening het cadeaustelsel bij de margarine-verkoop hierbij een grote rol speelt.

Verder vroeg de heer Stappers of er niets gedaan kon worden om een betere **grensregeling** te krijgen tussen de beide fabrieken in Venray, daar hij meende dat zulks zeker voordeel kon brengen.

De Voorzitter gaf dit gaarne toe en daarover was al reeds vroeger vergaderd maar zonder resultaat. Hij beloofde echter in een volgende bestuursvergadering dit punt nog eens te bespreken.

Math. Claassens uit Oirlo vroeg of 't bestuur niet genegen zou zijn, om iets bij te dragen voor 't onderhoud der sintelwegen in Klein-Oirlo, omdat door de aanleg daarvan de melkrit aldaar veel goedkoper is geworden.

't Bestuurslid Arts uit Merselo, merkt op, dat bij hun ook wel een nieuwe grintweg is aangelegd, waar aan belanghebbenden flink hebben moeten bijdragen, en ook de melkrit goedkoper door geworden is. Als echter de fabriek daaraan gaat bijdragen, hebben we 't eind nog niet gezien.

De voorzitter beloofde, dat ook dit punt in de eerstvolgende vergadering zal worden behandeld. Niemand meer 't woord verlangende, sloot spr. de vergadering met de gewone groet.

1932

Zuivelfabriek Oostrum eind 1932 Personeel vlnr. F. Derkx, D. Verstegen, T. Reijnders, F. Gooren, T. Lemmens, T. vd Bekerom en dir. R. Lemmens

1932

Op de bestuursvergadering van 9 november 1932 werd gesproken over het aannemen van de leden van de fabriek te Meerlo. Uiteindelijk zijn de leden van deze fabriek evenwel overgegaan naar Broekhuizenvorst.

Vergadering Stoomzuivelfabriek H. Maria, Oostrum.

Zondag 26 april 1932, hield de Coöp. Stoomzuivelfabriek te Venray-Oostrum in de zaal van de heer Linders haar jaarlijkse ledenvergadering.

Met de Christelijke groet en een hartelijk woord van welkom aan de talrijk opgekomenen en vooral aan de Z. E. Heer Rector als Geestelijk Adviseur, opende de heer Litjens de vergadering

Spreeker memoreerde de heer Tacken, die onlangs is overleden. Hij schilderde de verdiensten van den heer Tachen, de mede-oprichter der Zuivelfabriek. Hij roemde diens deugden van eenvoud en oprechtheid en hoopt dat de leden hun plicht van dankbaarheid kennend, hem in het gebed zouden gedenken, opdat God hem de eeuwige rust schenke.

Een nieuw Bestuurslid zal te zijner tijd in de hierdoor ontstane vacature moeten gekozen worden. Omstandig stond de Voorzitter stil bij de geschiedenis der dalende boterprijzen en besprak de internationale en nationale oorzaken en gevolgen van dit verschijnsel. Als Christenen zouden de leden echter, vertrouwend op God, moedig de toekomst inzien, dan zal ook zeker de tijd weer aanbreeken, dat blijder boodschap over de boterprijzen gedaan kunnen worden.

Hierna las Directeur Lemmens de notulen der laatste algemene vergadering van 26 april 1931 voor, welke onveranderd werden goedgekeurd en een overzicht van de balans-, winst- en verliesrekening volgde, waaruit we optekenden:

Geleverde K.G. melk 3.657.804; gemiddeld vetgehalte 3,376 pCt., waaruit geproduceerd, na aftrek verkochte melk, 146.520 K.G. boter.

Ter vergelijking tekenden we aan dat over 1930 werden geleverd 3.876.894 K.G. melk, de opbrengst was f 60167 minder.

Onder applaus der vergadering stelde de Voorzitter voor, gezien de keurige administratie en te prijzen accuratesse van de Directeur, over 1931 decharge te verlenen.

Bij acclamatie werden herbenoemd de heren Geurts. Geijsteren, als bestuurslid en H. Jenneskens, Oostrum als lid van de Raad van Toezicht, die beiden hun herbenoeming aanvaardden.

De heer Peters. Landbouwleeraar te Oirlo en lid van de Raad van Toezicht, gaf in een interessante rede een overzicht van de geschiedenis van de Boerenstand en deed uitkomen hoezeer deze stand steeds zeer geleden heeft tengevolge van oorlogsrampen. De boeren, die de weerbarstige Peelgronden bewerkten leden hieronder steeds het meest. Doch dank de organisatietalenten van een Jan Truyen en Pater v. d Elzen werden de boeren in organisaties saamgebracht en waar de eenling niets vermocht, boekten de organisaties succes op succes en brachten de stand der boeren op het hoge peil van heden. Er is dus volop reden voor om trouw te blijven aan de organisaties, ondanks de wangunst der tijden, zelfs al zou men een offertje voor de organisatie moeten brengen.

Met enkele zeer nuttige wenken omtrent melkbehandeling en veeverzorging, sloot spreker zijn met aandacht gevolgde rede.

De Voorzitter deed hierna mededeling van enkele bezuinigingsmaatregelen, wees op de daling der melkvrachtkosten en op het Regeringsplan tot steunverlening aan de veehouders, en meende wel gerechtigd te zijn iets meer optimistisch de toekomst in te zien.

De vergadering besloot f 250 bij te dragen in de steun aan kleine boeren in Venray, terwijl eenzelfde bedrag voor de Maasdorpen disponibel gesteld werd.

Bij de rondvraag werden nog enkele huishoudelijke punten behandeld als gunning van melkkarren, boterverkoop aan particulieren, waarover een prettige gezonde gedachtenwisseling ontstond.

Aan het eind der vergadering wees de Voorzitter op geestige wijze op veel ondoordachte critiek, die vaak op de Regering wordt afgegeven. Hij herinnert aan een gezegde van het Kamerlid Weitkamp :

Die zijn vader heeft vermoord,
En zijn moeder ook deed sneven.
Is van daag in dezen tijd
Nog te goed voor 'n ministersleven.

Met de blijde hoop op de in uitzicht gestelde Regerings melk-toeslag en een woord van vertrouwen op Gods Voorzienigheid, sloot de Voorzitter de vergadering met de gewone groet, er de aanwezigen op wijzende, dat in de huidige crisis en malaise niet alleen moet gezien worden een economische ramp, maar ook Gods vaderlijke bestiering, die mogelijk deze beproeving overzendt tot delging onzer en andere schuld. Daarom vergeet de Kerk niet in deze tijd, welke slanke toren ook thans ten hemel wijst, vanwaar alle uitkomst komen moet. Bid alsof men werken en werkt alsof geen bidden helpt, en de malaise zal verwonnen worden. de boeren en tuindersbevolking niet alleen hoogst ernstig is, maar stilaan wanhopig is geworden. Op duizenden en duizenden land- en tuinbouwondernemingen wordt niet slechts geen korst brood meer verdiend, maar worden zelfs verliezen geleden welke de laatste reserves, voor zoo-er nog aanwezig, snel doen wegsmelten. De bcezen- en tuindersbevolking over het algemeen genomen, staat voor den ondergang.

Dankbaar erkennende, dat steeds bij de Katholieke Kamerfractie gunstig gehoor en medewerking is gevonden en na geconstateerd te hebben, dat de regering „*zij het dan schoorvoetend en in menig opzicht reeds te laat*” enkele maatregelen heeft getroffen ten behoeve van het akkerbouwbedrijf vervolgt het adres

„Intusschen bleven de rundveehouderij, de varkenshouderij, de pluimveeteelt en in het algemeen de bedrijven in de zandstreken, waar de crisis zich in acute vorm wel is waar later dan in de akkerbouw bedrijven, maar thans toch ook reeds gedurende zeer geruime tijd heeft doen gevoelen, en eveneens de zo belangrijke tuinbouw tot dusver van iedere hulp verstoken. Wel is waar zijn in het bijzonder na de opzienbarende stap van de voorzitters der drie centrale landbouworganisaties. welke ten einde raad in een persoonlijk onderhoud een beroep op H.M. de Koningin meenden te moeten doen - sindsdien maatregelen in het uitzicht gesteld, welke ook aan deze bedrijven een onmisbare steun zullen moeten geven, maar tot op de dag van heden zijn wetsvoorstellen dienaangaande nog steeds niet ingediend, met uitzondering van het juist dezer dagen ingediend voorstel tot steun aan de melkveehouderij.

En intussen stijgt de nood met de dag en voor talloze boeren en tuinders zal de aangekondigde hulp wellicht reeds te laat komen, indien niet de alleruiterste spoed wordt betracht met het indienen en afhandelen der desbetreffende deels aanhangige, deels aangekondigde wetsontwerpen en niet minder met het aannemen van een krachtiger houding ter beveiliging onzer export-belangen en al hetgeen er mede verband houdt”.

Tenslotte wordt een allerdringendst beroep gedaan op de R. K. Kamerfractie om op de regering een zo krachtig mogelijke druk uit te oefenen, opdat door het onverwijld treffen van doelmatige maatregelen het allerergste nog word voorkomen, een totale ineenstorting van de boeren- en tuindersbevolking van Nederland.

De Crisis-zuivel-wet.

Steun voor de boer door de consument.

In Nederland is op 11 juli een belangrijke wet in werking getreden: de Crisis-zuivelwet.
Waarom deze wet ?

Ze werd in het leven geroepen om de melkveehouders te steunen, omdat deze hun melk en boter sinds langen tijd moesten afleveren beneden deze productieprijs
Dit moest op de duur natuurlijk een ondergang van onze veestapel tengevolge hebben, hetgeen een ruïne zou worden voor de boerenstand.

De Crisis-zuivelwet heft van de zuivelproducten een soort belasting, in de vorm van een bijslag, die op de prijzen wordt gezet en door de binnenlandse verbruikers betaald. Maandenlang heeft de melkveehandel de boterverbruiker gesubsidieerd door hem tegen al te lage prijzen boter te leveren, thans worden de rollen omgekeerd en komt de beurt aan de verbruiker om de veehouder te helpen aan zijn productiekosten te komen en iets te verdienen.

Zoals men weet, wordt voor onze zuivelproducten, die geëxporteerd worden, ook een slechte prijs gemaakt. Toch moeten we ons exportgebied behouden om dit niet - en wellicht voorgoed, - door anderen ingenomen te zien.

Accijns op boter en margarine.

Er wordt nu op de boter voor binnenlands gebruik een accijns geheven. Maar het binnenland moet tegelijk meer boter eten, nu het buitenland veel minder afneemt.

Dit bereikt men door aan de margarine-industrie voor te schrijven, voortaan 25 pct. boter door haar product te mengen. Deze stap leidde er op zijn beurt weer toe, dat ook op de margarine een belasting moest worden gelegd, wilde men voorkomen, dat het publiek, om de „dure” boter te omzeilen, zich op het gemengde product ging werpen. De heffing op de margarine had weer tengevolge, dat ook andere spijsvetten - slaolie b.v. - moesten worden belast.

En door een amendement-Kortenhorst werd ook de mogelijkheid van een heffing op producten, waarin de verschillende spijsvetten verwerkt zijn, geopend. Hiermede kan worden voorkomen, dat b.v. een buitenlands biscuitfabrikant een voorsprong krijgt op zijn met de accijns op de grondstoffen belaste Nederlanden concurrent.

Naast deze verschillende maatregelen, die in het belang van de leveranciers van de grondstoffen voor de boter getroffen zijn, wordt bovendien gezorgd, dat een behoorlijke hoeveelheid boter in de koelhuizen wordt opgeslagen, zodat een gedeelte van het thans bestaande teveel straks in de winter, als er minder boter is, tegen goede prijzen verkocht kan worden.

Stijging van den boterprijs.

Het heffingssysteem (dat gepaard gaat met de toepassing van negen aparte merken voor boter, voor margarine en weldra ook voor allerlei eetbare vetten) is in hoofdzaak van administratieve

aard; doordat het stelsel der Crisis-Zuivel-Centrale is: belasting bij de bron, dus bij de producenten, die ze op de consument verhalen, zal het publiek practis zeer weinig van de wet bemerken, behalve de geleidelijke stijging van de boterprijs, die echter nog steeds aanzienlijk blijft beneden de prijs, dien de Nederlandse verbruiker nog in 1929 voor de boter betaalde.

De belasting bedoelt n.l. niet verder te gaan dan de veehouders een uitkering te garanderen, welke een z.g. richtprijs van 5 à 6 cts. per liter gewone melk bereikbaar maakt ! Dit is het equivalent van de onmisbare productiekosten.

Het ligt in de bedoeling in de toekomst de binnenlandse boterprijs in de groothandel te brengen op f 1.60 per KG. ; een prijs die men bereikbaar acht, zodat in de klein handel de prijs ongeveer f 1.80 zal bedragen.

De heffing.

Met de heffing gaat het zoo.

De zuivelfabriek koopt van de Crisis-Zuivel-Centrale de merken voor haar vaatjes en stort de daarvoor verschuldigde gelden in het Crisis Zuivelfonds. De gelden, die door de verkoop der merken in het Crisis-Zuivelfonds stromen, worden op gezette tijden aan de melkveeouders uitgekeerd. Zij zullen op de industriemelk (dat is de melk, die tot boter, kaas, melkpoeder en gecondenseerde melk verwerkt wordt) in de periode van 11 tot en met 30 juli een toeslag van 1¼ cent per Liter van 3 pCt. vet krijgen.

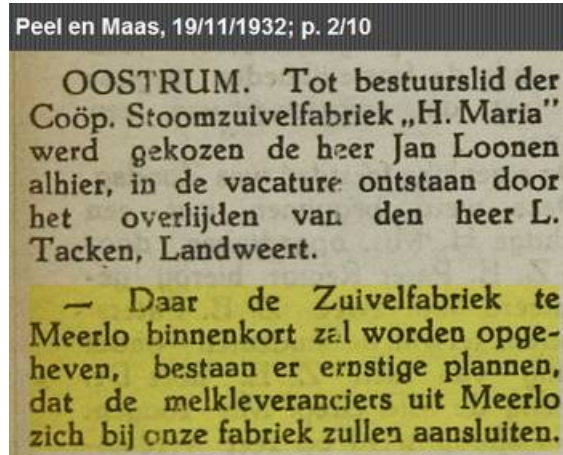
Komt op de boter per kilo een accijns van 42 cent, voor margarine bedraagt de heffing 20 cent per kilo ongemengd, zodat op het verplichte gemengde product 15 cent per K.G margarine accijns drukt.

Hoe de distributie van onvermengde goedkope margarine onder het minst draagkrachtige deel der bevolking geschieden zal, staat nog niet vast. Een commissie onder leiding van het Katholieke Eerste Kamerlid de Bruijn beziet nog deze niet gemakkelijke kwestie.

Ook op de kaas zal een heffing worden gelegd.

Practisch komt de regeling dus neer op een indirecte belasting. Het grote gezin zal deze dus het zwaarste voelen. Maar er is hier een groot belang aan de orde, waarvoor de grote gezinnen, voor zover zij het kunnen, een offer zullen willen dragen.

De regering moge echter zorg dragen - bij eventuele verhoging der directe belastingen b.v. dat met de belangen van het grote gezin extra rekening wordt gehouden.

1933

Peel en Maas, 06-05-1933; p. 8/70

Jaarvergadering Coöp. Stoomzuivelfabriek te Oostrum.

Zondag 30 april j.l. hield de Coöp. Stoomzuivelfabriek *H. Maria* te Oostrum haar algemene jaarvergadering, welke door zo goed als alle leden bezocht was.

De Voorzitter, de heer Litjens, Wanssum, opende de vergadering met de Christelijke groet en een hartelijk woord van welkom aan het Bestuur en de leden, die zo openlijk van hun belangstelling in het wel en wee der fabriek toonden. Speciaal wendde hij zich tot Rector Asselberghs, die als Geestelijk Adviseur, steeds trouw ter vergadering aanwezig is en de fabriek een warm hart toedraagt. Tot zijn spijt moest de Voorzitter mededelen, dat 3 bestuursleden wegens familie omstandigheden deze vergadering niet konden bijwonen.

Gaarne bracht hij bij deze gelegenheid nog een woord van hulde en dank aan de nagedachtenis van de Heer **Ament, die in 1932 overleden** is. Deze immers is de grondlegger geweest der huidige Zuivelindustrie, die zo machtig veel tot de opkomst van de boer heeft bijgedragen. In 1892 stichtte de heer Ament in Tungelroy zijn eerste Zuivelfabriek, die van daaruit haar grote vlucht genomen heeft.

Ook als lid der Tweede Kamer heeft de Heer Ament veel gepresteerd voor de boer. Hij hoopt dan ook van harte, dat diens nagedachtenis in dankbare herinnering blijven zal. Spreker bracht verder een hartelijk „*proficiat*” uit aan de vergadering met de uitslag der laatste verkiezing voor de 1e Kamer, waardoor de rechtse meerderheid behouden blijft, die zeker op de ingeslagen weg zal blijven voortgaan om de boer in deze moeilijke tijdsomstandigheden bij te staan.

De hoop dat 1932 beterschap zou brengen op het gebied der boterprijzen is jammer genoeg niet in vervulling gegaan, waartoe internationale en nationale oorzaken hebben meegewerkt. Spreker hoopt echter dat de leden pal zullen blijven en onder de bekwame leiding van hun Directeur prima boter zullen produceren, waarbij goede, zuivere melk als grondstof een eerste vereiste is. De fabriek wil dan ook een systeem ter hand nemen, waardoor de ijver voor het leveren van goede melk in de hand gewerkt wordt.

Hierna draagt Spreker thans de leiding der vergadering over aan den Heer Th. Peters, lid der Commissie van Toezicht, daar bij zich tengevolge zijner hoge jaren vermoeid gevoelt. De Heer Peters het woord nemende, verklaart eerst er tegen op te zien om onvoorbereid de leiding op zich te nemen, daar dit zeer moeilijk is nu deze vergaderingen als het ware het persoonlijk cachet hebben gekregen van de krassen Voorzitter, de onvermoeide veteraan, die zo veel voor onze fabriek gedaan heeft en nog doet.

Hierna verkreeg de Directeur, de Heer Lemmens, het woord en deed eerst voorlezing van de notulen der vorige algemene vergadering, welke onveranderd werden goedgekeurd, waarna de Directeur overging tot het uitbrengen der Balans- en Winst- en Verliesrekening, welke uitvoerig

door hem en de Heer Peters werden toegelicht. Hieraan ontleenden wij, dat in het jaar 1932 zijn toegetreden 6 leden met 11 koeien, zodat de fabriek thans telt 415 leden met circa, 1030 koeien. Er werd verwerkt 3.610.899 K.G., melk met een gemiddeld vetgehalte, van ruim 3,3 pCt, waaruit geproduceerd werd 143.727 K.G. boter. Deze boter bracht op f 1,17 per K.G. Aan de leden werd uitgekeerd f 3.83 per 100 K.G., waarbij deze terug ontvangen ruim 80 pCt. ondermelk en 10 pCt. karnemelk.

Nadat de Voorzitter, de heer Litjens, voorlezing had gedaan der Commissie van Toezicht strekkende tot goedkeuring der rekening, besloot de vergadering op voorstel van het Bestuur de Directeur decharge te verlenen over diens beleid in 1932. Een luid applaus bekrachtigde een en ander.

De heer Janssen uit Maashees wees als Voorzitter van het Crisiscomité Maashees er op, dat zij als zodanig nog recht hadden op hun aandeel in het door de fabriek ter beschikking gestelde bedrag voor de noodlijdende boeren, om welk bedrag zij eerstdaags hopen aan te kloppen. De Voorzitter verzekerde dat dit bedrag alsnog gaarne ter beschikking zal gesteld worden.

De Voorzitter zegt, dat de heer Arts, die aan de beurt der periodieke aftreding is, door de afdeling Merselo herkozen is, welke herkiezing in de algemene vergadering moet worden bekrachtigd volgens de Statuten. Met applaus gaat de vergadering tot deze bekrachtiging over.

De Voorzitter feliciteert de heer Arts met het in hem door de afd. Merselo en de algemene vergadering gestelde vertrouwen en hoopt dat de heer Arts nog lang zijn gewaardeerde krachten aan het welzijn der fabriek zal kunnen schenken.

De heer F. Poels werd bij acclamatie door de vergadering als lid van de Raad van Toezicht herkozen, voor welke herkiezing diens zoon, bij afwezigheid van zijn vader dank bracht.

De heer Peters wees op de noodzakelijkheid der Runderhorzelbestrijding, waarvoor thans door Dokter 't Hoen een probaat middel Horzeline genoemd, in de handel brengt. Op een vergadering van Boerenbonden en jonge Boeren is dit besproken met het gevolg dat een 25 flessen van dit geneesmiddel zijn besteld, waarmee de ruggen der dieren moeten worden ingewreven. Dit uiterst goedkope middel verdient algemeen te worden toegepast en zullen daartoe de jonge Boeren zich bij de veehouders melden. Spreker hoopt op aller medewerking.

Ook op het gebied der T.B.C. bestrijding onder het vee en de op brengstcontrole beveelt Spreker warm aan, opdat de veehouders, wanneer de Regering straks zou overgaan tot inkrimping van den veestapel, weten welke dieren moeten worden opgeruimd en niet de beste dieren worden geslachtefferd.

De heer Poels Fzn. zegt, dat het niet onmogelijk is, dat in de toekomst runderen bezet met de bekende horzelbulten mogelijk van de markt zullen geweerd worden en dat het toch eigenlijk schande is voor de boeren, dat zij zolang wachten met de goede verzorging hunner dieren tot de Wet hen daar toe dwingt.

Uit sociaal oogpunt wijst Spreker er op, dat de melkritten thans zó goedkoop zijn aangenomen, dat de betrokken melkrijders hieraan niets meer verdienen. Hij spreekt de wens uit, dat wanneer

de toestand inderdaad zó is, het Bestuur bereid is om maatregelen te nemen en in de toekomst de prijzen dier ritten zelf vast te stellen en de ritten onder gegadigden te verloten.

De heer Peters wijst in zijn antwoord er op, dat men nu nog niet zeggen kan, wat in de Wet of verordening omtrent runderhorzelbestrijding zal worden bepaald, zodat men zich in deze voorzichtig moet uitdrukken, al juicht hij persoonlijk zulk een maatregel toe, die ons rustiger dieren brengt en de melkproductie vergroot. Wat het tweede punt betreft, zegt Spreker gaarne namens het Bestuur overweging toe al ontveinst men zich aan de Bestuurstafel niet de daaraan verbonden moeilijkheden.

Op een vraag van den heer v. d. Berg zegt de Directeur gaarne toe, dat hij zich zal beijveren om de kalenders bij de aanvang van het nieuwe jaar ter beschikking te kunnen stellen.

Niemand meer het woord verlangende, zegt de heer Peters aan de vergadering dank voor het gemakkelijke zijn taak deze vergadering te leiden.

De Voorzitter dankt de heer Peters voor zijn bereidwillige hulp en spoort de vergadering aan om gedachtig aan het woord van Paus Leo XIII zich te blijven verenigen en zich allen te scharen onder hun vaandel. Het is thans de gehele wereld door: crisis en betere tijden zullen aanbreken, als wij blijven bidden alsof geen werken maar ook blijven werken alsof geen bidden helpt.

Met de Christelijke groet sluit hij hierna deze geanimeerde vergadering.

Peel en Maas, 07/01/1933; p. 2/10

Men komt toch tot het doel.

Tengevolge van het feit dat natuurboter in België duurder is dan in Budel werd er voorheen veel boter aan onze Zuiderburen geleverd.

Daar het invoeren van boter naar België thans verboden is moest een ander middel worden gezocht om het afzetgebied te behouden. Thans brengt men dagelijks de zure room van onze boterfabriek naar de boterfabriek van Hamont (B.) en laat daar de boter fabriceren. Zure room mag vrij worden ingevoerd. Onze boterfabriek is hierdoor niet alleen haar te veel boter tegen een goeden prijs kwijt, doch heeft hierdoor van zelf sprekend hare productiekosten belangrijk kunnen verlagen.

Peel en Maas, 28/01/1933; p. 2/10

MEERLO De totale opbrengst van inventaris en gebouwen der Stoomzuivelfabriek St. Jan alhier, publiek verkocht door Notaris Haffmans op 24 Januari j.l., was groot ruim f 1000. De gebouwen werden aangekocht door den heer Vic. Joosten alhier. De inventaris kwam in handen van diversen. Zoo is dan eindelijk aan een zaak, die voor jaren terug haar bestaansrecht verloren had, of eigenlijk nooit ter plaatse had behooren te komen, indien er meer samenwerking geweest ware, een einde gekomen. De na-deelige gevolgen komen thans aan de aandeelhebbers, die met de schulden zitten.

1934

1934

In 1934 werd een nieuwe elektrische lichtinstallatie aangelegd, waarvan de kosten f 360,-- waren.

Op de bestuursvergadering van 23 mei 1934 werd besloten, over te gaan tot het produceren van karnemelksepap. Tevens werd besloten, met melk en karnemelksepap te gaan venten in Venray. Als venter werd aangesteld H. Camps, Oostrum.

Peel en Maas, 05/05/1934; p. 2/10

Noodweer te Oostrum.

Bij het onweer dat Donderdagavond alhier woedde, is op verschillende plaatsen de bliksem ingeslagen. Van het oude schoolgebouw sloeg de schoorsteen af en een groot deel van het dak werd vernield. Bij Hub. Janssen werd een gat in het dak geslagen en werd binnen bijna het heele huis vernield.

Bij J. Raats sloegen een paar ruiten stuk. In de boterfabriek lagen de zekeringen van het schakelbord door de machinekamer geslingerd en in de woning de telefonische leiding op verschillende plaatsen gesmolten. Een klein begin van brand werd spoedig ontdekt, waardoor deze spoedig was gebluscht. Ook in vele andere woningen was men in het duister komen te zitten.

Peel en Maas, 23/06/1934; p. 2/10

OOSTRUM. Onze dorpsgenoot Ant. Lemmens, slaagde voor het examen van den F.N.Z. als directeur eener zuivelfabriek.

Is vermoedelijk de zoon van Dir. R.Lemmens, was ass. op de fabriek in Oostrum

Algemene Vergadering Stoomzuivelfabriek „H. Maria” te Oostrum.

De Voorzitter de heer Litjens te Wanssum opent de vergadering met de Christelijke groet en een hartelijk woord van welkom aan Bestuursleden, leden van de Raad van Toezicht en leden, die in grote getale zijn opgekomen, en speciaal aan de Weleerw Heer Rector Asselberghs, die steeds blijk geeft in het wel en wee der fabriek belang te stellen.

„Een zalige Paschen” wenst spreker gaarne allen toe. Immers we werken allen tot meerdere eer en glorie van God, ook in deze dagen van crisis.

Een tijd geleden kwam spreker in gesprek met een Pater uit Venray en na meerdere onderwerpen, kwam ook het verscheiden van de groten Venrayer Jan Poels ter sprake, de ziel van tal van Verenigingen zoals jonge Boeren, Land-, en Tuinbouwbonden, Boerenleenbanken en dergelijke.

Waar gehoorzaamheid ook de man siert, wil hij dan ook zijn belofte inlossen en op deze plaats gaarne een woord van hulde en dank spreken aan de nagedachtenis van de heer Jan Poels, die als het ware in de kracht van zijn leven naar betere gewesten werd opgeroepen. Het is ondoenlijk om alles op te sommen wat Poels tijdens zijn werkzaam leven gedaan heeft voor de Boer als Kamerlid, Statenlid en Deputé. Waarmee te beginnen en waar zou het einde zijn, doch zeker is het, dat zelfs onze kindskinderen nog de vruchten zullen plukken van het streven van deze stoeren werker. Wij allen hebben de jovialen man gezien en gehoord op tal van vergaderingen en gaarne zijn woord opgevolgd en zonder twijfel mag de deelneming op zijn begrafenis betoond als maatstaf gelden voor de waardering, die hij allerwegen genoot en ondervond. Moge God hem reeds beloond hebben voor zijn werken en wij, leden, gedenken wij hem in ons gebed.

Gaarne brengt spreker Gods dank voor de in het afgelopen jaar genoten voorspoed. Wel was de droge zomer oorzaak van minder grasgewas, het mond- en klauwzeer brak hier en daar uit en de contingentering van krachtvoer droeg het zijne er toe bij om de melkproductie achteruit te doen gaan. Er is dan ook 114.000 Liter melk minder aangevoerd dan in 1932.

De boterkeuring, waarbij onze fabriek een diploma behaalde, leidde tot de beste resultaten, waarvoor hij dank brengt aan directeur en personeel voor hun prompt werk, doch ook de melkleveranciers wil bij insluiten voor de goede verzorging der melk, want zonder goede melk verkrijgt men geen goede boter. Het onderzoek op het vuilgehalte der melk bewees de vooruitgang in deze. Zeker, er zijn nog altijd dezelfde verstokte zondaars, doch hiertegen zullen krachtiger maatregelen worden ingevoerd.

Op aanwending van middelen tegen zuur worden der melk, staat zoals spreker in herinnering brengt een boete van f200, wat hoog lijkt, doch men moet bedenken, dat men daardoor de gehele melkaanvoer der fabriek besmetten kan. Ondanks de heersende slechte economische toestand hoopt spreker op een betere toekomst tot heil der fabriek en haar leden.

De notulen der vorige vergadering werden ongewijzigd goedgekeurd, terwijl aan het hierna uitgebrachte verslag o.m. werd ontleend :

Ontvangen melk 3.388.020 Kg met een gemiddeld vetgehalte van ruim 3,3 pct. Hiervoor is aan de leden uitgekeerd f 121.482,01.

De afschrijvingen bedroegen in totaal f 4.820.- Het totaal onkostencijfer met inbegrip afschrijvingen was 99 cent per 100 Kg. melk.

De botermijn te Maastricht bestaat niet meer. De boter onzer fabriek gaat naar Roermond en wordt vandaar door agenten verkocht.

Aan de hand der rapporten van Inspectie en Raad van Toezicht besluit de vergadering met algemene stemmen het verslag goed te keuren en de directeur over dat boekjaar decharge te verlenen.

Bij acclamatie worden herbenoemd tot bestuurslid de heer H. Rieter en tot lid van de Raad van Toezicht de heer Th. Peters, die onder applaus der vergadering verklaren deze benoeming onder dank voor het in hen gestelde vertrouwen te aanvaarden.

Hierna hield de heer Peters een korte verhandeling van de nieuwste methode der T.B.C. bestrijding, waarbij het ernstig bezwaar opleverende oor-knippen vermeden wordt. Bij deze methode wordt omtrent het reageren op T.B.C. onderzoek van vee op de fabriek een administratie aangelegd en bijgehouden. De kosten bedragen per dier f 1.-, door de eigenaar te betalen, terwijl de administratiekosten ad 15 cent per dier door de fabriek zullen gedragen worden. Het grote nut der T.B.C. bestrijding behoeft wel geen bespreking en zal direct de Veeverzekeringen ten goede komen, die ervoor gevrijwaard worden, dat zij nog grote sommen voor dergelijk vee moeten uitkeren. De Vee-centrale zal deze dieren tegen goeden prijs overnemen.

Nadat van uit de vergadering verschillende vragen gesteld waren, die allen werden beantwoord, werd besloten, het bestuur in deze te machtigen te doen zoals andere organisaties doen zullen ten deze opzichte.

De directeur dankt hierna de Voorzitter voor zijn lof aan hem gebracht, doch wijst er gaarne op, dat ook het personeel in deze meedeelt alsmede de chauffeur, daar de fabriek er een heeft, zoals men ze moet zoeken. Hij herinnert er aan, dat hij nog niets heeft toegezegd aangaande de te voeren T.B.C. administratie, daar overleg met het bestuur in deze vooraf gaan moet. Verder deelt de directeur mee, dat de fabriek een machine op proef krijgt die het onderzoek op vuilgehalte zeer zal vergemakkelijken, daar deze automatisch en elektrisch werkt. Het ligt in de bedoeling, dat de leden de daarbij gebruikte watjes, waardoor hun melk gevoerd is, thuis krijgen, zodat zij zelf het resultaat kunnen nagaan.

Nadat de directeur er op heeft gewezen, dat de heer Ger. Poels een diploma behaald heeft als Veevoeder controleur, waarbij de fabriek heeft meegewerkt, verkrijgt de heer Poels het woord, die allereerst dank brengt aan het bestuur voor de betoonde medewerking en wijst belanghebbenden er op, dat in juiste voederrantsoenering een groot voordeel gelegen is, ja zelfs een bedrijf van het Passief in het Actief kan brengen. En toch is lang niet iedereen in staat een juiste diagnose te stellen. Vandaar dat er door de Landbouwconsulenten zulk een cursus voor controleurs is ingesteld.

De kosten, die een en ander meebrengt, wegen ruimschoots op tegen de voordelen en hij stelt gaarne zijne diensten in deze beschikbaar.

De directeur merkt op, dat de kosten van de controleur bedragen *f* 2.50, te voldoen: 50 ct. door belanghebbenden, *f* 1,- door de fabriek en *f* 1.- door de provincie.

Daar het bestuur meende, dat er veel boeren zelf wel het voederrantsoen wisten te geven en daarom misschien niet veel leden zich daarvoor aan zouden melden, durfden het die *f* 1.- niet toe te zeggen.

De Voorzitter voegt hier nog bij, dat het verbouwen van eigen krachtvoer zeer lonend zal worden en de maiszak dicht blijft.

Bij de rondvraag wordt er nog opgemerkt op een desbetreffende vraag, dat uittredende leden niets ontvangen bij het verlaten der fabriek.

Na een dankwoord aan de Regering voor de steunmaatregelen, die reeds 163 miljoen kosten, sluit de voorzitter de vergadering.

=====

Peel en Maas, 04-08-1934; p. 6/10

Vergadering stoomzuivelfabriek *H.Maria Oostrum*.

In de zaal Linders te Oostrum had Zondag j.l. een buitengewone vergadering plaats der Leden der Fabriek ten einde een besluit te nemen in het door het Bestuur ingediende voorstel om zoals tegenwoordig overal geschied over te gaan tot de **verkoop van volle melk en melkproducten**, waaronder de karnemelk-pap een eerste plaats inneemt.

Dit voorstel deed het Bestuur teneinde in deze voor de leden zo moeilijke tijd wat extra geld te maken en zodoende hen voor hun geleverde melk meer geld te kunnen uitkeren.

Het Bestuur had gemeend, dat er omtrent dit voorstel wel geen oppositie zou komen en daarom op de oproeping ter vergadering geschreven, dat de leden, die van deze vergadering thuis bleven zouden geacht worden vóór dit voorstel te zijn.

Edoch het kwam anders. In plaats van bijna geen bezoekers ter vergadering, waren nogal velen opgekomen, die allen bleken tot de oppositie te behoren.

Deze uiteenzetting, wordt wenselijk geacht tot goed begrip van onderstaand verslag

De Voorzitter de Heer Litjes uit Wanssum opent de met de Christelijke groet en zet het doel dezer vergadering uiteen. Hij wijst op de benarde tijden en de wenselijkheid om alle zeilen bij te zetten en geen bronnen van inkomsten te verwaarlozen. Een Bestuur van een Vereniging als van een Boterfabriek mag dat zeker niet doen, daar het hierbij gaat over de beurs der Leden.

Hoe meer de Fabriek de leden dan ook in het zakje kan doen, hoe aangenamer het hun is. Een middel om dit doel te bereiken. is over te gaan tot de verkoop van volle melk en melkproducten waaronder de karnemelkpap

Als er uit de vergadering op gewezen wordt, dat de Boterfabriek in Leunen reeds met deze zaak begonnen is, zegt de Directeur, dat de Fabriek van Oostrum er nog wel bij kan.

Dhr. Verstappen uit Oirlo betwijfelt of er veel mee verdiend zal worden, Hij zou liever een paar leden vrij laten om in het dorp te gaan venten. Voor dezulken kan het mogelijk een bestaan opleveren, maar voor de fabriek kan het niets uitmaken of de leden al een of twee cent per K.G. Boter meer zouden ontvangen.

Spreker huldigt het principe: leven en laten leven.

Dhr. v. d. Sterren is erover verwonderd, dat thans nadat onze fabriek 20 jaar bestaat er aan gedacht wordt om over te gaan tot papkokerij en melkverkoop. Door de leden is er niet om gevraagd, die waren volop tevreden.

De Leunsehe fabriek doet het al jarenlang maar ook jarenlang is er daar over het karretje gemopperd.

Het Bestuur meent het goed en en gaarne brengt hij hun daarvoor hulde, maar bij betwijfelt of daarmee crisis zal worden opgelost.

Hij is bang, dat de leden te weinig karnemelk terug zullen ontvangen, die zaf de pap ingaan wat voor de leden schadelijk uit zal komen. Grote winsten zullen er ook al niet uitkomen, zodat hij maar van het voorstel af zou zien en geen ontevredenheid gaan zaaien. Spreker is absoluut niet jaloezers op de Zustervereniging, maar is toch wel benieuwd om ook iets ten voordelen van het voorstel te horen, waarop de Voorzitter opmerkt, dat de voor-stemmers allemaal thuis zijn gebleven, zoals het convocatiebillet aangeeft.

Als de kwaliteit der botermelk, die de leden terugkrijgen, en die bij aanname van dit Bestuursvoorstel er wel niet beter op zal worden, ter sprake komt, zegt Directeur Lemmens, dat hier vrij wat fantasie onderschuilt. Voor de papbereiding wordt ook volle melk gebruikt. Willen de leden meer botermelk ontvangen, wel dan kan men de centrifuge zó afstellen, dat ze scherper afroomt.

Dhr. Verstappen, te Oirlo wist niet dat er ook al karnemelk verkocht wordt, wel weet hij dat Moeder de Vrouw thuis klaagt over de kwaliteit, die ze thuis krijgt.

Directeur Lemmens wijst er op, dat hij technische adviezen heeft gekregen om de fabriek met papbereiding etc. te doen beginnen, zoals overal en wel direct.

Het zou voor het Bestuur een twijfelachtige eer zijn, zo er van de leden uit een actie was ingesteld om met papkoken etc. te beginnen. Voor het Bestuur is het geen pretje en het personeel krijgt het er veel drukker door, doch het belang der leden, die meer geld zullen ontvangen, heeft het Bestuur tot dit voorstel gebracht.

Dhr. Rieter. Maashees, zegt dat het voor iedereen een moeilijke tijd is, doch zeker voor Heren Directeuren der Boterfabrieken. Het iedereen naar den zin te maken, kan een Directeur niet en een Bestuur ook niet. Het is thans voor de landman een slechten tijd. Nadere uitleg is hier zeker niet nodig.

Het Bestuur heeft daarom gemeend een daad te moeten stellen, die de leden meer geld in het laadje zal brengen. De vraag, waarom Oostrum niet eerder met deze aangelegenheid zich heeft bezig gehouden, kan spreker beantwoorden, dat dit tot nu toe gelaten is om de lieven vrede, doch in deze tijd, waarin iedere cent waarde heeft, wordt men gedwongen een ander standpunt aan te nemen.

Natuurlijk, de melk die we verkopen en de karnemelk, die tot pap verwerkt wordt, kan niet meer aan de leden terug gegeven worden, maar wat geeft dat, als het maar geld in het laadje brengt.

Het bestuur heeft het gedane voorstel met algemene stemmen genomen, daar zij allen overtuigd zijn van het groot voordeel voor de leden.

Hij vraagt de leden: wat brengt de melk op, die gij aan de fabriek levert? wat maakt gij van de varkens waar ge de ondermelk aan geeft? niets, niets. Spr. had gemeend slechts instemming met het bestuursvoorstel te zullen horen, doch het bestuur heeft zich blijkbaar deerlijk vergist. Wat kan nu die paar liter ondermelk voor de leden uitmaken of wat zal wat minder karnemelk betekenen die tot pap verwerkt is. Als er maar geld binnenkomt, twijfelt spr. er niet aan of moeder de vrouw vindt het allang goed. Spreker noemt het schande, dat de opposanten zo durven spreken. Ik had slechts instemming verwacht. Ik meen echter, dat ge het voorstel niet begrijpt. Er zijn er onder U. die het nog zo niet nodig hebben, maar de kleinsten onder U staan er anders voor.

Het Bestuur weet zeer goed, dat men zo in eens geen 1000 L. melk gaat verkopen, maar alle beetjes baten en aan de pap zit ontegenzeggelijk een zoet winstje. En dit laatste is alleen de rede geweest voor het Bestuursvoorstel: winst voor de leden. Overigens kunnen de Jonge Boeren aan de ouderen gemakkelijk duidelijk maken, dat ondermelk voor de varkens zeer goed te vervangen is. Spreker is voorstander geweest van deze vergadering maar hij is in zijn verwachtingen teleurgesteld en betreurt dit ten zeerste.

De heer Camps. Oostrum, brengt zware kritiek uit op het door de heer Rieter gesprokene. Op een vergadering moet ieder zijn mening vrij kunnen zeggen. Hij betwijfelt sterk of er wat winst mee gemaakt zal worden. En wat betekenen die paar onnozele centen voor de leden dan nog? De jonge Boeren kunnen van de ouderen, die grijze haren hebben gekregen in het bedrijf, nog heel wat leren.

De heer Goumans, Oostrum vraagt, hoeveel winst er wel gemaakt zal worden? Kan geen overleg gepleegd worden met Leunen in dezen zin: dat Leunen de volle melk verkoopt en Oostrum de botermelk en pap?

Directeur Lemmens zegt, dat hij voorstander is van de vrede met Leunen, maar een akkoord in de zin van Goumans zal niet meer gaan, daar men in Leunen een ketel etc. bereids heeft aangeschaft. Waarschijnlijk zal de verkoop van verlengde karnemelk niet meer worden toegestaan door de Warenwet. Als onze fabriek met de papkokerij zou moeten ophouden, dan zou hij dit om wille der te maken winst voor de leden betreuren. De Besturen der fabrieken elders, die hiertoe zijn overgegaan, zijn toch geen dommerikken,

Bovendien zou Oostrum overgaan tot verkoop van gepasteuriseerde melk, wat de huismoeders wel bevallen zou, doch voor de particuliere melkverkopers wel lastiger en schadelijker zou uitkomen. Wat de te behalen winst betreft, meent de Directeur hierdoor 2 cent per K.G. boter meer te kunnen uitkeeren.

De heer Custers, Oirlo meent, dat als men tot het Bestuursvoorstel overgaat het hek van de dam is en geen reclames over te weinig ondermelk of karnemelk of over de kwaliteit kunnen worden ingediend. Dan krijgt de pap de schuld.

Directeur Lemmens zegt, dat het overblijvende eerlijk zal verdeeld worden onder de leden. Bovendien is er zoveel niet met pap gemoeid.

De heer Custers verzekert, dat bij onlangs twee keer door Moeder de vrouw binnen is geroepen. om naar een grote waterplas te komen kijken, die op de karnemelk stond. Daar kon zij geen goede pap van koken. Zij moest er goede melk bijgieten. Dat is toch wat erg, meent hij. Directeur Lemmena wijst er op, dat ook de melk niet altijd hetzelfde is en de ene keer meer schiet als de andere. Bovendien wat hier water genoemd wordt, is meestal geen water, doch zogenaamde wei.

De heer Peters, Oido, lid van den Raad van Toezicht, neemt nu het woord en betoogt, dat men er vast van overtuigd zijn kan, dat bij het Bestuur slechts goede wil tot dit voorstel heeft voorgezeten.

Straks zal stemming beslissen over het Bestuursvoorstel. Ik meen echter, dat hier teveel de gevoelsargumenten op de voorgrond zijn geschoven. Gerekend is er bijna niet, doch meer gespeculeerd op de afkeer van het nog nieuwe.

De heer Kessels vraagt naar het percentage der Karnemelk, dat voor de pap nodig is. Door scherper te ontromen komt er ook meer karnemelk. Om water bij de karnemelk en zo de plas groter te maken, acht hij verkeerd.

De heer Peters vervolgt dan: dat men niet zo zwaar moet tillen. Ongeveer 15 pct. der karnemelk wordt nu tot pap verwerkt, dit komt er dus op neer dat men 8½ L, karnemelk ontvangt in plaats van 10 L. Toevoeging van water geschiedt niet, dan waar dit voor de boterwassching strikt nodig is. Men moet echter de meerdere opbrengst van het Bestuursvoorstel zo maar niet wegcijferen. Kan men nu 5 pct. der zoetemelk plaatsen, dan betekent dit een flinke winst, daar men die Liters dubbel betaald krijgt tegen fabrieksprijzen gerekend. Men moet het kind niet met het badwater weggooien. De thuisblijvers worden nu geacht voorstemmers te zijn. Het Bestuur wil hier echter geen gebruik van maken, daar het voorstel dan aangenomen zijn zou. Niemand had hierover oppositie verwacht, zoals die nu blijkt te bestaan.

Op deze vergadering zijn dus praktisch alleen tegenstanders. Zou men nu tot stemming overgaan, dan staat het Bestuur zwak en zou een totaal onverdiende nederlaag haar loon zijn. Hij stelt daarom voor op elk gehucht over dit punt te stemmen en het totaal de uitslag te doen zijn, inzake pap en melkverkoop.

De heer Goumans is het met het voorstel van de heer Peters grotendeels eens, doch hij betwijfelt of stemming op de gehuchten deugdelijk en geldig resultaat oplevert? Wie heeft daarbij de controle of leiding? Beter is het een nieuwe algemene vergadering, op boete verplichtend, bijeen te roepen. Dan komt men tot een geldig besluit.

De Voorzitter vraagt, wat men doen moet, als men zo slecht op komt, waarop de heer Goumans zegt, dat men op zulk een vergadering tot een geldig besluit komt, daar zulk een vergadering kan beslissen en stemmen. Overigens heeft hij gaarne woorden van waardering voor het initiatief van het Bestuur.

Ook de heer Peters verklaart zich thans voor een nieuwe vergadering, waarna Goumans opmerkt, dat velen gedacht zullen hebben: och, dat gaat er toch door, wat zou ik nog naar de vergadering gaan.

De heer Custers betreurt het, dat zij die nu gekomen zijn voor niets hier geweest zijn. Het Bestuur doet meent hij navenant. Nu blijkt, dat er gevaar is, dat het voorstel keldert, wordt een nieuwe vergadering voorgesteld.

De heer Peters wijst Custers er op, dat hij dat onmogelijk vol kan houden. Immers volgens het convocabiellet heeft het Bestuur het recht, de afwezigen, tot de vóórstemmers te rekenen en dan is stemming totaal overbodig, daar verreweg de meesten absent zijn en het voorstel dus aangenomen zijn zou. Het Bestuur wil echter royaal een nieuwe vergadering oproepen, dus geen gebruik maken van haar recht. Laat een stemming op een volgende vergadering beslissen.

De heer Custers zegt: het schijnt wel, dat botermelk het neusje van de zalm is, dat de burgers die moeten hebben.

De heer Goumans blijft aandringen op een geldig genomen besluit op een nieuwe algemene vergadering, waarna de heer Peters zijn voorstel intrekt.

De Voorzitter, de heer Litjens deelt hierna mee, dat er per 12 augustus e.k. zo er geen verandering nodig blijkt, over dit punt een nieuwe boetplichtige vergadering zal, gehouden worden. Hij hoopt, dat op die vergadering eenieder vrij en frank zijn mening zeggen zal. In het belang der fabriek en in het belang der leden, hoopt hij dat op die vergadering het bestuursvoorstel een beter lot zal beschoren zijn dan nu te verwachten was. Hij dankt allen voor de aangename gedachtenwisseling en sluit de vergadering met de Christelijke groet.

Vervolg

Peel en Maas, 18-08-1934; p. 6/8

Vergadering Stoomzuivelfabriek Oostrum.

Op 12 aug. 1934.

De Voorzitter, de heer Litjens uit Wanssum, opende de vergadering met de Christelijke groet en sprak onder dank voor de veelvuldige opkomst een woord van welkom tot de leden, speciaal aan den Weleerw. Heer Rector Asselberghs te Oostrum, die steeds blijk geeft belang in de Boterfabriek te stellen.

Spreker hoopt, dat deze vergadering tot een goed resultaat moge leiden. De al omvattende crisis heeft ook de Boterfabriek niet ongemoeid gelaten. Heerste er hier voor een vijftal jaren nog alom welvaart, thans zitten we in de schaduw en duisternis dezer dagen. Alles is door de crisis getroffen. De boterprijzen, om een voorbeeld te noemen zijn in dat 5 jarig tijdvak van f 2,- tot ongeveer f 1,- teruggelopen. Het punt, dat thans op de agenda staat, is reeds in de vorige vergadering besproken en betreft den karnemelkverkoop, papverkoop en verkoop van volle melk.

Het Bestuur meent echter goed gedaan te hebben met op de eerste vergadering geen beslissing te hebben uitgelokt, daar op het oproepbiljet tot die vergadering vermeld stond, dat de thuisblijvers tot de voorstemmers gerekend zouden worden. Men zag echter in, dat men op die manier geen zuivere beslissing zou krijgen en daarom is deze vergadering uitgeschreven.

Intussen heeft men in deze 14 dagen de zaak kunnen wikken en wegen en het vóór en tegen kunnen bepalen. Men behoeft nu dit voorstel niet aan te nemen omdat het een Bestuursvoorstel is, men is volkomen vrij. De omliggende boterfabrieken zijn allen met dit onderdeel bezig en boeken goede resultaten.

Men is nu volkomen vrij om het voorstel af te wijzen, doch dan moet men wel bedenken, dat men later niet mag brommen, als onze fabriek 5 tot 6 cent per KG. boter minder uitbetaalt als een andere fabriek.

Hierna voert Directeur Lemmens het woord en leest uit het verslag der inspectie een lijst voor der fabrieken, waar men melk- en papverkoop heeft ter hand genomen en achtereenvolgens horen we alle fabrieken uit de omtrek opnoemen.

Het is voor een Directeur ook niet prettig, als zijn fabriek steeds minder dan andere fabrieken uitbetalen moet. Soms ziet men verschillen van 10 tot 12 cent per KG. boter. Door welke omstandigheden dit verschil is teruggelopen tot 2 à 3 cent. is spreker niet bekend. Globaal begroot spreker de zuivere opbrengst van papverkoop op f2000 en de volle melkverkoop op f3000. Zou men deze laag geschatte winst aanwenden tot schulddelging, dan was de fabriek in 4 jaar vrij. Hij voegt er aan toe, dat Oostrum met papverkoop hier begonnen is.

Nadat de Voorzitter de gelegenheid tot het maken van opmerkingen geopend had, kwam als eerste spreker aan het woord de heer Camps, die vroeg: hoever gaat de fabriek met melkverkoop, doet zij dit alleen in Venray of ook op de gehuchten ?

De Voorzitter meent, dat het in de bedoeling ligt om in Venray te beginnen.

Camps vraagt dan of het Bestuur de particuliere melkverkoopers wil garanderen, dat zij niet in hun bedrijf bemoeilijkt worden.

vd. Sterren geeft nu een overzicht van de gang van de melkverkoop in Oostrum. Eerst verkocht de fabriek de melk. De omwonende kwamen de melk halen. Toen zijn een paar mensen hiermee begonnen en hebben de Directeur vooraf over hun plannen gesproken, waarbij de Directeur gezegd heeft: nu als jullie beginnen, scheiden wij er mee uit: voor de fabriek is dit een last, te groot in verhouding tot de verkoop.

Ja zegt de Voorzitter, dat was toen, doch als het getij verloopt, moet men de bakens verzetten.

Camps beschouwt de nieuwe onderneming niet anders dan als een revanche op de fabriek Venray. Neen, zegt de Voorzitter, dat is het niet. Het doel is alleen meer geld aan de leden te kunnen uitbetalen.

Directeur Lemmens merkt op, dat de toestand nu anders is, dan in de tijd toen hij de aangehaalde toezegging deed. Nu gaat de fabriek in het groot beginnen.

Camps vraagt nogmaals of het de bedoeling is, ook op de gehuchten de melk- en paphandel ter hand te nemen, waarop de Directeur zegt, dat het de bedoeling is voorlopig in Venray te blijven. Op de gehuchten lijkt het wat te duur.

Als de Voorzitter opmerkt, dat het voordeel de leden na uiteenzetting door de Directeur wel duidelijk zijn zal en daarom voorstelt om tot stemming over dit punt over te gaan, merkt Stappers op,

dat het hem nog niet duidelijk genoeg is. Moet er nu gestemd worden over pap- en melkhandel afzonderlijk of te samen.

Dit hoort bijeen, zegt de Voorzitter.

Ja, maar, zegt Stappers. de papkokerij is nu eenmaal aan de gang en brengt geld op. Om er nu de melkhandel bij te nemen, is wat sterk. Heeft het Bestuur het recht om hiertoe over te gaan, zonder besluit van de algemene vergadering ?

De Voorzitter zegt, dat het bestuur daartoe gerechtigd is.

De heer Stappers vindt dit vreemd en begrijpt dan niet, waarom dan deze vergadering is opgeroepen, als het bestuur gerechtigd is zo iets in te voeren, zonder besluit der Algemene vergadering. Waarom zet het bestuur dan nu niet door? De kosten zijn gemaakt, waarom dan nu uitscheiden? Zou dit niet zeer bevreemden ?

De Voorzitter antwoordt, dat in de vorige vergadering bleek, dat deze vergadering gewenst was, daar de melkverkoop ook aangevangen zal worden.

De heer Stappers stelt voor, de papkokerij maar aan te houden zonder daarover nog eens te stemmen. Het bestuur heeft het recht deze nieuwigheid in te voeren, die de leden geld zal opbrengen.

De heer Verstappen, Oirlo roept: geef de boeren hun ondermelk terug daar zijn ze allemaal voor. Die paar centen, die de paphandel opbrengt, zullen de deur niet dicht doen. Laten we maar stemmen, dan is het van de baan en hebben we weer prettige vergaderingen zoals vroeger.

Stappers zegt, maar het is toch het goed recht van het bestuur om zo iets in te voeren. De kosten zijn nu gemaakt en waarom zouden we nu uitscheiden? Vooral daar het goed geld opbrengt.

Directeur Lemmers valt Stappers bij: Het is waar wat deze zegt. de papkokerij is lonend. Bovendien wil hij de vrijheid nemen op te merken, dat als Verstappen steeds gedacht had: het zijn maar een paar centen, hij het niet zover gebracht zou hebben, als nu het geval is.

Verstappen zegt, nou, dan breng mij maar de goede karnemelk en verkoop de slechte.

Directeur Lemmens vervolgt met een technische uiteenzetting, hoe aan meer karnemelk te komen is, zodat de leden toch hun karnemelk kunnen bekomen en vraagt dan: zou men aan al die fabrieken, waar deze tak van het bedrijf ter hand genomen heeft, dit niet gedaan hebben in het voordeel der leden. Het bestuur heeft het recht om zonder meer dit in te voeren, doch meende geheel in de geest der fabrieksgeschiedenis te blijven, door de leden in de gelegenheid te stellen over dit punt te stemmen.

V.d. Sterren merkt op, dat de melkverkoop zo maar niet uit de lucht is komen vallen. Op de laatste vergadering is hierover niet gesproken. Omtrent de papkwestie is spreker het met Stappers eens.

Directeur Lemmens merkt op, dat de heer Rieter deze vergadering verlangt heeft. De leden weten nu alles en kunnen dus hun stem erover uitbrengen.

Stappers zegt, dat als het bestuur het recht heeft om de verkoop van volle melk in te voeren, laat het bestuur dit dan overwegen. Wat moeten de leden stemmen over een zaak, welke zij niet geheel beoordelen kunnen? Hij stelt dan ook voor om niet te stemmen.

De Voorzitter zegt, dat het bestuur unaniem voor het voorstel is, dus met Stappers kan akkoord gaan, maar als er leden zijn, die stemming verlangen dan zal er zoo dadelijk een stemming gehouden worden.

Stappers merkt op, dat de papkokerij in ieder geval buiten de stemming moet blijven, anders had het bestuur daar niet mee moeten beginnen.

Lonen zegt dat het bestuur het recht heeft om te doen wat zij gedaan hebben n.l. papkokerij. Toen onze fabriek er mee begonnen was, kwam de fabriek Venray met dit artikel. Toen de verkoop van volle melk aan de orde kwam meende het bestuur goed te doen een besluit ener algemene vergadering uit te lokken. Algemeen nam het bestuur aan, dat alle leden hiermede instemden. Met de papkokerij zal het bestuur om het grote voordeel blijven voortgaan.

L. Custers merkt op, dat de crisis heel wat op zijn rug geschoven krijgt. De bottermelk en fuge¹⁰ worden hoe langer hoe minder. Wat moeten we aan ons jong vee op den duur te eten of drinken voorzetten. Immers gaat de paphandel vooruit, dan krijgt de boer al weer minder ondermelk. Bij iedere lezing, in elk nummer van Land en Vee wordt er op gehamerd: geef Uw jong vee ondermelk etc. Hoe moet dit nu in de toekomst. Vleesmeel en koeken zijn voor jong vee te duur. Hij herinnert er aan, dat de fabriek haar spoeling voorheen ook duur verkocht. Deze bron van inkomsten zal ook ophouden door de pap. Hij is er voor, dat ieder lid zijn percentage ondermelk terugkrijgt.

Directeur Lemmens zegt, dat het lang geleden is, dat de fuge duur was. Thans krijgt men reeds voor f 15 een halfjaar lang dagelijks een tuit vol.

De Voorzitter meent, dat men nog wel een uur kan praten en dan is men nog even ver. Met de pap wordt doorgegaan. Laten we dus stemmen of met verkoop van volle melk begonnen wordt. v.d. Sterren vraagt of hiermee ook begonnen wordt op de gehuchten. Kunnen de venters hun overgebleven melk terugbrengen en mogen ze blijven venten, ze hebben eenmaal hun kosten gemaakt.

De Voorzitter zegt, dat de venters hun rechten hebben en houden, zolang de algem. verg. dit niet intrekt.

Als v.d. Sterren vraagt of mende venters zal uitsluiten van de fabriek zegt de Voorzitter dat in deze de alg. verg. te beslissen heeft.

Stappers zegt gehoord te hebben, dat geen statiegeld voor papflesschen gevraagd wordt.

De directeur zegt, dat thans flessengeld moet gestort worden.

Stappers vraagt hoe men zich de verkoop voorstelt, per auto, fiets of paard, waarop de Voorzitter zegt, dat dit zal afhangen van de opname der onderneming.

Camps becijfert dat de melk op de fabriek opbrengt 3½ ct per L., waarde ondermelk 1½ ct., loon venter 1½ ct., ondermaat en slijtage wagen, enz. samen alzo te begroten op 7 ct. Bij verkoop ad 8 ct. zou er dan een winst zijn van 1 ct. per Liter, wat toch te weinig is voor een fabriek. Hij acht het nut ener stemming over een zaak die men niet kent, ook twijfelachtig. Ook komt hij terug op zijn eerste vraag: of de fabriek in Oostrum laat venten?

De directeur verwijst Camps naar zijn collega's-directeuren, mogelijk dat hij die beter gelooft.

¹⁰ Ik vermoed ondermelk (centrifugemelk)

Camps merkt op, dat de fabriek nu al 6 weken bezig is met de pap, kokerij, zodat de directeur nu toch wel zeggen kan, wat er aan verdiend is.

De directeur wijst er op, reeds in de vorige vergadering gezegd te hebben, dat de papkokerij ongeveer f 50 per week oplevert.

Camps is hiermee niet tevreden en vraagt om details dezer berekening.

De directeur merkt Camps op. dat 't schijnt dat er nog al wat aan te verdienen is. Camps kan het weten. daar hij er zo voor opkomt. (appl.)

Camps verklaart 't niet eens te zijn met de voorgenomen stemming en verzoekt nogmaals antwoord op zijn eerste vraag.

Custers meent, dat 't vele praten van Camps verscheidene leden de ogen heeft opengemaakt en veranderd in voorstemmers. Het bestuur heeft 't recht zo iets in te voeren.

Camps zegt, dat de macht bij de algem. verg. berust en vraagt of Custers geen fatsoenlijk antwoord geven kan. Spr. mening berust op de wet der coop. verenigingen.

Derks merkt op, dat de directeur sprak over f 50 weekverdiens. Is dit gunstig? Hoeveel ondermelk is in die pap verwerkt ?

Camps doet een beroep op Rector Asselberghs om een fatsoenlijk antwoord van 't bestuur te krijgen op zijn vraag. Is dat nu een vergadering? Heeft de heer Peters niet gezegd in de vorige vergadering, dat hij van de gehele zaak niets weet?

Bestuursl. Custers zegt, dat 't bestuur recht door zee gaat. Bovendien kan één gek meer vragen dan 100 wijzen beantwoorden kunnen.

Derks vraagt: hoeveel ondermelk krijgen we nu minder terug door die pap, waarop de directeur zegt: circa 20 pct.

Met de statuten in de hand. verklaart de heer Peters, dat 't bestuur gerechtigd is deze zaken in te voeren en wel volgens art. 3 en 29. Deze statuten zijn door het bestuur uitgelegd. Tot nu toe had spr. zich niet in de discussie gemengd.

Camps vraagt: waarom heeft het bestuur zonder beslissing der algem. verg. af te wachten, materialen voor de papkokerij aangeschaft, terwijl voor melkverkoop, waarvoor geen aanschaffing van betekenis nodig is, wel een beslissing der algem. verg. verlangd wordt.

De heer Peters merkt op, dat het bestuur de belangen der leden sterk behartigt, z.i. heeft het bestuur ook het recht o.a. zonder meer over te gaan tot invoering der volle melk verkoop, maar het bestuur meent goed te doen de leden in de gelegenheid te stellen om hun gevoelens in deze door een stemming te doen kennen. Door de ondervonden concurrentie bij een verkoop van pap, meent het bestuur goed te doen ook de verkoop van volle melk ter hand te moeten nemen, b.v. als troef om zich niet te laten verdringen. Nu echter het joviale bestuur de leden oproept ter stemming. kan men het bestuur toch niets verwijten.

Camps houdt vol, dat de hoogste macht ligt bij de algemene vergadering. Hij zal zijn standpunt nooit prijs geven, daar het steunt op de Wet. Hij blijft het vreemd vinden dat de papverkoop, waarvoor veel materiaal aangeschaft moest worden, er zo maar door gaat, terwijl voor een luttele zaak, als melkverkoop een beslissing bij stemming op een algemene vergadering vergt.

De heer Peters acht invoering van melkverkoop geen luttele zaak, daar hiermee de belangen van mede leden gemoeid kunnen zijn.

L. Custers, Oirlo, meent dat dit besluit onverdraagzaamheid te voorschijn zal roepen onder de leden. Hij zag liever, dat de Directeur aller vriend bleef.

Directeur Lemmers den spreker beantwoordend, zegt te vertrouwen, dat hij toch aller vriend blijft.

Inmiddels zijn de stembriefjes uitgereikt en zijn na een tweetal afwijzingen door de Voorzitter benoemt van Dijk. Wanssum en Reijnders, Oostrum. Er blijken te zijn uitgebracht 178 stemmen, waarvan 92 vóór, 65 tegen, 17 blanco en 4 ongeldig. zo dat de melkverkoop ter hand genomen zal worden.

De Voorzitter merkt op, dat het voorstel de meerderheid der stemmen behaald heeft en dus aangenomen is. Hiermede is de agenda afgehandeld. Hij dankt de leden voor de belangstelling getoond op deze vergadering, welke hij „gezellig” niet mag en „ongezellig” niet noemen wil. Hij hoopt echter, dat niemand de moed verliezen zal, maar dat allen zich zullen blijven scharen achter het vaandel der fabriek en zo getrouw zullen blijven aan de oproep van Paus Leo XIII z.g. om zich te verenigen.

Met de gewone Christelijke groet, sluit hij hierna de vergadering.

1935

Niets gevonden over jaarvergadering van CZ. Oostrum in 1935!

Peel en Maas, 16/02/1935; p. 2/10

**Coöp. Zuivelfabriek
H. Maria, Oostrum.**

Spoelingverkoop

onder de leden
Maandag 18 Februari nm.
5 uur in café Joh. Verhaag.
18 Het Bestuur.

Peel en Maas, 16/03/1935; p. 3/10

**Stoomzuivelfabriek „H. Maria”
OOSTRUM.**

**AANBESTEDING der
MELKRITTEN**

op **Donderdag 21 Maart** nm. 5 uur
in café Hendriks te Oostrum.

Inschrijvingsbijetten moeten dien dag vóór 12 uur ingeleverd zijn bij een der Bestuursleden of ten kantore der fabriek Vrachtauto's komen ook in aanmerking.

De ritten **Geijsteren** en **Maashees** worden ook aanbesteed, doch uitsluitend voor vervoer **per vrachtauto**.

Het bijvaren van de melk in Geijsteren blijft voor rekening van de fabriek.

Vraagt eerst inlichtingen bij het Bestuur of de Directeur.

270 HET BESTUUR.

Peel en Maas, 06/04/1935; p. 8/10

OOSTRUM. Voor rekening van den Heer R. Lemmens, Directeur der Stoomzuivelfabriek te Oostrum, werd door architect J. Magis uit Helmond aanbesteed het bouwen van een woon- en winkelhuis met slagerij te Oostrum.

Ingeschreven werd als volgt :

L. Maassen, Venray	f 8420
Th. Vissers, Wanssum	f 7800
Chr. Reynders, Wanssum	f 7700
J. Linskens, Blitterswijk	f 7700
Th. Kersten, Overloon	f 7695
Fr. Verstralen, Blitterswijk	f 7645
L. Coppus en Zn., Horst	f 7630
L. de Bijl, Deurne	f 7600
Th. Claessens, Venray	f 7598
Gebr. Spee, Venray	f 7444
J. Oudenhoven, Venray	f 7250
J. Houwen, Oirlo	f 7200
H. Oudenhoven, Venray	f 7180
H. Maas, Blitterswijk	f 7175
G. Verstralen, Venray	f 7150
Th. Maassen, Venray	f 7092

Aan den laagsten inschrijver werd het werk gegund.

Peel en Maas, 20/04/1935; p. 5/10

Provinciale Staten-verkiezing.

LIMBURG totaal :	R. K. Staatspartij	161589	(156444)	N. S. B.	25613	(—)
	S. D. A. P.	14050	(17205)	Communisten	2103	(417)
	C.-H. en Anti-Rev.	4105	(4242)	Kath. Democr.	4108	(—)
	N. S. N. A. P.	2926	(—)	Vrijz. Democr.	1684	(—)
	Lijst Augustus	1037	(—)	Lijst Duijnstee	1693	(—)
	Hermans Gulpen	122	(—)	Revol. Soc.	228	(—)

De 45 zetels in de Prov. Staten zijn nu als volgt verdeeld :
R.K. Staatspartij 37 (36), N.S.B. 5 (—), S.D.A.P. 3 (4). Tusschen haakjes de getallen van 1931.

Gemengde Berichten.

DE ZUIVELSTEUN EEN MISLUKKING.

Over de mislukking van de Zuivelsteun worden in de *Chr. Hist. Nederlander* rake opmerkingen gemaakt:

De prijs der boter heeft een laagterecord bereikt als nimmer tevoren. Een wereldmarktprijs van 34 cent per kilo is ongekend.

Dat bij dergelijk lage prijzen bij de beste steunregeling geen prijs voor de melk te maken is, die geen verlies voor de producent laat, is begrijpelijk, *teminder* waar de uitvoer naar Engeland tegen dergelijke prijzen een zo groot verlies geeft, dat dit door een zeer hoge heffing niet goed te maken is.

Dat het afslachten van jong vee op de melkproductie van nagenoeg geen invloed zou zijn, was te verwachten; die invloed kan zich eerst na een paar jaren doen gelden.

Ook de teeltregeling en beperking van de aanfok van kalveren geeft eerst in de verre toekomst resultaat. De enige maatregel, die van invloed op de melkproductie is, is de beperking van de melksteun tot een zeker percentage van de productie. Die invloed is des te groter naarmate het percentage dat gesteund wordt, geringer is.

Niemand kan voor 1 cent per liter melk produceren. Men moet echter niet verwachten, dat ook die maatregel in de komende zomer de productie zal verminderen. Als het vee in de weide is en geen bijvoer gegeven wordt, is de stroom van melk slechts weinig te beperken.

En als de z.g. overmelk, waarop geen steun gegeven wordt, als veevoeder dus in hoofdzaak voor het mesten van kalveren gebruikt wordt is het gevaar niet uitgesloten, dat de aanvoer van vette kalveren groter zal zijn dan gevraagd wordt en dus toch met verlies vervoerd wordt.

Bovendien is het beperken van de melkproductie niet zo eenvoudig en op korten termijn uit te voeren als de varkensbeperking. Melkvee is geen slacht- of marktvee en moet noodgedwongen aangehouden worden.

Als de ellendige toestand waarin de melkveehouder thans gebracht is, voor de regering nog geen aanleiding geeft de Zuivelbereiding, die een zuiver nationale industrie is, in een wat gunstiger positie te plaatsen dan de margarine industrie, dan moet men wel tot de conclusie komen, dat nog steeds de bittere nood in de landbouw onvoldoende begrepen wordt.

Dat nog steeds in het leger margarine verstrekt wordt ten koste van het nationale product en een steeds groter aantal veehouders door geld gebrek genoodzaakt wordt, margarine te gebruiken in plaats van het eigen product, omdat ook zij de verhoogden prijs moeten betalen voor de boter, zijn regelingen waarmede men moeilijk vrede kan hebben.

Wij menen, dat hier de spijker op de kop wordt geslagen en dat het hoog tijd wordt, dat een andere richting wordt ingeslagen.

Vrije opmerkingen.

Als alle boeren natuurboter aten....

De heer Tj. de Jong te Bolsward, een man, die theorie en praktijk van landbouw en veeteelt onder de knie heeft, trekt op felle wijze te velde tegen de manier, waarop een groot deel van de boerenbevolking de strijd voert tegen de margarine, nl. met de mond!

De boer beschouwt de margarine als zijn natuurlijke en meest gevreesde concurrent. Zoals de middenstander het warenhuis, de dokter de kwakzalver en de notaris de zaakwaarnemers beschouwt, zo ziet de boer den margarinefabrikant.

Accoord !

Verwonderen doet het dus niet, dat de boer de margarine bestrijdt, maar.....en hier komt het onverklaarbare. Veel boeren en boerinnen doen aan deze bestrijding alleen mee met de mond en niet met de daad.

Er zijn in ons land meerdere streken, waar meer dan de helft der boerenbevolking, zelfs tot 80 pct., de margarine met de mond veroordelen en met die zelfde mond lekker opeten! Dat is op zich zelf een heel vreemd verschijnsel. Het is zo vreemd, omdat de boer dus zelf zijn ergste concurrent begunstigt en tevens zichzelf nog benadeelt.

Hier past een daad.

In de eerste plaats van de boer zelf en door de boer zelf.

De Zuivelfabrieken moesten beginnen met aan ieder veehouder boter te bezorgen om zodoende de margarine, als ze ingeslopen is, te verdrijven.

Want dit te een boerenbelang. Op de eerste plaats is het een kwestie van eer.

Maar ook is het een kwestie van welbegrepen eigenbelang.

De schrijver toont dit met cijfers aan en betoogt, dat door de toeslagregeling de boer de enige consument is, die kan zeggen, dat hij de kostelijke natuurboter kan kopen voor een prijs, lager dan die van de margarine.

Het gevolg is, dat de boeren 'n grote hoeveelheid margarine helpen verbruiken en tevens, dat we een belangrijke hoeveelheid natuurboter voor een krats naar het buitenland zenden.

Er zijn in Nederland ongeveer 200.000 boeren. Als nu de helft margarine eet en we schatten het verbruik per huisgezin op 1-1½ kilogram per week, dan kon het verbruik bij de boeren per week 125.000 kilogram toenemen. Dat betekent per jaar 6.500.000 kilo boter, waarvoor nodig is 180 miljoen kilogram melk.

En dit kost de boeren geen geld. Neen, dit brengt hun allen tezamen nog voordeel.

Dit moet op korten termijn veranderen.

Zij, die zich nog met margarine behelpen, moeten het voorbeeld gaan volgen van de velen, die reeds lang de natuurboter gebruiken en daarvoor ook bij anderen propaganda hebben gemaakt. Daar zitten zeer grote belangen aan vast.

De Zuivelbureacratie !

De heer Wolmerstett, secretaris redacteur van de Bond van Melkveehouders, schrijft over de tot een obsessie aanzwellende zuivel-bureaucratie het volgende in zijn blad:

„Den laatsten tijd werden de boeren als het ware bedolven door een lawine van circulaires, waarvan de menschen met den besten wil ter wereld geen syllabe kunnen begrijpen.

Van circulaires gesproken. De vorige week werden wij verrast met een circulaire betreffende ‘t „Crisis-Melkbesluit 1935”. Het ding is een halve vierkante meter groot. De melkvergunninghouders worden hier alphabetisch ingedeeld onder letter A t.m. L. (Waarom men het niet tot Z. heeft laten doorlopen, wordt niet vermeld).

Nog verder uitzoeken!!!

1936

1936

In 1936 werd het 25-jarig bestaan van de fabriek herdacht. Ant. Litjens herdacht zijn 25-jarig jubileum als voorzitter. Directeur Lemmens herdacht eveneens zijn 25-jarig jubileum, alsook enkele bestuursleden, leden van de raad van commissarissen en personeelsleden.

In 1936 werd begonnen met toepassing van de vuilproef, reductageproef en sedimentsproef, alsmede met de busseninspectie.

Peel en Maas Ca. 10-05-1936

Vergadering Boter fabriek „H. Maria” Oostrum.

Zondag 10 Mei hield de Boter fabriek „H. Maria" te Oostrum de algemene jaarvergadering in de zaal *Linders*.

De Voorzitter, de heer Litjens, opende de vergadering met de Christelijke groet en een hartelijk woord van welkom tot de leden, welke in grote getale ter vergadering aanwezig waren, speciaal echter een welkomstwoord tot de Z. E. Heer Asselberghs, die telkens en telkens blijk geeft de fabriek zulk een warm hart toe te dragen. Met de beste wensen tot het welslagen der vergadering, leidt de Voorzitter de vergadering in, brengt dank aan de Zaalhouder, wiens echtgenote er steeds voor zorgt, dat alles in de puntjes in orde is, waarna hij wijst op de nog steeds weinig hoopvolle toekomst, wat betreft verbetering der botermarkt en toch, zolang de concurrentie der margarine en de koopkracht van de massa niet veel verbeterd is, is er geen sprake van herbloei der zuivelindustrie. Hoe ver we reeds met de prijzen gezakt zijn, blijkt uit het feit, dat op het ogenblik voor 1 K.g. boter net zoveel betaald wordt als een paar jaar terug voor 1 pond. Zo goedkoop mogelijk produceren, zoveel mogelijk bezuinigen en de onkosten trachten te drukken, is de weg, die thans nog enig verschieft oplevert.

1935 gaf voor de fabriek geen rampen of onheilen, maar tengevolge der talrijke crisismaatregelen en het inkrimpen van de veestapel waren wel oorzaak dat er veel minder melk werd aangevoerd, waaraan echter de droge zomer van dat jaar mede debet is. In het algemeen is het vetgehalte der aangevoerde melk gestegen. Al is er in Nederland nog een beduidend te veel aan melk en boter, en gaat ons product voor te kleinen prijs naar Engeland, het enige land met vrije invoer, en al krijgt de boer daardoor niet het volle loon voor zijn arbeid, gedachtig aan de zegen van God, waaraan alles gelegen is, gaan we hoopvol de toekomst in.

Nadat het applaus, waarmede deze keurige openingsrede werd beantwoord, bedaard was, gaf Directeur Lemmens voorlezing van de notulen der laatste algemene vergadering, welke onveranderd werden goedgekeurd.

Hierna volgde een uitvoerige uiteenzetting van het Accountants rapport der Z.N.Z. over de gang van zaken in 1935, waaraan we ontlennen :

Aangevoerde melk 3.028.006 K.G., waaruit geproduceerd 120.036 K.G. boter. Gemiddeld vetgehalte 3.34 pCt.

Aan de leden uitgekeerd per 100 K.G. melk *f*3.95, 't vorig jaar *f*3.65.

Bovendien hebben de leden volgens berekening gratis terug ontvangen circa 85 pCt. ondermelk en 9 pCt. karnemelk. Het onkostencijfer was *f*0.93 per 100 K.G. melk. De balans gaf een reserve aan van *f*20.077,32.

Het rapport van den Raad van Toezicht adviseerde tot goedkeuring van het gevoerde beheer en keurige administratie.

Onder applaus der vergadering werden de heren M. Stevens als Bestuurslid en F. Poels als lid van den Raad van Toezicht bij acclamatie herbenaemd, die op een desbetreffende vraag antwoorden hun functie onder dank voor het in hen gestelde vertrouwen te aanvaardden.

Omtrent het premie- en boetestelsel inzake het vetgehalte der geleverde melk was het Bestuur, naar de Directeur opmerkte, niet bijster tevreden. Al brengt de melk minder op, dat mag geen rede zijn er niet alle zorg aan te besteden, terwijl uit dergelijke melk geen prima kwaliteit boter te verkrijgen is, waardoor de te behalen prijs gedrukt wordt tot nadeel der leden.

Speciaal op het zeven der melken het minder gewenste open laten staan der melkbussen is van funeste invloed op de graad van het vuilgehalte der melk. Vlug van stal, vlugge afkoeling der melk en zuiver gereedschap is het behoud der melk.

Naast het vuilgehalte wordt de melk thans ook onderzocht op reductage- en gistingsproef, die samen op onomstootelijke wijze aantonen, of de melk op de juiste wijze behandeld is. Het Bestuur overweegt of met invoering van een premie of boetestelsel de juiste werkwijze in de hand kan gewerkt worden. De klacht op dit punt is algemeen bij alle fabrieken en toch moeten de leden bedenken, dat de prijs der boter alleen bepaald wordt door behaalde punten bij de keuring.

Een melkcursus kan hier vooral nuttig werk verrichten en de juiste methode leren kennen. Waar nog geen melkcursus gegeven is of waar dit langer geleden is, raadt de Directeur aan, deze te doen houden.

Op 18 en 19 Mei as. zullen de examens gehouden worden voor de leerlingen van de te Oostrum gehouden cursus. Vooral voor de Jonge Boeren ligt hier een mooie taak. Bovendien wordt een melkcursus door de Regering gesubsidieerd, zodat er tegen de kosten niet opgezien behoeft te worden.

Dan wijst de Directeur op de veel moeite veroorzakende gewoonte van elkaars tuiten te lenen en hiervan geen kennis te geven. Het gevolg blijft niet uit, de in zulke tuiten geleverde melk wordt op rekening van de eigenaar der tuit geboekt en niet op naam van de leverancier-tuitlener. Even lastig is het gebruik van ongenummerde tuiten. Ook de melkrijders hebben hier veel overlast door, al kennen deze meestal hun klanten goed.

Binnenkort zal de berekening klaar zijn, waardoor aan elk lid 2 cent per kilogram boter kan worden uitgekeerd, wat over 1935 door den Z.N.Z. is bijbetaald.

De Directeur merkt op, dat de vergadering niet moet denken: Ge staat daar ons de les te lezen en zelf komt ge er goed af. O, neen de directeuren worden door een pas ingesteld bureau nauw becritiseerd op de staat der machines, op de toestand der leidingen, zelfs op de lucht der lokalen. Niets ontsnapt aan het waakzame oog der Z.N.Z.

Gerust mag de Directeur, die uit minder goede melk onmogelijk prima kwaliteit boter maken kan, dan ook de medewerking der leden inroepen, om toch hun melk op de juiste wijze te behandelen. Dan alleen is hij in staat om het geldzakje der leden goed te vullen. (Applaus)

De heer v.d. Sterren vraagt of er ook kosten verbonden zijn aan het volgen van een melkcursus, waarop de Directeur zegt: ongeveer een gulden.

Hierna geeft de heer Th. Peters uit Oirlo een korte uiteenzetting van de betekenis van een melkcursus, waarin naast praktische, ook theoretische lessen aan de leden gegeven worden en dank zij de zeer kundige cursusleider schitterende resultaten behaald worden. Nadat Spreker nog even geweest heeft op het grote belang voor fabriek en leden om vooral goede en deugdelijke melk te leveren, sluit deze zijn opwekkende woorden. (Applaus)

De Zeereerw. Heer Geestelijk Adviseur het woord nemend, herinnert er aan, dat de fabriek thans haar 25e jaar is ingegaan. De volgende jaarvergadering is dus een jubileum. Al zijn de tijden niet geschikt tot feestviering, wil hij toch een ogenblik de aandacht hiervoor vragen, daar een jubileum een mooie gelegenheid is om eens achter ons te zien en een blik in de toekomst te werpen. De geschiedenis der fabriek stemt tot tevredenheid, ondanks de laatste crisisjaren vooral als men er bij bedenkt hoe de toestand onder de boeren zijn zou zo er geen fabriek was, die zulke flinke boterprijzen wist te behalen. Mogelijk waren we wel door de concurrentie doodgedrukt. Dank zij God werden er echter mannen gevonden, die met scherp vernuft en gehele toewijding van hun persoon op de bres stonden voor het algemeen belang.

Nog zijn er onder het bestuur personen, die van de beginne af op hun post staan en welke Voorzitter A. Litjens. Deze zal dus de volgende keer zijn 25e jaarvergadering voorzitten en dat met hetzelfde vuur en dezelfde welsprekendheid, die hem eigen is.

Vooruitziende, durft Spreker te zeggen, dat de toekomst door het verleden gewaarborgd wordt en de samenwerking zal blijven voortbestaan. Al houdt de Directeur op zijn manier een soort gewetensonderzoek, laten we zijn wenken ter harte nemen tot meerdere groei en bloei der fabriek.

Nadat de Voorzitter aan deze Sprekers zijn dank betuigd had, brengt hij ook gaarne dank aan Directeur en personeel voor hun plichtsvervulling en roept de medewerking in van alle leden tot handhaving van de goeden naam der fabriek. Slechts een koel hoofd en een warm hart kan in dezen moeilijke tijd uitkomst geven aan den boer, die dankzij de Regering, gesteund wordt in zijn bedrijf.

Met de gewone christelijke groet werd de vergadering hierna gesloten.

1937

Peel en Maas, 30/01/1937; p. 2/10

40-JARIG JUBILEUM.

Op 4 Februari a.s. zal de Heer R. Lemmens, de geachte en ijverige Directeur der Coöp. Zuivelfabriek „H. Maria” te Oostrum, veertig jaren bij de zuivelbereiding werkzaam zijn.

Zijne loopbaan begon de Heer Lemmens aan de destijds nog bestaande Handkracht-Centrifuge te Merselo, alwaar hij 8 jaren werkzaam was. Bij de opening der Coöp. Zuivelfabriek „Venray” werd hij aangesteld als assistent-Directeur. Twee jaren later werd hij benoemd tot Directeur der Zuivelfabriek te Neerkant-Deurne. Zes jaren later volgde zijne benoeming tot Directeur der Coop. Zuivelfabriek „H. Maria” te Oostrum, welk ambt hij onafgebroken reeds 24 jaren met jeugdigen ijver en toewijding waarneemt.

Wij zijn er van overtuigd, dat deze dag voor den heer Lemmens niet onopgemerkt zal voorbijgaan.

1937

In 1937 werd het rentepercentage van de leningen verlaagd van 4% tot 3%. Vanaf 1 januari 1941 werd dit percentage weer verhoogd tot 4%.

R. Lemmers.

1897 Dir. Handkracht te Merselo
1904 Ass. Te CZ. Venray
1906 Dir. Neerkant-Deurne
1912 Dir. *H. Maria* Oostrum
1937 40 jr. jubileum in Oostrum.
1939 Met pensioen

Peel en Maas, 29/05/1937; p. 10/12

OOSTRUM. Woensdag klonken de vroolijke tonen van Oostrumsch Harmonie door ons dorp om hun sympathieken Voorzitter, de heer Hub. Jenneskens een aubade te brengen op zijn 60sten verjaardag.

De heer Lemmens voerde het woord en sprak de hoop uit, dat de heer Jenneskens nog vele jaren als Voorzitter van Oostrumsch Harmonie zal fungeren.

Hierna trok men naar den heer Lemmens om deze een serenade te brengen op zijn zilveren jubileum als Directeur van de Coop. Stoomzuivelfabriek „H. Maria.”

Hier voerde de heer Jenneskens het woord en feliciteerde den heer Lemmens met zijn jubilé en dankte hem voor alles wat hij naast zijn betrekking voor de Harmonie gedaan heeft.

Hierna bracht de Harmonie in gezellig samenzijn een vroolijke avond door.

Zilveren Jubileum.

Het 25-jarig bestaan der Coop. Zuivelfabriek *H. Maria* te Oostrum.

Feestelijk wapperde Zondagmiddag de vlag uit van de Zuivelfabriek *H. Maria* te Oostrum, welker 25 jarig bestaan in een vergadering, tevens een feestvergadering, zou worden herdacht.

De zaal Linders was in feestdos en het podium was in een ware bloementuin herschapen door de schone bloemenmanden die daar prijkten, terwijl de Jazz-Band „*The smoking Band*” van Oostrum vanaf een verhoging feestelijke klanken de zaal inzond tijdens de verschillende pauzes.

Op het podium hadden met het Bestuur en de Raad van Toezicht der fabriek plaats genomen de Weleerw. Heer Rector Asselberghs, als geestelijk adviseur, de Edelachtbare Heer Van Beek, burgemeester van Deurne als Voorzitter- en de Heer Henri Creemers uit Roermond als Secretaris van den Zuid-Nederlandsche Zuivelbond. Ook de Bond van Directeuren van Zuivelfabrieken was vertegenwoordigd door de Heren v. d. Heyden en Wintermans.

De Heer A Litjens, Voorzitter der jubilerende Coöperatie, opende de vergadering met de Christelijke groet en een goed gekozen hartelijk welkomstwoord tot de leden, bestuur, Raad van Toezicht en bovengenoemd gasten en besprak daarna de nog lang niet rooskleurige toestand der Zuivelindustrie, die ernstig belemmerd wordt door tariefmuren, contingentering en dergelijke. Ook de boterprijzen zullen zonder toename der algemene welvaart moeilijk kunnen stijgen.

Meer boterverbruik zou radicale uitkomst kunnen bieden. Ons land produceert 102 miljoen Kg. boter, waarvan 54 miljoen worden uitgevoerd en 48 in eigen land verbruikt. Zou ons boterverbruik gelijk staan met dat van het Engelsche volk à 12 Kg. per jaar per persoon, hierin Nederland bedraagt dit verbruik 6 Kg. per jaar per persoon, dan zou onze productie geheel in eigen land geconsumeerd worden en hadden we met tariefmuren en contingentering niets te maken. Dat de boer thans leeft en zijn bedrijf in stand houdt bij de gratie der regering via de steun, is eigenlijk een onwaardige toestand voor onze nijvere boeren, die immers recht hebben op gerechtvaardigd loon voor hun arbeid en een eervolle plaats in de samenleving.

Laten wij boeren echter ons Godsvertrouwen bewaren en de Gever van alle goeds vurig bidden, dat de tijd weer aanbreekt, dat we geen aalmoes nodig hebben, maar door een bloeiend zuivelbedrijf in staat zijn levensvreugd en levensbehoeften te kunnen voldoen. Daarom met een warm hart en een koel hoofd de toekomst tegemoet. (Applaus)

Wanneer zo straks uit de geschiedenis der fabriek, die nu 25 jaar bestaat, de groei en bloei onzer coöperatie blijkt, dankt dit dan toch vooral aan Gods zegen, de hulp van O.L. Vrouw van Oostrum en de taaie volharding der leden. (Applaus)

Hierna geeft Directeur Lemmens een overzicht over het afgelopen jaar, welk overzicht omwille van 't feestelijk karakter dezer vergadering, bekort was.

De aangevoerde melk bedroeg 3.035.665 kg., waaruit werden geproduceerd 121.311 kg. boter.

Aan de leden werd uitbetaald f 127.088,50, terwijl het saldo van 't bedrijf een overschot bedroeg van f 976, 22. Het rapport van de Raad van Toezicht adviseerde tot goedkeuring dezer verantwoording, waaraan de vergadering onder applaus voldeed.

Hierna deelde de heer Lemmens mede, dat bericht van verhindering was ingekomen deze vergadering bij te wonen van de heren Jenniskens, Meterik, Zuidema, rijkszuivelconsulent te Roermond en Steegmans, directeur der botermijn te Roermond

Onder applaus der vergadering werd het aftredend bestuurslid Loonen en het lid v.d. Raad v. Toezicht, de heer Peters te Oirlo herbenoemd, die bij monde van de heer Peters hunne beste krachten in de komende periode gaarne toezegden.

De Voorzitter Litjens dankte voor de aangeboden bloemen, waardoor alles zo in de bloemetjes gezet was door de goede zorgen van de zaalhouder. De Zuivelbond en Bond van Directeuren betuigde hij gaarne zijn dank. (Applaus)

Hierna voerde de Weleerw. Heer Asselbergs, als geestelijk adviseur, het woord. Spr. wilde 't niet lang maken, daar 't met dit mooie weer buiten prettiger is dan binnen, maar hij zou te kort schieten in zijn taak als hij niet even het woord voerde. 25 jaar is een heel stuk tijd voor een mens, maar voor een vereniging betekent het niet weinig. Straks zal een vaardiger van de tongriem gesneden persoon hierover een en ander mededelen. Hij zal 't meer aangename gedeelte meemaken.

En dan richt hij zich tot de jubilerenden Voorzitter, die nog steeds met jeugdig vuur in 't oude hart de belangen der fabriek verdedigt. Wat is de keuze van vóór 25 jaar een gelukkige gebleken. Wat heeft deze Voorzitter in al die jaren prachtig de vergaderingen geleid. Moge het zo nog lang blijven.

De heer Geurts, die 25 jaar bestuurslid is, is iemand, die ook al oud wil lijken, maar nog steeds in volle krachten de fabriek dient.

Directeur Lemmens is ook een zilveren jubilaris, wien directeurschap geen sinecure is en die blijkens de meermalen behaalde bekroningen voor het product der fabriek zich met hart en ziel gewijd heeft aan de belangen der leden. Beiden wenst Spr. nog vele en gelukkige jaren.

Ook onder het personeel schuilt een zilveren jubilaris, die zich bescheiden in een hoekje der zaal heeft teruggetrokken, en wel de machinist v.d. Bekerom, die feitelijk de eerste kracht der fabriek is. Immers wat is deze zonder stoom? Ook hem zij van harte het beste gewenst.

Maar ook onder de leden schuilen velen, die hun zilveren feest vieren als leverancier der melk. Moge ook zij in de toekomst in volle tevredenheid en voorspoed de fabriek trouw blijven. Ook de heer Frans Poels herdenkt het feit, dat hij een kwart eeuw zijn krachten schonk aan de fabriek als lid v.d. Raad v. Toezicht. Ook hem zij van harte het beste gewenst.

Onwillekeurig gaan onze gedachten uit naar hen, die ons zijn voor gegaan met het teken des geloofs, zoals de priester In de H. Mis bidt voor de overledenen en die bij het oprichten der fabriek de zwaarste lasten en de hitte van den dag gedragen hebben. Hun pad was niet steeds- een pad langs rozen, maar toch aan hen is onzen dank voor de thans florerende fabriek. Gaarne zullen we hen in onze gebeden herdenken.

Met een dringend verzoek overal en steeds de eendracht te bewaren tot heil van de fabriek en 't belang der leden, sloot Spr. zijn spreekbeurt.

Hierna voerde de Edelachtb. heer van Beek het woord, die na dankte hebben gebracht voor het tot hem gerichtte welkomstwoord, de voornoemde jubilarissen hartelijk feliciteerde namens de Z.N. Zuivelbond. Spr. roemde de financieel gunstige toestand der fabriek en feliciteerde de leden met de eendracht, die onder hen heerste. Al was de Voorzitter in zijn openingswoord wat somber, toch verwacht hij van binnenkort in te voeren regeringsmaatregelen. b.v, kwaliteitsmerken, verbetering in de te lage boterprijzen. Spr. sloot met de wens: Lang leve de Boterfabriek van Oostrum.

Directeur Lemmens gafhierna een terugblik op de gang van zaken der fabriek, die in 1912 werd opgericht, in een vergadering op 14 Juli, waarbij een voorlopig bestuur werd gekozen, dat later definitief benoemd werd.

Onder architectuur van de heer Martens werd de fabriek door de Gebr. Oudenhoven gebouwd en kwam in werking, waartoe allengskens meerdere leden toetraden. Ook verschillende bestuursleden zijn overleden, als de heren Muysers, Merselo Jan Vissers, Wanssum, W. Loonen, Oostrum, L. Tacken, Landweerd en Jan Custers, Oirlo.

In de loop der jaren is de fabriek vergroot en door aankoop uitgebreid De melkaanvoer is inmiddels opgelopen van van ruim 1 miljoen liter tot ruim 3 miljoen, en bereikte in de jaren 1926-28 haar hoogtepunt met ruim 4 miljoen liter. Ook hij memoreerde de verdiensten der jubilarissen, die vaak een zware taak te vervullen hadden, doch het onbegrensde Godsvertrouwen van de Voorzitter was ook hier de stimulans voor allen.

Onderwijl brachten in het wit geklede bruidjes een schitterende bloemenmand binnen, welke zij aan de Voorzitter overhandigde onder een toepasselijk woord.

De Jasz-Band zette een „Lang zullen zij leven” in, waarmee de vergadering instemde.

Hierna vervolgde de Directeur zijn rede en bracht dank, zowel voor zich als zijn groot gezin, voor de aangename samenwerking, die hij van bestuur, Raad van Toezicht, personeel en leden heeft mogen ondervinden. Vurig hoopt Spr. op betere tijden, die het mogelijk zullen maken hogere lonen voor het personeel en melkrijders uit te betalen. (Applaus)

Bij de rondvraag vraagt de heer Verstappen uit Oirlo, of het niet mogelijk is, meer boter voor de mensen hier disponibel te stellen, tegen de prijs, die thans door de leden betaald wordt. Hij achtte dit beter, dan de boter naar Engeland te exporteren.

Hierop antwoordde de heer Creemers, secretaris van de Z.N.Z., dat dit een vraag is, die niet zo gemakkelijk te verwerken is. De regering die toch voor zo'n moeilijke taak zit, moet men niet te hard beoordelen, als dit niet kan. Ook namens de Z.N.Z. feliciteerde hij de vereniging en haar jubilarissen. Ook hij roemde de werkwijze der fabriek en sprak de hoop uit, dat deze jubilarissen eenmaal mogen worden opgevolgd door personen als zij. Dan weet hij de belangen der fabriek veilig. De vraag of deze tijd zulk een feest toelaat, beantwoordt Spr. met „ja”, want op zulk feest wordt de saamhorigheid versterkt en het ideaal nogmaals voor ogen gesteld.

Dan voert de heer v.d. Heijden, Directeur der boterfabriek te Oorschot het woord namens de Bond van Directeuren en brengt zijn beste wensen aan coöperatie en jubilarissen, er op wijzende,

dat er hier nog nooit bij een periodiek aftreden van bestuursleden of leden v.d. Raad van Toezicht een lid niet herbenoemd is. Dit vindt hij op zich een buitengewone gebeurtenis, die een aparte felicitatie waard is. Hier hapert er niets aan samenwerking, vertrouwen en alles wat een goed verenigingsleven behoeft.

Hierna dankt Directeur Lemmens voor deze collegiale woorden.

Een der leden van den Jasz_band draagt het volgende vers voor, dat zeer in de smaak viel en handgeklap ontlokte.

*Wat was 't vroeger smerges druk,
Wat mos 'n minsch gaon plaare,
De boere mosse stuk vur stuk
Mit romekarkes vare.
Went ieder boer mos nao de fuus,
Dor stonte ze te dreie.
Dor liep de rome dur de hu",
De boter mos me kneije.
Toe zaag meien: 't was en geplaar,
D'r wier gepraot, vergaderd.
Al keke ze en del nog raar,
Eur doel dat was genaderd.
D'r wier toe en febriek gebouwd
En en bestuur gekoze.
Den directeur wasgoed vertrouwd,
De zaak liep ovver roze
En alle durpe rontelum,
Die brochte hier de rome.
Enne alderwetse zei: hum hum...
Mer gong toch mit an 't s!oome.
De zaak ging altied as gesmèèrd,
Mer wier ok goed bekeke,
Went grootigheid die wier gewèèrd
En 't goeie is gebleke.
Nog alt den eigen dirrikteur,
En Tienus ok, de steuker,
De vurzitter nog ien volle fleur,
Waor guddet 't bèter, leuker.
Gods allerbeste zègen kwaam
En daalde op ow werke,
Middet 't Lieve Vrowke urre naam
Kan niemand ow beperke.
Now is 't dan 't zilveren fèest,
En zitte ien de bloeme
Bestuur en werkers doen ur best,
Dor kunde geej op roeme.
Al is den tied now ok wat slècht,
Blief op mekaar vertrouwe,
Werrek same eerlik en oprècht
En viert ok ens 't gouwe !*

Namens de leden voerde nu de heer v.d. Sterren het woord en huldigde 't bestuur en jubilarissen, doch voegde er een beschouwing aan toe over karnemelk, die wat te wensen overliet, waarop de Directeur zegt dat de beste karnemelk voor de papfabricatie moet gebruikt worden, om wille der Warenwet.

De heer Peters sloot zich aan bij de vorige sprekers en wees er op, dat bloemen vruchten voortbrengen en hoopte, dat ook deze bloemen van de vergadering mooie vruchten zouden voortbrengen, zij 't dan in overdrachtelijken zin.

De heer Verstappen uit Oirlo onderstreept het gezegde van de heer v.d. Sterren inzake de karnemelk. Zolang de fabriek bestaat, heeft hij nooit iets gezegd op de vergadering, maar toen ze aan de karnemelk gingen tornen heeft hij al gestreden voor ieder 't zijne terug.

Verder wees Spr. er op, dat het bestuur en jubilarissen fijn in de bloemen zitten, doch dat daar onze goede v.d. Bekerom, de stoker, ook bij moest zitten, doch diens bescheidenheid heeft hem echter achtergehouden. Maar hij is hem niet vergeten en stelt voor onze Tinus *f*25 te geven met dit zijn jubilé. De directeur verdient geld genoeg, doch heeft een Missionaris, voor wiens missie hij ook *f*25 zou willen geven. Luid applaus.

Directeur Lemmens dankt voor, deze aardige woorden, waaraan vermoedelijk niemand anders gedacht heeft.

Na een paar mooie muzieknummers sluit de Voorzitter deze prachtige vergadering en herinnert de leden aan de woorden van Paus Leo . XIII en hoopt, dat de toekomst de leden der fabriek steeds in de grootste eendracht zal zien rond het vaandel der vereniging onder de schutse der Lieve Vrouw van Oostrum, waarheen de meeste der aangeboden bloemen gebracht zullen worden,

1938

1938

In 1938 werd Th. Peeters uit Oirlo, voorzitter van de raad van commissarissen, benoemd tot lid van de Provinciale Staten. Rieter uit Maashees werd benoemd tot Ridder in de orde van Oranje Nassau. In 1938 werden besprekingen gevoerd over het al of niet doorgaan met venten. Besloten werd om er mee door te gaan.

Peel en Maas, 14-05-1938: p. 7/12

Vergadering Stoom zuivelfabriek Oostrum.

In de zaal Linders te Oostrum hield de Stoomzuivelfabriek *H. Maria* haar algemene ledenjaarvergadering onder leiding van de nog altijd krasse Voorzitter, de Heer Litjens uit Wanssum, die na een hartelijk welkomstwoord tot de talrijke ter vergadering gekomen leden, en speciaal de Wel-eerw. Heer Rector Asseloergs als Geestelijk Adviseur, de vergadering opende met de Christelijke groet.

Nadat de Voorzitter had medegedeeld dat een tweetal berichten van verhindering waren ingekomen, hield hij een interessante beschouwing over het afgelopen boekjaar der fabriek. Al is de tijd een tikje beter, toch is men nog niet waar men wezen moet. Immers nog altijd moet steun en werkverschaffing in de plaats treden van verdiend loon of beloonden arbeid. Moge 1938 een voorspoediger jaar zijn.

Niettegenstaande veeteeltbeperking gaat de boterproductie nog steeds crescendo. Gelukkig steeg de uitvoer ook. Er werden uitgevoerd 96 miljoen Kg.¹¹ boter, waarvan 53 miljoen naar Engeland gingen en 35 miljoen naar Duitsland. Voor Duitsland betekent dit een meerafname van drie miljoen Kg. Als interessante bijzonderheid voegde hij hieraan toe, dat Duitsland zijn schuldenlast heeft aangezuiverd en thans tegen contant geld koopt.

Was de boterprijs in mei f0.70 per kilo, welke prijs geleidelijk steeg tot f 1.- en f 1.13 in oktober en November, om in december weer te dalen tot f0.80.

Om alle verschijnselen van die prijsschommeling te verklaren, zou men veel tijd nodig hebben, naar zijn mening is het binnenlands verbruik, het mond- en klauwzeer, de concurrentie van Australische boter een of meer der voornaamste factoren.

De droogte in Australië en Nieuw Zeeland veroorzaakte schaarste aan boter, wat prijsverhoging in de hand werkte, doch toen de droogte over was werd de aanvoer groter en zonk de prijs weer. Al is de boter uit Australië en Nieuw Zeeland kwalitatief niet met de Hollandse te vergelijken en is onze boter beter, toch moeten wij met deze concurrentie rekening houden en er op uit zijn om de melk zo goed mogelijk te behandelen opdat er een goed product uit gewonnen wordt.

¹¹ Zie correctie aan het eind van dit verslag!

Als men weet, dat er in 3 jaar tijds in Australië 1½, miljoen melkkoeien meer gehouden worden, zal het zeker duidelijk zijn, dat we alle zeilen moeten bijzetten om onze plaats op de wereldmarkt te houden.

In Berlijn werd een keuring van boter en kaas gehouden voor wat betreft kleur, kwaliteit en smaak.

Stond Nederland en Denemarken bij een vroegere keuring vooraan, dit jaar was de uitslag der keuring voor Nederland minder gunstig, hetgeen geweten werd aan het voeren van ingekuild voer aan het melkvee. Men kan ingekuild voer beter aan het andere vee voorzetten.

Tot zijn vreugde kon hij zeggen, dat de leden in het afgelopen jaar meer met de Fabrieksleiding hadden meegewerkt, hetgeen zeker de beste verwachtingen wettigt.

Alvorens de Heer Lemmens, Directeur, met de voorlezing van de notulen der vorige vergadering en de balans en winst en verliesrekening begon, bracht hij hulde aan de Voorzitter, die ondanks zijn hoge leeftijd nog met zulk jeugdig vuur een mooie inleiding hield.

Nadat de notulen waren goedgekeurd, tekende we aan uit de balans en winst- en verliesrekening: Verwerkte melk 2.942.121 K.G. Gem. vetgehalte 3,49 pct. De boter bracht 13 cents per K.G. meer op dan in 1936 en aan de leden werd 43 cents per 100 K.G. melk meer uitgekeerd dan 't vorig jaar. In verband met de keuring der melk op kwaliteit werd in het afgelopen jaar een bedrag van f 437,- meer uitbetaald voor premie dan er boeten geïnd werden.

De Weleerw. Heer Rector Asselbergs deed hierna voorlezing van een schrijven van de Raad van Toezicht, dat adviseerde tot goedkeuring van de voorgelezen financieel bescheiden, waarmede de vergadering onder applaus instemde.

De Voorzitter voegt er aan toe, dat dit rapport meer zegt, dan de voorgelezen cijfers, waarvan men de juiste betekenis niet kan vatten bij een enkele voorlezing. Gaarne brengt hij hulde en dank aan Directeur en personeel der Fabriek voor hun accurate en toegewijde arbeid.

Hierna gaf de Heer Peters een duidelijke uiteenzetting van de finantieëlen toestand der fabriek, die onverdeeld gunstig genoemd mag worden. Spreker knoopte er een beschouwing aan vast over de melk en pap verkoop en toonde ook hier duidelijk de goede uitkomsten voor de fabriek aan. Na gedachtenwisseling werd besloten op den ingeslagen weg voort te gaan.

Onder applaus der vergadering werden de heren Litjens, Bestuurslid en H. Jenniskens, lid van de Raad van Toezicht, herkozen.

Op een vraag van de heer Rieter, of de herkozenen hun herkiezing aannamen, werd door de heer Litjens geantwoord, dat zulks het geval was. Het gaat met oude mensen als met machines, als ze goed gesmeerd worden en niet boven hun P.K. gaan, gaan ze nog lang mee. Hij zou het proberen.

Hierna deed Directeur Lemmens nog enkele nuttige mededelingen van internen aard, waarna de Voorzitter onder dank voor de aangeboden herinnering bij zijn zilveren feest, de vergadering op de gewone wijze sloot onder dank voor de trouwe opkomst.

Verbetering.

In het verslag van de Zuivelfabriek van Oostrum is een kleine fout ingeslopen, wat betreft productie en uitvoer van boter. Door de Voorzitter is gezegd: De totale boterproductie in ons land is in 1937 geweest 96 miljoen Kg. boter, waarvan er 53 miljoen Kg. werd uitgevoerd en 43 miljoen Kg. werd verbruikt in 't binnenland. Van die 53 miljoen Kg. boter, die uitgevoerd werden, gingen er 35 miljoen Kg. naar Engeland en 12 miljoen Kg, naar Duitsland. De overige 6 miljoen Kg, naar Frankrijk, België en Luxemburg.

Peel en Maas, 12/02/1938; p. 2/10

OOSTRUM. Evenals op alle andere plaatsen, waar leden van de Coöp. Zuivelfabriek „H. Maria” wonen, wordt hier a.s. Maandagavond in café Wed. G. Camps een demonstratie gehouden over de verschillende onderzoeken die de melk aan de fabriek ondergaat.

Gezien de belangrijkheid van deze demonstratie, en de groote opkomst op de andere dorpen, zal het hier ook zeker niet aan belangstelling ontbreken.

1939

Peel en Maas, 15-04-1939; p.6/10

De ondermelk op het boerenbedrijf,

Bijna overal, zeker van de roomboterfabrieken, krijgen de boeren p.m. 80 pct. van hun geleverde melk als afgeroomde melk-ondermelk „piels” of „fiets” terug. Die ondermelk vertegenwoordigt een geweldige hoeveelheid voedsel, dat door zijn bijzondere samenstelling, de buitengewone verteerbaarheid, de graagte waarmee ze wordt opgenomen, bijna niet te vervangen is. Ondermelk bevat per K.G. gemiddeld: 35 Gram eiwit, 1 Gram vet en 46 Gram koolhydraten, dit laatste is hoofdzakelijk melksuiker, of als we aangezuurde ondermelk voeren melkzuur.

Het gemakkelijkste om de waarde van een voer te bepalen is altijd: het vergelijken met andere voedermiddelen. Nu is steeds de moeilijkheid om op het bedrijf voldoende eiwit te winnen, koolhydraten kunnen we gemakkelijk winnen in de vorm van aardappelen, mangels, knolgroen, mais enz. enz.

Als we bij ondermelk zelf de eiwitten en de zetmeelwaarde vergelijken, dan kunnen wij geen voeder winnen, dat in verhouding zoveel eiwit bevat. Rekenen we even uit, wat een bedrijf terugkrijgt aan ondermelk, als ze acht koeien hebben, die gemiddeld 3500 K.G. melk geven. De totale hoeveelheid is 28.000 K.G., We krijgen 80 pct. ondermelk terug dus 80 maal 280 K.G. is 22.400 K.G., we zullen zeggen 22.000 K.G.

Omdat het eiwit de doorslag geeft, zullen we dat alleen berekenen. We hebben dus 22.000 maal 35 Gram eiwit is 770 K.G. eiwit, evenveel als we kunnen winnen met twee H.A. erwten, alleen de korrel gerekend. Evenveel eiwit als we kunnen winnen, wanneer we 3 of meer H.A. rogge of haver verbouwen. Alleen het graan gerekend. Zo zouden we kunnen doorgaan, om de geweldige grote waarde aan eiwit van de ondermelk duidelijk te maken, maar u kunt er zelf nu genoeg vinden.

Boeren, die hun melk afleveren zonder dat ze ondermelk terugkrijgen zijn ver achter. Ze voeren een hoeveelheid eiwit van 770 K.G. jaarlijks aan hun bedrijf weg, en dit moet er in voeder of kunstmest weer op terugkomen, of het bedrijf verarmt. Bovendien is het een voer dat voor kalveren, varkens en kippen bijna niet te vervangen is, of door middelen die duurder, minder verteerbaar of minder gezond zijn. Door de boeren worden nog al eens berekeningen gemaakt van de prijzen die worden uitbetaald. Als we de ondermelk dan maar op één cent tellen, zijn we er aardig wat naast. En toch, wanneer hij het absoluut zonder ondermelk moest stellen, zou hij de prijs hoger waarden of gedwongen zijn, het bedrijf helemaal te wijzigen. De ondermelkvoeding heeft ook een grote invloed op de vorm van het bedrijf. Het varkens en kalveren fokken, zelfs het fokken van kuikens wordt er aanmerkelijk door verlicht, veel gemakkelijker en veel minder kostbaar.

Dit alles is geschreven, om de boeren nog eens goed te overtuigen van de zeer grote waarde van ondermelk, nu er zijn, die een hogere prijs zonder ondermelk verkiezen boven een lagere met ondermelk. De praktijk zal leren, dat het gemis van ondermelk een aardige invloed zal hebben op de bedrijfsvorm, de fokkerij van kalveren en varkens.

Provinciaal Nieuws

VENRAY, 6 Mei 1939

VERGADERING ZUIVEL FABRIEK OOSTRUM.

Ondanks het regenweer waren velen ter vergadering gekomen in de zaal Linders, te Oostrum, waar de Zuivelfabriek *H. Maria*, onder haar nog altijd krasse Voorzitter een ledenvergadering hield.

De Voorzitter opende de vergadering met de Christelijke groet, waarna hij een welkomstwoord sprak tot te leden, de Zeer Eerw. Heer Geestelijke Adviseur, die na een reeks van jaren de vergaderingen meegemaakt en blijken van belangstelling gegeven te hebben, thans voor het eerst als Pastoor van Oostrum tegenwoordig is. Na een hartelijk „*proficiat*” spreekt de Voorzitter de wens uit, dat de eerste Pastoor van Oostrum nog een reeks van jaren moge arbeiden aan het heil der Parochie.

Ook de Voorzitter van de Raad van toezicht, de Heer Peters uit Oirlo, wordt door Spreker gelukgewenst met zijn verkiezing tot lid der Provinciale Staten. Hij memoreert het vele werk, door de Heer Peters gepresteerd tot welzijn van de landbouwbevolking is Noord-Limburg en hoopt, dat de Heer Peters in dezelfde richting blijft voortgaan, dan zal het dankbare volk hem in nog hogere Bestuurslichamen brengen.

Ook de heer Rieter, drager der ridderorde Oranje-Nassau wordt gememoreerd, daar het een volk past zijn grote mannen te eren.

Spreker wijst op de woorden, waarmee hij de vorige vergadering sloot: Onder Gods zegen moedig vooruit. Alle verwachtingen niet uitgekomen. De Lente gaf nachtvorsten, de zomer was droog, het najaar ongunstig en de winter bar. Naast deze hindernissen kwam het mond- en klauwzeer heersen, waardoor melkproductie, handel en verkeer zeer bemoeilijkt werden. Na een blik op den wereldzuivelhandel, spoort hij de leden aan, aan hun melk alle mogelijke zorg te besteden, opdat de Directeur de beste boter kan maken. Hier toch komt het vooral op aan en in samenwerking is veel te bereiken.

Hierna doet de Heer Lemmens, directeur der fabriek, voorlezing der notulen vorige vergadering die onveranderd worden goedgekeurd en gaf vervolgens een overzicht der balans en winst- en verliesrekening, waaraan we ontlennen:

Er werd ontvangen 2.915.717 K.G. melk met een gem. vetgehalte van ruim 3,5 pct. Verkocht voor consumptie 81.251 liters. De boter bracht 5 cent per K.G. meer op dan 't vorig jaar. Aan de leden werd uitgekeerd 4,796 per 100 K.G. melk. De balans gaf een reserve aan van f 19.962,35.

De Heren H. Geurts, bestuurslid en F. Poels, lid van den Raad van toezicht, die aan de beurt van periodieke aftreding waren, werden als zodanig onder applaus bij acclamatie herbenoemd, welke herbenoeming onder dank voor het gestelde vertrouwen werd aanvaard.

De Zeer Eerw. Heer Pastoor, bracht het rapport uit de Raad van toezicht, strekkende tot decharge aan de Directeur voor zijn gevoerd beheer. Met applaus ging de vergadering hiermee akkoord.

Nadat de Heer Peters zijn dank betuigd had voor de door de Voorzitter tot hem gerichte woorden en gememoreerd had, dat hij zich geheel en al richt naar het voorbeeld van de zo geachte Heer Rutten uit Wanssum, de pionier op Landbouwonderwijs in deze streek, ging de Heer Peters over tot, behandeling van het agendapunt, dat ongetwijfeld om zijn ingrijpende aard aller belangstelling had.

Het Bestuur, dat niets liever ziet dan welgefulde veertiendaagsche uitbetalingszakjes, heeft in verband met de lage boterprijzen en de steeds groeiende afzetmoeilijkheden, uitgezien naar een mogelijkheid om de melk, die aangevoerd wordt, als volle melk voor consumptie te verkopen.

Tengevolge van dezen verkoop der melk, krijgt de fabriek minder ondermelk en karnemelk ter beschikking voor haar leden, doch naar de meening van het bestuur wordt dit gemis ruimschoots ondervangen door de grotere inhoud de 14 daagse.....

Peel en Maas, 06/05/1939:

betaalzakjes.

Een uitvoerige
sie ontstond nu
daar men zich d
alle gevolgen v
kon afmeten, de B
voorstel om as g
vergaderen oent
legenheid, te so o
datum bij gete
leveren aan de z
tegen dit plan pre

Hierna voerde
maals het woor
het 40-jarig regub
H. M. de Kon
onzer Onafhark, w
feestelijk in eme
in tegenstelling l
waar de Septem a
dat de lont doet
Laten we bijder
Schutspatrones
opdat zij ons be al
ningin des vrede
het besproken ver
de leden, die en
kunnen zijn, destu
met dit plan ten o
langen der ledart
een woord van
Peters voor dierig
zetting sluit zitt
gadering met onen

Laatste deel niet volledig

1940

1940

In het najaar van 1940 werd in het bestuur gesproken over een fusie met de fabriek te Venray-Leunen. Op 7 december 1940 werd in dit verband een Algemene vergadering belegd. Deze aangelegenheid kwam toen aan de orde omdat directeur Lemmens pensioen-gerechtigd was.

Met betrekking tot deze fusie werd een uitgebreid onderzoek ingesteld door Peeters, voorzitter van de raad van commissarissen, die over dit onderzoek op deze Algemene vergadering een uitvoerig rapport uitbracht. Nadat de inhoud van bovenbedoeld rapport was voorgelezen, werd overgegaan tot stemming. Voorop werd gesteld dat, als men tot fusie zou besluiten, men en bloc naar Venray zou overgaan. Er werden 319 stemmen uitgebracht, waarvan 120 vóór en 192 tegen, 6 blanco en 1 ongeldig. De fusie vond derhalve geen doorgang. De Zuivelbond had een positief advies gegeven tot fusie, omdat zulks voor Oostrum tot voordeel zou zijn.

In 1940 werden enkele nieuwe machines aangeschaft o.a. botervormmachine voor kleinverpakking en een ketel voor het pasteuriseren van vollemelk.

Peel en Maas, 23/11/1940; p. 2/10

Met pensioen.

OOSTRUM. Naar wij vernemen zal de heer R. Lemmens, Directeur der Stoomzuivelfabriek H. Maria, met 1 Januari in het genot van pensioen worden gesteld, wegens het bereiken van zijn 65e jaar.

De heer Lemmens mag terugzien op een mooie staat van dienst, o.a. was hij 8 jaar werkzaam aan de handkrachtfabriek te Merselo; hij was 2 jaar assistent aan de Zuivelfabriek „Venray”. 6 jaar Directeur te Neerkant en 28 jaar Directeur van de Zuivelfabriek te Oostrum.

De talrijke bekroningen, die hij tijdens zijn directeurschap mocht verwerven, hebben wel bewezen, dat hem geen moeite te veel was, de zuivelproductie op hoog peil te brengen.

Moge hij nog vele jaren met genoeg op den afgelegden weg terugzien.

Peel en Maas, 23/11/1940; p. 2/10

Samensmelting Zuivelfabrieken Venray en Oostrum.

Naar wij uit goede bron vernemen nemen de reeds lang besproken plannen om beide Zuivelfabrieken in Venray tot één organisatie te brengen, thans vasten vorm.

Blinnen afzienbaren tijd zal dan de Zuivelfabriek te Oostrum ophouden te bestaan en de leden overgaan naar de Zuivelfabriek „Venray”.

Vergadering zuivelfabriek „Venray”

In de Wilhelminazaal hielden de leden van de zuivelfabriek „Venray” een bijzondere ledenvergadering ter behandeling van het belangrijks punt dat op de agenda stond.

De Voorzitter van het College van Commissarissen, de heer Ant. Poele Jzn. opende de vergadering met de Christelijke groet en een woord van welkom tot de leden, speciaal echter tot de Edel-Achth. Heer v.d. Loo, ere-Voorzitter der fabriek, waarna hij overging tot het belangrijke agenda-punt: de opnemng der Stoomzuivelfabriek *H. Martha* te Oostrum in de organisatie der zuivelfabriek „Venray”.

Na behandeling der voorgeschiedenis van dit punt, wees Spreker er op, dat het in de plaatselijke courant voorgekomen bericht over deze vereniging, door het bestuur ontijdig werd geacht en schetste bij de toestand van de Stoomzuivelfabriek te Oostrum, die hij met het gehele bestuur gunstig noemde. Een tot standkoming dezer fusie achtte hij allerbelangrijkst daar hierdoor Venray tot middelpunt wordt van een krachtig leven op landbouwgebied, waarin grote eensgezindheid leeft en bloeit.

Het antwoord op de vraag of deze fusie gewenst is, wil het bestuur echter voorleggen aan deze vergadering, die statutair bevoegd is in deze bijeenkomst te beslissen. Het bestuur geeft als zijn mening te kennen dat fusie in het belang van de gehele streek gewenst is.

Nadat er over dit punt in de vergadering gesproken was, werd vanuit de vergadering de vraag gesteld: of de fabriek te Leunen genoeg capaciteit bezat om de grotere aanvoer van melk te verwerken, vooral als straks normaler tijden zullen aanbreken.

De heer Poels beantwoordde deze vraag met een volmondig „ja” terwijl er voor de melkproducenten nog aan vast zit het voordeel: één directeur, minder personeel dan thans op de twee fabrieken etc., hetgeen uiteindelijk de uitbetalingsprijs moet ten goede komen.

Wat het personeel betreft is een regeling ontworpen, die mede de instemming van betrokkenen wegdraagt. Bovendien zal eventueel de melkaanvoer opnieuw geregeld moeten worden. Alhoewel er door het bestuur meermalen op werd aangedrongen om uit de vergadering omtrent dit punt iets te vernemen, verlangde niemand het woord en sprak de vergadering zich met algemene stemmen onder applaus uit vóór de fusie der fabrieken en verleende de vergadering aan het bestuur volledige volmacht om alles te doen en te verrichten, wat nodig is om de fusie mogelijk te maken.

Hierna voerde de Voorzitter de Heer H. Asselberghs het woord en dankte de vergadering voor het genomen besluit en sprak er zijn vreugde over uit, dat weer eens te meer bleek, hoe alle leden achter het Bestuur stonden in volle eendracht, waardoor de fabriek te Leunen gestadig in groei en bloei is toegenomen. Hij sprak verder de hoop uit, dat allen, als de fusie eenmaal tot stand moest komen, hun best zouden doen om de nieuwe leden met vertrouwen. tegemoet te gaan en een-

drachtig voort te gaan op de ingeslagen weg, zoals het Bestuur ook doen zal door het gehele Bestuur der Oostrumsche fabriek aan de Bestuurstafel te doen plaats nemen.

Als een soort Sint Nicolaas verrassing deelde de Voorzitter hierna mede, dat vóór de fusie tot stand zou komen, een bedrag van f 5000.- afkomstig uit de winst van het vorig jaar, onder de leden 11 pct, winstbelasting betaald moeten worden.

Ook de Zuivelbond, die in de jaren 1934-35 een bedrag van f 5700.- had ingehouden als reserve in die dagen, zal dit bedrag aan de leden uitkeren op de grondslag van het betrokken jaar.

Nadat de vergadering besloten had de fabriek voor molest te verzekeren sloot de Heer Poels de vergadering met de Christelijke groet en dank aan de leden voor hunne opkomst.

=====

Peel en Maas, 14-12-1940; p. 5/6 – ook in MAP Venray

Zuivelfabriek te Oostrum blijft bestaan.

Het was vol in de Zaal Linders te Oostrum, toen de leden der Stoomzuivelfabriek „*H. Maria*” te Oostrum, eens buitengewone vergadering hielden.

En geen wonder, want het agendapunt hield niets meer of minder in dan: liquidatie der Oostrumsche fabriek en fusie met de Stoomzuivelfabriek „*Venray*”.

Het was circa 3 uur toen de Voorzitter, de Heer Litjens uit Wanssum, de vergadering opende met de Christelijke groet en een woord van welkom sprak tot de leden, die in zulk een grote mate blijf gaven van hun belangstelling.

Speciaal de Z.E. Heer Pastoor riep hij als Geestelijk Adviseur een welkom toe.

Een korte inleiding achtte de Voorzitter wel voldoende, daar het onderwerp dezer vergadering allen wel bekend: liquidatie der Oostrumsche fabriek en fusie met de fabriek „*Venray*” of wel overgang en bloc. Hoe of de toestand der fabriek te Leunen is, hebben we kunnen vernemen uit de verslagen der Inspectie, waarin de gehele gang van zaken van alle aangesloten fabrieken te vinden is.

Reeds twee jaar geleden is het huidige agenda-punt onderwerp ener bespreking geweest tussen de twee Venraysche Stoomzuivelfabrieken en wel bij gelegenheid van een bespreking of er in de melkritten voor beide fabrieken geen mogelijk voordeel zou zitten, indien men deze kon wijzigen, daar thans op meerdere punten de melkkarren elkaar kruisen. Doch dit bleek niet mogelijk.

Deze zaak werd toen opgeschort met de redenering over twee jaren gaat onze Directeur Lemmens met pensioen en kon de zaak 1 Januari 1941 opnieuw bekeken worden. Intussen zijn er echter in verband met de huidige moeilijke tijdsomstandigheden vragen aan de orde gekomen, die zeker niet te voorzien waren doch desalniettemin zo gewichtig zijn voor het boerenbedrijf en niet het

minst op het gebied der zuivelproductie, dat het Bestuur gemeend heeft met het thans aan de orde zijnde agenda-punt de leden in een vergadering te moeten voorleggen.

De hogere uitbetaling voor de melk te Leunen, de verwachte inkrimping van de veestapel, waardoor mindere melkaanvoer ontstaan zal, terwijl de bedrijfskosten onverminderd doorgaan, zijn te samen oorzaak, dat het Bestuur gemeend heeft de leden de vrijheid te geven om over fusie of voortzetting der fabriek bij stemming hun mening te zeggen. De kwestie is moeilijk en moet uit meer dan een standpunt bekeken worden, zij is dat ten volle waard. Zo straks zal de Heer Peters een en ander naar voren brengen, en hiermede geef ik het woord aan onze Geestelijken Adviseur, den Z. E. Heer Pastoor.

De geestelijke Adviseur begint met er op te wijzen, dat niemand van hem in deze zuiver technische kwestie een advies zal verwachten. Met nadruk wil hij echter opmerken, dat het agenda-punt een zeer belangrijk punt is, en dus als zodanig verdient te worden behandeld.

De meesten der aanwezigen zijn echter niet deskundig genoeg om op dit moment een oordeel uit te spreken, daarom verzoekt hij allen dadelijk goed op te letten en goed te luisteren om daarna het voor en tegen zuiver te kunnen afwegen. Al moet dit verder buiten de weegschaal blijven, bij het verdwijnen der Oostrumsch leven verloren, wat op zich te bejammeren is, doch geen argument kan zijn om de fabriek hier te behouden. De kwestie omtrent het personeel te geregeld en de scherpe kant is daar geheel vanaf genomen.

Het Bestuur gaat in deze vrijuit, al valt het aan de orde stellen van dit punt, hen zwaar.

In de te nemen beslissing stelt hij als voorbeeld: Iemand heeft een stuk bouwland en bezaait dit met rogge, die bij de oogstverkoop een goeden prijs opbrengt. Dan moet zo iemand tevreden zijn en er geen spijt over hebben geen aardappelen geteeld te hebben, die meer opgebracht zouden kunnen hebben. De fabriek te Oostrum heeft steeds een goeden prijs voor de melk betaald, de botermelk en karnemelk droeg iedere tevredenheid. Hoe nu de uitslag der straks te houden stemming ook zij, de leden kunnen zich overtuigd houden van de bekwaamheid van het Bestuur en van de ijver, waarmede hun belangen behartigd zijn. (Applaus)

Hierna voerde de Heer Peters het woord, die volop blijk gaf van de onderhavige kwestie een gedegen studie gemaakt te hebben en met tal van cijfers aantoonde dat de Stoomzuivelfabriek „Venray” voor de melk of per K.G. boter meer kon uitbetalen dan de fabriek te Oostrum. Waar echter van primaire orde de vraag: hoe verkoop ik mijn melk het best en waar krijg ik het meeste geld in ‘t zakje, komt het Bestuur thans met de tot de leden gerichte vraag over eventuele aansluiting bij „Venray” of voortzetting der fabriek hier.

Deskundigen en Directeuren zijn het er over eens, dat de Stoomzuivelfabriek te Onstrum de toets van vergelijking met soortgelijke bedrijven schitterend kan doorstaan. Al heeft het Bestuur de overtuiging in het verleden steeds naar best vermogen Uw belangen gediend te hebben, het feit der diverse Regeringsvoorschriften, waartoe zij door de omstandigheden moeten overgaan, te belangrijk genoeg om ons te beraden of er ten opzichte onzer fabriek geen andere houding moet worden aangenomen, bij de te verwachten mindere melkaanvoer terwijl de fabrieksonkosten niet in dezelfde mate zullen dalen.

Nu onze Directeur, de Heer Lemmens, 1 Januari aftreedt zijn er stemmen opgegaan of het nu niet de juiste tijd was om en bloc over te gaan naar Leunen.

Spreker zet dan de voor- en nadeelen van een fusie uiteen, als verbetering der melkritten, minder personeelkosten 1 Directeur en machinist terwijl het overige personeel kan worden ingekrompen. Dat het Oostrumsche leven anders wordt is een bijkomstige rede, nu in de gevolgen voor het personeel een mooie regeling getroffen is.

Met tal van cijfers toont Spreker dan aan, dat de fabriek te Leunen ontegenzeggelijk meer voor de melk of per Kg. boter uitbetaald, hetgeen neerkomt op 7,65 cent per Kg. boter of f 10,47 per koe gemiddeld, waarbij inbegrepen is 2 cent voor ondermelk en 3 cent voor karnemelk, welke door de fabriek te Leunen niet wordt teruggegeven aan de leden. Deze producten worden daar verwerkt tot pap, chocomelk, ijs, verkoop volle melk etc.

Gemelde winst, die de fabriek te Leunen maakt boven de prijs van de fabriek te Oostrum ad 7,65 cent per Kg. boter vindt dan ook zijn oorsprong in de verkoop of fabricage van gemelde voedingsmiddelen, die de fabriek te Oostrum niet fabriceert en bedraagt omgerekend 6,1 cent per Kg. boter.

Nog liet Spreker meerdere zijden zien van het omvangrijke werk der boterfabricage, het bereiken van overproductie van boter, hetgeen echter heel wat techniek vordert, wil men zuiver het gesprokene kunnen weergeven. Als de fusie tot stand zou komen, zouden er ongeveer 10 miljoen liter melk te Leunen verwerkt moeten worden, hetgeen uiteraard voordeliger is dan dat dit op twee plaatsen geschiedt, welk voordeel moeilijk onder cijfers zou te brengen zijn.

Aan het eind van zijn uiteenzetting, zegt Spreker te hopen, dat de leden nu een inzicht hebben in deze moeilijke kwestie, die voor hem een naarstige studie geweest is. Aan de leden nu het beslissende oordeel. (Applaus).

De Voorzitter dankt de Spreker voor zijn uitgebreide uiteenzetting en zegt: Hoe nu de uitslag der stemming zo dadelijk ook zijn zal, dat de eensgezindheid onder de leden zal blijven voortbestaan en we of en bloc overgaan naar Leunen of onze eigen fabriek blijven voortzetten, in welk laatste geval hij echter verwacht dat dan het „gekanker” over de meerdere betaling te Leunen onder de leden uit zal zijn.

Hierna gaf de Voorzitter gelegenheid tot onderlinge bespreking van het gehoorde. Na hervatting der besprekingen, nam de heer Tacken het woord met de opmerking, dat zijn inziens het te behalen voordeel niet groot genoeg was om een fusie te wettigen.

De heer Camps zegt, dat de Oostrumsche fabriek gunstig gewerkt heeft en er goed voorstaat. Met glans mag ze vergeleken worden met de fabrieken te Vierlingsbeek, Bergen en Horst. en nu voor een verschil van enkele koperen centen overgaan tot liquidatie acht hij heel verkeerd. Is er met bezuinigingen ook geen hogere melkprijs te bereiken? Niet afbreken maar opbouwen moeten we thans meer dan ooit. (Applaus).

De Voorzitter zegt, dat de leden thans vrij kunnen stemmen. Het wordt in handen der leden gelegd of we blijven of niet. Maar als we overgaan naar Leunen dan moet dit en bloc, zoals Leunen geëist heeft.

De heer Custer a merkt op, dat hij indertijd van Leunen naar Oostrum is overgegaan om wille der indirecte voordelen uit ondermelk en karnemelk. Hij sloeg dit hoger aan dan de winst per koe, zoals de heer Paters berekende. Laat de fabriek te Oostrum haar werk voortzetten.

De heer v.d Sterren zou slechts tot opheffing der fabriek te Oostrum overgaan, als er voor haar geen bestaansmogelijkheid over was, hetgeen hij echter niet inziet al zal de naaste toekomst een offertje vragen. Of krijgen we grotere onkosten aan onze fabriek? Moet er misschien verbouwd worden of andere machines aangeschaft? Blijft het bestuur In functie?

De Voorzitter zegt, dat het bestaan van een fabriek afhangt van de melkaanvoer, die thans nog voldoende geacht mag worden. Verbouwen of nieuwe machines aanschaffen is niet nodig. Verder deelde de Voorzitter mede, dat het bestuur bij fusie in zijn geheel opgenomen wordt in het bestuur te Leunen.

De heer Hellegers vraagt of de leden thans vrij zijn om persoonlijk over te gaan, daar de tijd waarvoor de fabriek is opgericht, voorbij is.

De heer Paters zegt, dat men thans niet vrij is om individueel te gaan, daar een paar jaren geleden besloten is, deze tijdsbepaling om te zetten in een onbepaalden tijd.

De heer Camps meent, dat bij fusie de kleinere boeren de dupe zullen worden. In deze aan eiwit houdende voerartikelen arme tijd, is het niet doenlijk er toe mede te werken, dat minder ondermelk of bottermelk verkrijgbaar is. Hoe het jonge vee op te fokken? Het gehalte dier melkproducten te meer waard dan een paar centen.

Daar de discussie geacht mag worden lang genoeg geweest te zijn stelt de Voorzitter de stemming aan de orde. Er wordt gestemd per lid.

Na telling der stemmen blijkt de uitslag:

192 voor fabriek te Oostrum,

120 voor fusie met Leunen,

6 blanco en 1 van onwaarde,

Hierna brengt directeur Lemmens, daar hij 1 Januari aftreedt zijn dank aan bestuur, personeel en leden voor de 28-jarige prettige samenwerking en spreekt de beste wensen uit voor de toekomst der fabriek. Hij hoopt dat er steeds een aangename herinnering zijn zal aan hem, zoals hij ze voelen zal voor de leden, die o.a. destijds hebben bijgedragen in het Jan Truyenfonds waaruit zijn pensioen voorkomt.

De Voorzitter dankt de heer Lemmens voor alles wat hij voor de fabriek deed en wenst hem verder een aangename levensavond.

De heer Camps dankt namens de leden directeur Lemmens voor zijn steeds getoonde hartelijkheid.

Nadat directeur Lemmens nog had medegedeeld, dat als een soort Sint Nicolaas-klomp er voor de leden nog een verrassing is en wel een aanstaande verdeling van f2700,- door de Zuivelbond in 34-35 als reserve gevormd, wekt de Voorzitter allen op om eensgezind alle krachten in te span-

nen voor de groei en bloei der Stoomzuivelfabriek *H. Maria* te Oostrum, en sluit de vergadering met de Christelijke groet.

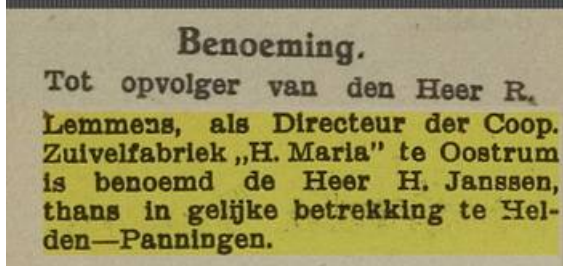
Peel en Maas, 14/12/1940; p. 2/6

OOSTRUM — Naar wij vernemen zijn onze dorpsgenooten de heeren A. Lemmens, assist. Zuivelfabriek alhier en zijn broer P. Lemmens te Boxmeer, benoemd tot directeuren aan een nieuwe melkinrichting te Amsterdam, waar per dag 3500 kg. melk verwerkt wordt.

Proficiat !

1941

Peel en Maas, 01/02/1941; p. 1/6

was in na '32 dir. in Panningen

Peel en Maas, 03-05-1941; p. 2/6

Vergadering Stoomzuivelfabriek *H. Maria* te Oostrum

Onder grote belangstelling hielden de leden der stoomzuivelfabriek *H. Maria* te Oostrum hun jaar-vergadering, welke wegens ziekte van de voorzitter, de heer Litjens uit Wanssum, onder leiding stond van de ondervoorzitter de heer Rieter uit Maashees.

Na een woord van welkom aan de aanwezigen, richt de heer Rieter zich tot de Zeereerw. Heer Pastoor Asselbergs, wien spreker feliciteert met zijn 25 jarig Priesterfeest en deelt zijn Eerwaarde mee, dat ook de Stoomzuivelfabriek niet achter blijft om de Jubilaris, die tevens Geestelijk Adviseur der fabriek is, een stoffelijk bewijs van hulde en sympathie te geven. Het bestuursvoorstel om f 50.- disponibel te stellen, werd door de vergadering met applaus onderstreept.

Vervolgens roept spreker de nieuwe directeur een hartelijk welkomstwoord toe, hopende dat ook onder zijn leiding de fabriek op de ingeslagen weg moge voortgaan. Heeft het afgelopen jaar in het teken van de oorlog gestaag laten we allen bidden, dat 1941 de vurig verlangde vrede brengen zal.

Door de oud-directeur Lemmens werden vervolgens de notulen der laatste vergaderingen voorgelezen welke onveranderd werden goedgekeurd, waarna werd medegedeeld, dat aan de leden eerstdaags zal worden uitgekeerd de te veel ingehouden botergelden en te hoog afgeschreven overchot.

Hierna bracht de heer Lammers het jaarverslag uit onder bijvoeging van het Inspectie-rapport, hetgeen de goedkeuring der vergadering wegdroeg.

Bij acclamatie werd het aan de beurt van periodieke aftreding zijnde bestuurslid de heer Rieter en het lid van de Raad van Toezicht, de heer H. Jenniskens, herkozen, waarna de nieuwe directeur mededelingen doet.

1941

Het beheer van directeur Lemmens eindigde op 12 maart 1941, hij was 28 jaar directeur van het bedrijf te Oostrum. Tot zijn opvolger was eerder benoemd uit 50 sollicitanten, H. Janssen, directeur van de Coöp. Zuivelfabriek te Helden-Panningen. Na de fusie met "Venray" werd hij directeur van de Coöp. Zuivelfabriek St. Isidorus te Udenhout.

In 1941 werd een particuliere geldlening onder de leden aangegaan van f 12.000,--. Voor het bouwen van een poederafdeling door de fabriek te Venray werd door Oostrum ruim f 1.850,-- bijgedragen. Alle fabrieken die aan Venray ondermelk leverden om te verpoederen, betaalden een deel van deze poederinstallatie. Het betrof hier de fabrieken te Panningen, Helden., Maasbree, Sevenum, Horst, Meterik, Broekhuizenvorst en Oostrum. Tezamen moesten deze fabrieken in totaal f 11.000,-- voor de door "Venray" te bouwen installatie betalen.

De Zeereerw. Heer Pastoor Asselbergs dankt voor de mooie gift voor de tot stand koming van het kerkorgel en richt enige warme afscheidswaarden tot de oud-directeur, de heer Lemmens en wendt zich hierna tot de nieuwe directeur, de heer Janssen, die hij hartelijk verwelkomt.

De heer Rieter sluit hierna de vergadering met de Christelijke groet onder dank aan de aanwezigen voor hun betoonde belangstelling.

1942

1942

In 1942 werden herhaaldelijk besprekingen gevoerd over een grensregeling met de fabriek te Venray. Ook in 1943 en 1944 maakte dit onderwerp nog meerdere malen een punt van bespreking uit. Dr. Droesen uit Roermond stelde hiertoe een onderzoek in.

De fabriek is, n.a.v. een daartoe van het Bedrijfschap voor Zuivel ontvangen opdracht, gesloten geweest gedurende de periode van 12 oktober 1942 - 25 april 1943.

Tegen deze sluiting werd heftig protest aangetekend, evenwel zonder resultaat. Op 26 april 1943 werd de fabriek weer in bedrijf gesteld.

Peel en Maas, 08/08/1942; p. 1/4

Geen melk aan fabriek geleverd.

Dat het de overheid ernst is met het opleggen van de verplichting voor de melkveehouders om alle beschikbare melk aan de zuivelfabrieken te leveren, blijkt uit een recente uitspraak van den tuchtrechter te Tilburg, die een veehouder te Best tot een hoge geldboete heeft veroordeeld.

De man, die in het bezit was van 10 koeien, had de dagelijksche melkproductie, na aftrek van een hoeveelheid voor zijn gezin en een kalf, geheel aan de bevolking verkocht.

Van 15 Maart tot 29 Juni van dit jaar leverde hij dan ook in 't geheel geen melk aan de fabriek, terwijl hij van 1 Januari tot 15 Maart slechts 12 liter per dag leverde.

Overeenkomstig den eisch werd de nalatige veehouder door den tuchtrechter veroordeeld tot een geldboete van f 2500.

Peel en Maas, 29/08/1942; p. 2/4

HOOGЕ BOETEN VOOR MELKVEEHOUDERS

Steeds straffer worden de melkvee-houders, die de door hen gewonnen melk niet op regelmatige wijze in het distributieproces brengen, aangepakt. Wanneer vastgesteld wordt, dat een melkveehouder in strijd met de bepalingen, die voorschrijven, dat hij de melk, die hij niet voor gebruik in eigen gezin of op eigen bedrijf noodig heeft, aan een zuivelfabriek of standaardisatiebedrijf moet leveren, zijn melk aflevert aan slijters of rechtstreeks aan verbruikers, dan zal hij zich, nadat een tuchtrechtelijke verklaring is opgemaakt, voor den tuchtrechter hebben te verantwoorden.

Zoo verscheen dezer dagen voor den tuchtrechter te Arnhem een melkveehouder uit Zoelen (Gelderland), die van 1 December 1941 tot 4 Mei 1942 de op z'n bedrijf gewonnen melk aan een melkslijter had afgeleverd. Hij is veroordeeld tot betaling van een geldboete van 1000 gulden.

Denzelfden dag stond voor den tuchtrechter te Arnhem terecht een melkveehouder uit Tiel, die van 7 October 1941 tot 1 Juni 1942 hetzelfde feit had gepleegd en boveddien van den slijter, aan wien hij de melk leverde, een hooger prijs voor zijn melk bedong, dan hij van de fabriek zou hebben ontvangen. Deze man werd veroordeeld tot 1500 gulden boete.

1943

1943

In 1943 werd de fabriek van 2 mei tot en met 26 september van overheidswege gedwongen, de leden te verplichten de melk ook op zondag te leveren en de fabriek werd verplicht deze te ontvangen en op zondag te verwerken.

In 1943 bedroeg het aantal koeien der aangesloten leden in totaal 850. In 1944 werd J. Loonen benoemd tot Kringvoorzitter van de Z.N.Z.

Peel en Maas, 22-05-1943; p. 4/4

Teruglevering van ondermelk aan veehouders.

De Provinciale Voedselcommissaris voor Limburg maakt bekend: dat volgens besluit van het Bedrijfschap voor Zuivel te 's-Gravenhage bepaald is, dat met ingang van 19 april 1943, aan veehouders, aangesloten bij een zuivelfabriek, in navermelde periodes het eveneens genoemde percentage ondermelk en/of karnemelk, desverlangd teruggeleverd moet worden.

Door de zuivelfabrieken gelegen ten Noorden van een denkbeeldige lijn van Nederweert naar Swalmen met inbegrip dezer plaatsen en de zuivelfabrieken van Sittard, Beek, Schimmert, Ulestraten en Eckelrade, mag t/m 3 oktober 1943 maximum 25 pct. en na 3 oktober 1943 tot nadere wijziging maximaal 20 pct. van de geleverde volle melk worden teruggeleverd.

Een uitzondering hierop vormen de zuivelfabrieken St. Martinus en St. Joseph te Venlo, die slecht, 15 pct. en die te Stramproy, Ell, Panheel, Vlodrop, Posterholt en Roosterren, welke 20 pct. maximum mogen leveren.

De betrokken zuivelfabrieken ontvingen bij afzonderlijk schrijven hieromtrent nadere instructies. Van belang voor de veehouders is, dat de zuivelfabrieken voormelde percentages ondermelk en/of karnemelk moeten terugleveren, indien dit verlangd wordt.

Indien een veehouder het volle kwantum van het terugleveringspercentage niet wenscht af te nemen, kan hij hiertoe niet worden verplicht. Anderzijds kan hij ook niet meer dan het maximum percentage terugontvangen.

Tenslotte geldt deze regeling per week, zodat verrekening van de in een bepaalde week te weinig teruggeleverde melk, in een volgende week niet is geoorloofd.

1944

niets

Gegevens uit FNZ verslagen

	Venray Melk	Oostrum Melk		
1944	2.643.411	1.213.924		
1945	1.724.709	0.552.435	Oostrum inmiddels opgeheven. Laatste dir. was H. Janssen	

1945

Peel en Maas, 15-12-1945; p. 1/2

Vergadering stoomzuivelfabriek *H. Maria* te Oostrum.

Dezer dagen werd een vergadering alhier gehouden, die door de heer J. Loonen geopend werd.

Speciaal welkom werd geheten de heer G. van Boven, inspecteur van de Z.N.Z.

De heer A. Litjens, die wegens hogen ouderdom ontslag had genomen, werd tot erevoorzitter benoemd.

Jaarverslag en verantwoording 1944: Er werd geleverd 1.213.3931 liter melk met een vetgehalte van 3.317 pct., nadelig saldo was f2312,13.

Verkiezing: van de kandidaten J. Loonen, L.Litjens, Peters, vd. Sterren, en Creemers werd de heer J.Loonen met 99 stemmen tot voorzitter gekozen.

De heer F. H. Peters. werd als lid v.d. Raad van toezicht, herbenoemd.

De heer Peters belichtte de mogelijkheden en moeilijkheden van een eventuele eventuele nieuwbouw. Het plan zou verder door het bestuur uitgewerkt worden.

1946

Peel en Maas, 18-05-1946; p. 1/2 – ook in MAP Venray

Fusie der zuivelfabrieken Venray en Oostrum

De coöperatieve verwerking van de melk in betrekkelijk kleine handkracht-fabrieken, in bijna ieder dorpje oprijzend, was voor een 50-tal jaren terug een van de eerste vormen van gezamenlijk optreden in de kring der landbouwers. Het betekende een grote verbetering in technisch opzicht.

Immers niet iedere boerin verstond de kunst om goede boter te maken even goed. En in de fabriek deden wat meer onderlegden, waarvan sommigen later tot kundige vaklieden uitgroeiden, het werk. Een betere opbrengst en een beter product waren de goede gevolgen. Het was bovendien voor de hardwerkenden, erg sober beloonde boerenstand, een uitermate groot voordeel, dat de boter gezamenlijk werd verkocht en aan contant geld werd uitbetaald.

Voordien geschiedde de aflevering van de zelf geproduceerde boter meestal in de winkels met praktisch gedwongen winkelnering, zodat weinig of geen geld onder de mensen kwam. Nu werd de boer meer onafhankelijk, wat zowel de landbouwersstand als de bonafide winkelier ten goede kwam. In die zelfde tijd brachten ook de Coöperatieve eierverenigingen veel contant geld onder het publiek.

De technische verwerking der melk werd steeds verbeterd. Resultaten van wetenschappelijk onderzoek en ook ervaringen elders, vooral die is Denemarken, welk land op dit gebied aan de spits stond, vonden toepassing. Om al 't nieuwe en 't betere goed te doen slagen, waren grotere en duurere werktuigen nodig, werd de oprichting van grotere stoomzuivelfabrieken in de plaats van handkrachtfabriekjes noodzakelijk.

Deze kleine plaatselijke fabriekjes, vroeger als paddestoelen uit de grond gerezen, gingen in een later stadium weer even snel verdwijnen. Het trof de leden en inwoners van een dorp of gehucht vaak even pijnlijk, als ze hun fabriekje, wat zoveel voordelen had opgebracht, zagen verdwijnen. Maar het betere moest toch komen in de plaats van het goede. En de inderdaad betere uitkomsten, verkregen in de grotere stoomzuivelfabrieken, toonden zich weldra in de 14 daagse geldzakjes, aan de landbouwers uitgereikt. De veehouderij werd beter lonend en de veeverbetering deed de rest. Het geheel werd een betrekkelijk stevige pijler voor de welvaart van de boerenstand.

In Venray waren twee stoomzuivelfabrieken ontstaan: doordat de leden der omliggende fabriekjes niet direct allen tot opheffing hunner inrichtingen konden besluiten, geschiedde dit in twee stappen.

Beide fabrieken hebben tot grote tevredenheid der leden gewerkt en zijn 'n zegen voor de streek geweest.

De fabriek van Venray was ruim dubbel zo groot als die te Oostrum, de eerste verwerkte in de topjaren bijna 7 miljoen kg. melk per jaar, de tweede ruim 3 miljoen.

Zolang de verwerking tot boter de hoofdzaak bleef, bood ieder der beide fabrieken aan de leden hun eigenaardige voordelen, gevolgen van verschillende omstandigheden en opvattingen van bestuursbeleid.

Sinds echter de vloed van boter in ons land bepaald overtollig werd en het overschot aan afbraakprijzen moest worden geëxporteerd, diende 't roer te worden gewend en werd meer toegelegd op verwerking der melk tot ook andere producten; zoals karnemelkse pap, gesteriliseerde melk, melkpoeder, chocomel, ijSCO enz. Ook word het doorleveren der melk voor consumptie in verder afgelegen steden door het betere vervoer mogelijk en bleek ook steeds beter lonend.

Dit betekende echter, dat procentsgewijze minder ondermelk en karnemelk kan worden teruggeleverd aan de melkleverende boeren, die deze afvalproducten voor hun veestapel niet allen even graag misten. Dit vooral kon aan een grotere fabriek, zonder al te grote, schokkende verschillen beter geregeld worden dan aan een kleinere. Tevens konden de aanschaffingskosten der nodige, moderne, vrij dure apparaten over een grotere omzet voordeliger worden omgeslagen en bracht de noodzakelijke uitbreiding, per koe, niet zoveel risico mee.

Een zestal jaren geleden werd dan ook overwogen van beide fabrieken een nog grotere te maken. 't Voorstel kwam op het juiste moment, aangezien de zeer gewaardeerde Directeur van Oostrum zijn dienst met pensioen moest gaan verlaten.

De leden van Oostrum bleken echter zeer gehecht aan hun eigen coöperatie, die hun inderdaad grote voordelen had gebracht. Hoewel het voorstel tot samenvoegen der beide fabrieken nogal doorslaande voordelen in uitzicht stelde en nog grotere perspectieven opende, het werd met 2 derde meerderheid afgewezen.

Het bestuur der fabriek te Oostrum heeft daarna steeds de uitdrukkelijke wens der leden, hun eigen coöperatie te behouden, ten volle gerespecteerd; het besluit naar eigen wens te nemen, was trouwens het goed recht der leden.

Toen het Bedrijfschap Zuivel onder de oorlogsjaren van de macht, door de Duitschen bezetter toegeschoven, gebruik wilde maken om de fabrieken samen te voegen, hield 't bestuur aan 't behoud der eigen fabriek vast. Ook Venray wenste geen voordelen, uit dien hoek toegewaaid.

Na de bevrijding hebben beide fabrieken elkaar reeds de hand gereikt tot het gezamenlijk verwerken der melk van de weinige, na plundering der Duitsche horden, overgebleven, koeien. Zulks echter niet in hoofdzaak om 't voordeel der leden, die de melk wel ieder in eigen omgeving konden plaatsen, doch omwille van een redelijke verdeling onder de gehele bevolking. Deze uiteraad dure aanvoer en verwerking van dit betrekkelijk klein kwantum melk, achtte men de vervulling van een socialen plicht door onze boeren tegenover de burgerij, welke maatregel echter veel geld heeft gekost. De eerste maand, leverde de tegenover de behoefte toch nog veel te geringe aanvoer een verlies op van bijna 10 ct. p.l. Melk.

Het Rijk zegde later wel zo ongeveer zekere vergoeding toe, toch het is er nog steeds niet van gekomen en de beide fabrieken slaagden erin het verlies naar vooraf vastgestelde normen eerlijk te delen.

Zodra echter Oostrum weer een behoorlijk kwantum melk aangevoerd kreeg en de fabriek enigszins was opgeknapt, pakte men aan en begon zelf te draaien, gedachtig de vroeger uitgesproken wil der leden. Zelfs werd de melk van Bergen en Vierlingsbeek in de afgelopen winter mede verwerkt, om deze zusterverenigingen te hulpen en ook om de onkosten te drukken.

Dit lukte betrekkelijk, doch Venray kreeg een steeds grotere voorsprong in de uitbetaling, gevolgen van deskundig beleid, prima inrichting, grotere aanvoer, dus lagere onkosten. Ook bleek nu pas welk een verschil het gaf, dat de fabriek van Venray in zijn inrichting zo goed als niet was getroffen.

Intussen zat 't bestuur van Oostrum niet stil en beraamde plannen tot opbouw. Spoedig bleek echter uit tal van deskundige adviezen eenparig dat men van de zwaar getroffen fabriek met dito inrichting niets goeds meer te verwachten had. Na rijp beraad bleef slechts één uitweg over: nieuwbouw van een moderne fabriek met even moderne inrichting.

Dan pas was de verwerking der melk tot allerlei veel meer opbrengende producten mogelijk. Een zuivere boterfabriek is uit de tijd !

Echter bleek 't vergif in de staart te zitten: de nieuwe inrichting zou *f*265.000 kosten: de fabriek *f*100.000 en de inrichting *f*160.000.

Wel was de hele zaak hoog genoeg verzekerd tegen molest, doch blijkens gedane schattingen kan met vrij grote zekerheid worden aangenomen, dat, het de bestaande, rond *f*260.000 schuld moest worden aangegaan, wat een verhoging van onkosten mee zou brengen van 70 ct. per 100 kilo melk.

Het bestuur besloot nu - in het welbegrepen belang der leden - met het bestuur van Venray in overleg te treden. Dit nam een breed standpunt in, begreep dat fusie tussen beide coöperaties beiden sterker zou maken, hoewel het voordeel aan de zijde van de leden van Oostrum veel groter is. Een commissie van deskundigen begrootte het directe voordeel voor de leden van Venray echter nog, door het uitsparen van onkosten wegens de grotere omzet, op minstens 26 ct. per 100 kilo melk of rond *f*8 per koe en per jaar. Voor de leden van Oostrum zijn de voordelen heel veel groter, nl. rond *f*1.40 per 100 kg. melk of *f*40 per koe en per jaar.

Na openhartige uiteenzetting van voorzitter Loonen, gedocumenteerde toelichting van de heer Peters, namens de commissie bovenbedoeld en vooral ook na 't grondig advies van directeur Janssen, die tegen eigenbelang in zijn leden het beste raadde, besloot de ledenvergadering van Oostrum j.l. Zondag met op 4 na algemene stemmen tot fusie met Venray over te gaan, nadat verzekerd was, dat voor het personeel een billijke schaderegeling was getroffen en nadat de heer Derks, voorzitter L.L.T.B., eveneens had aangespoord gerust de grote stap te wagen.

Grote perspectieven openen zich nu! Als de leden van Venray ook hun stem aan de samenvoeging geven, heeft Verray een fabriek, die reeds thans ongeveer zoveel omzet heeft, als vroeger op een hoogtepunt het geval was. Het is dan ook uit een oogpunt van voordelige verwerking al zo heel erg niet meer, als 't ook nog wat duurt - wat trouwens om verschillende redenen onvermijdelijk is - alvorens weer hetzelfde aantal koeien kan gebonden, gevoederd en bewerkt worden als vroeger. En de aangroei van de zijde der Peelontginningen kan met de hedendaagse capaciteit best worden opgevangen.

Als de bezittingen van Oostrum zijn te gelde gemaakt en Venray een betrekkelijk kleine, bijna gereedstaande uitbreiding aan de inrichting aanbrengt, staat de hypemoderne fabriek ervoor: praktisch zonder schuld. De grote aanvoer maakt verwerking tot allerlei producten, kaas niet uitgesloten, mogelijk.

Aan de deskundigheid van de leiding zal het niet ontbreken; dat bewees het verleden !

Onder Gods onmisbare zegen krijgt Venray een fabriek, zoals er in 't tuiden des lands nauwelijks een tweede te vinden is!

P.

=====

Peel en Maas, 01-06-1946; p. 1/2

Rond 'n melk-affaire.

Hetgeen de laatste dagen gesproken en gepubliceerd is omtrent de melkvoorziening ter plaatse, behoeft een grondige wijziging.

- 1) Toen de fusie tussen de twee zuivelfabrieken tot stand was gekomen, heeft iemand van 't personeel der zuivelfabriek te Oostrum zich als zelfstandig melkslijter willen vestigen, met medeneming van de klanten dezer fabriek. Dat de besturen er zich tegen verzet hebben, dat een zustercoöperatie deze venter van melk ging voorzien, was vanzelfsprekend. Alle zelfstandige melkslijters zijn echter volkomen vrij gelaten in hun keuze waar ze hun melk wilden betrekken.
- 2) Het verbod van het Bedrijfschap Zuivel, opgelegd aan de zuivelfabriek te Broekhuizen, om in Venray melk te leveren, is afgekomen zonder enige bemoeiing onzerzijds. Dat dit verbod zou worden uitgevaardigd was vanzelfsprekend. Men stelle zich voor: Venray levert in opdracht van 't Bedrijfschap melk aan andere fabrieken, met name ook aan Broekhuizen, waarvan het Bedrijfschap de vrachten betaalt en deze fabriek levert misschien dezelfde melk in Venray terug. Dit zou ook in strijd zijn met de tegenwoordig nagestreefde ordening in het zakenleven.
- 3) Door de Zuivelfabriek „Venray” is via de Directie van Oostrum moeite gedaan om melkslijter den Haan te bewegen, na de fusie de melk in Leunen te betrekken. Zonder resultaat. Hij kon en kan nog van stonde af zoveel melk betrekken als hij nodig heeft.
- 4) De melk van „Venray” zou minder goed zijn. Tot in Zuid-Limburg stellen de melkinrichtingen pogingen in 't werk om via het Bedrijfschap door Venray van melk te worden voorzien. Zou dat niet alleen zijn om de kwaliteit? Duizenden personen gebruiken in Venray elke dag deze melk, terwijl de omzet steeds toeneemt.
- 5) Er is gesproken over hongerloon. Iedere melkslijter en zeker iemand, die zitting heeft in 't bestuur v.d. Bond v. Melkhandelaren, weet dat de slijtersmarges van boven af zijn vastgesteld en deze zijn o.i. wel zeer behoorlijk.
- 6) Wij stellen „t zeer op prijs in de gelegenheid te zijn gesteld de geheel verkeerde voorstelling van zaken recht te kunnen zetten en ons tevens te kunnen rechtvaardigen inzake het verwijt, dat de Zuivelfabriek er de schuld van zou dragen, dat zovelen enkele dagen van melkvoorziening verstoken zijn geweest.

H. ASSELBERGHS,
J. LOONEN,
H. MULDER,
H. JASSEN.

Bijlagen 1948

Peel en Maas, 07/02/1948; p. 3/10

Ant. Litjens, Wanssum †

In het Ziekenhuis te Venray overleed Dinsdag in den ouderdom van 90 jaren, de heer Antoon Litjens uit Wanssum. De overledene was medeoprichter van de Coop. Zuivelfabriek te Oostrum en was daarvan ruim 30 jaren de populaire voorzitter.

In Wanssum bekleedde Litjens ook vele functies, waarvan hij er wegens zijn hoge ouderdom verschillende had neergelegd.

Het moet voor die oude vader een harde slag zijn geweest, toen in 1936 zijn Heerzoon, de pastoor van Geijsteren, door misdadige hand van het leven beroofd werd.

Hij ruste in vrede!

Peel en Maas, 14/02/1948; p. 1/2

Mulders Spaarketelfabriek onder een nieuw dak.

De voormalige Stoomzuivelfabriek „H. Maria” van Oostrum, welke onlangs door de N. V. Karel I sigarenfabrieken werd ontruimd is thans overgenomen door de „Mulders-Spaarketelfabriek” aldaar. Een uitkomst voor dit bloeiend bedrijf, hetwelk in de Octoberdagen 1944 zwaar getroffen werd.

Peel en Maas, 04/05/1979; p. 7/16

UIT PEEL EN MAAS VAN 29 APRIL 1949 - No. 17

Tot directeur van de Zuivelfabriek en Melkinrichting „St. Isidorus” te Udenhout (N.B.) benoemd de heer H. Janssen, voorheen directeur van de Zuivelfabriek te Oostrum-Venray.

★

Peel en Maas, 02/04/1982; p. 9/16

van zaterdag 29 maart 1952 - nr. 13

De Boerenbond Oostrum kocht de oude zuivelfabriek aldaar. Na enige verbouwing zal deze fabriek als kantoor en pakhuis worden gebruikt.

Bijlage 1952

Peel en Maas, 12-04-1952; p. 1/6

Bij een Gouden Huwelijksfeest – oud dir. Lemmens

De echtelieden Reinier Lemmens en Lamberdina Pools te Oostrum, zullen op 13 April as. hun gouden huwelijksfeest vieren.

Dit feest moge een aanleiding zijn, in herinnering te brengen, dat de heer Lemmens een belangrijk aandeel heeft gehad in de groei van de zuivelindustrie in deze contreien.

Toen in 1895 in Merselo ook een handkrachtfabriek werd opgericht, werd de heer Lemmens aan dit bedrijf verbonden. Met Johan van Vegchel, eveneens van Merselo, was de praktische uitvoering in goede handen.

Dit tweetal heeft de opkomende zuivelindustrie volledig meegemaakt.

In 1904 wordt de heer Lemmens benoemd tot assistent aan de Coöp. Zuivelfabriek te Venray, die in dat jaar was opgericht.

In December 1906 werd hij benoemd tot Directeur van de Zuivelfabriek te Neerkant en in 1912 werd hij aangesteld tot Directeur der Zuivelfabriek te Oostrum en aan dit bedrijf heeft hij zijn beste krachten gewijd tot in 1941.

Uit bovenstaande blijkt wel, dat de heer Lemmens het begin heeft meegemaakt van de fabriekmatige zuivelbereiding, evenals de ontwikkeling van de eenvoudige handkracht tot de moderne zuivelfabriek met al zijn moeilijkheden.

Het is niet mogelijk, de vele verdiensten van deze pionier in de zuivelindustrie in dit korte bestek te releveren.

De heer Lemmens had naast zijn technische kwaliteiten een warm mensenhart, waardoor hij in hoge achting was bij zijn bestuursleden en leden en mild was voor de mensen waarboven hij was gesteld.

Dat men de heer Lemmens waardeerde, blijkt uit het feit, dat hij in het maatschappelijke leven in Oostrum verscheidene andere functie's bekleedde naast zijn directeurschap van de zuivelfabriek. Op het feest van a.s. Dinsdag zal dan ook uit zuivelkringen zeer zeker het gouden paar in de bloemen gezet worden.

Begrafenis Renier Lemmens.

Vrijdag overleed te Oostrum in de ouderdom van 78 jaren e heer Renier Lemmens. De overledene was in Oostrum zeer geliefd, niet het minst door zijn werk in verschillende verenigingen.

Als oud-directeur van de Oostrumse Zuivelfabriek heeft hij vele jaren op bijzondere wijze de boerenbelangen behartigd, terwijl hij als lid van het Kerkbestuur eveneens grote verdiensten had verworven. Oostrum's Harmonie, waarvan hij ere-president was, verloor in hem een uitstekend lid, terwijl „Venray Vooruit” zijn bezadigd oordeel ongaarne missen.

Het was dan ook geen wonder, dat aan zijn begrafenis op Maandag j.l. door zeer velen werd deelgenomen. We zagen o.a. Venray's Gemeentebestuur, 't dagelijks bestuur van de C.N.Z., vertegenwoordigers van verschillende zuivelfabrieken en vele particulieren, die in de heer Lemmens een goede vriend verloren.

De H. Mis van Requiem werd opgedragen door Pastoor Asselberghs, met assistentie van de Rectoren van het Veulen en Heide.

De overledene was om zijne verdiensten begiftigd met het Pauselijk Eretoken „Pro Ecclesia et Pontifice”.

Peel en Maas, 20/02/1970; p. 13/14

Gouden Boerenbond Oostrum

Waarom moest in 1918 de groep landbouwers in Oostrum, Boschhuizen, Brukske en Lull zich afscheiden van de Venrayse boerenbond? Een vraag die zich automatisch opwerpt, als men nu — zij het dan verlaat — de oprichting van de L.L.T.B. afdeling Oostrum gaat herdenken. Was het een soort emancipatie van dit, toen kleine kerkdorp? Waren het oorlogsmaatregelen, die daartoe dwongen? Het is allemaal wat onduidelijk, want de archieven van deze Oostrumse afdeling zijn grotendeels verdwenen en verwoest. Maar vast staat wel, dat in 1918 de boeren van Oostrum o.l.v. de heer Chris Stappers besloten tot oprichting van een eigen afdeling, waarbij zich ook boeren aansloten van buiten de parochiegrenzen, namelijk die van de Servatiusweg en het Brukske....

Namen van bestuursleden Chr. Stappers, W. Loonen, M. Camps, Fr. Janssen, J. Janssen en J. Peeters
Voorzitters W. Loonen tot 1926, M. Goumans tot 1941 en J. Loonen tot 1953

Bijlage 1972

Peel en Maas, 1972-04-21; p. 1/24

Boerenleenbank Oostrum bestaat vijftig jaar

Terwijl de districtsdirecteur B. Mars in de feestvergadering te Oostrum de heer J. Loonen de gouden ere-medaille van de Centrale Boerenleenbank opspelt, omdat hij 40 jaren lang voorziter van deze bank is geweest, doemt naast het heden het verleden op. Het verleden dat 50 jaren geleden begon en feitelijk verpersoonlijkt is in de heer P. Derks, die de bronzen medaille krijgt, omdat hij de enige overlevende is van de 22 mensen, die voor 50 jaren in Oostrum de Boerenleenbank oprichtten.

INLEGGELDEN IN EEN TASJE

Het verleden ook, dat zo moeilijk te achterhalen is omdat veel is verloren gegaan. Maar de boerenleenbank heeft zijn spoor door Oostrum getrokken, eerst op het kantoor van de Zuivelfabriek, later ten huize van de familie Lemens, waarvan Mevrouw in de evacuatie-tijd de f25.000 inleg-geld in haar handtas meesjouwt de vreemde in. Dan weer ten huize van de tweede kassier, de heer Claessens, dan weer in het kantoor van de boerenbond om vóór de nieuwbouw weer terecht te komen in de oude zuivelfabriek.

Het verleden, waarin kassier Lemmens de eerste jaren vijftig hele guldens kreeg voor zijn werk en niet meer wilde, want eerst moest de oprichtingsschuld gedelgd zijn. Het verleden, waarin A. W. Loonen als voorziter en J. Jenniskens en Frans Poels het bestuur vormden van de nog jonge bank, die in haar eerste levensjaar toch al bijna f53.000,- aan spaargelden incasseerde en wier eerste lenning zegge en schrijven f500,- bedroeg. Het debacel van de Hanzebank maakt in 1923 de mensen aanvankelijk weer kopschuw, maar desniettemin ging men ijverig voort, óók onderling ruzie te maken. Oostrum wilde de mensen van Brukske en Lull bij de bank hebben, maar daar protesteerde Venray legen.

Verder wilde men in Oostrum zelf, vanwege de aansprakelijkheid, de mensen, die geen lid wilden worden, maar toch bij de bank spaarden, er uit hebben. Dat is ook gebeurd en kassier Lammens moest op een gegeven ogenblik - zij het met bloedend hart - f30.000,- terugbetalen.

Als derde voorzitter neemt in 1932 de heer J. Loonen de voorzittershamer over en leidt de bank mee door de stormen van crisis, oorlog, verwoesting en evacuatie, daarbij trouw terzijde gestaan door kassier R. Lemens, die bij zijn afscheid in 1946 dankbaar konstateerde dat geen Oostrumse mensen nog schuld bij de bank hadden. Waar de bank dan wel van draaien moest, daar ging hij niet verder op in.

De nieuwe kassier M. Claessens werkte aanvankelijk thuis, maar was de koning te rijk toen hij in 1950 naar het kantoor van de boerenbond kon. Daar begon de naoorlogse groei, die zorgde dat niet alleen de kassier er een volledige dagtaak aan kreeg, doch ook dat men in 1954 weer naar de oude zuivelfabriek trok met een balans-totaal van f1,6 miljoen en een omzet van f15 miljoen.

Bijlage1984

Peel en Maas, 03-02-1984; p. 1/16

P. J. Loonen overleden

Op zondag 29 januari j.l. overleed op bijna 76-jarige leeftijd de heer P. J. Loonen uit Oostrum.

De heer Loonen verbleef reeds enige tijd in het ziekenhuis te Venlo. Helaas heeft hij te kort mogen genieten van een welverdiende oude dag. Jarenlang heeft hij zich ingezet voor vooral de diverse landbouworganisaties. Hij stond bekend als een kundig bestuurder. Zijn grootste werkterrein lag in de Zuivel.

Vanwege zijn grote verdiensten werd hij in 1961 benoemd tot Officier in de orde van Oranje Nassau. Tevens was hij Ridder in de Orde van de H. Gregorius de Grote. Hij ontving nog de Gouden Draagspeld van de L.L.T.B. en Gouden Eremedaille van de Rabobank.

De eerste contacten in de Zuivel kwamen tot stand via zijn voorzitterschap van de vroegere Zuivelfabriek te Oostrum.

Vanaf 1944 was hij bestuurslid van de Zuid Nederlandse Zuivelbond (ZNZ). In 1950 werd hij benoemd tot ondervoorzitter van de ZNZ en bestuurslid van de Federatie van Nederl. Zuivelbonden (FNZ).

Vele jaren was hij voorzitter van de Hoofdafdeling van het Landbouwschap en bestuurslid van het Produktschap Zuivel. Daarnaast voorzitter van Regionaal Orgaan voor Melkhygiëne. De heer Loonen was eveneens nog voorzitter van de Limco (later overgegaan in Saveco en Coveco). Verder nog bestuurslid van Produktschap Vee en Vlees en commissaris van Interpolis BTL.

Voor de KVP was hij gedurende 12 jaar lid van de Prov. Staten van Limburg.

Van 1948 - 1952 voorzitter van de LLTB afd. Oostrum en van 1949 tot 1977 adviserend bestuurslid van het Hoofdbestuur van de LLTB. Daarnaast vervulde hij het voorzitterschap van de Structuurcommissie van de LLTB.

Gedurende 46 jaar, van 1932 tot 1978, was hij voorzitter van het bestuur van de Coöp. Rabobank Oostrum B.A.; bij zijn afscheid werd hij benoemd tot ere-lid.

Tenslotte maakte hij nog deel uit van het Kerkbestuur van de R.K. Parochie O.L. Vrouw Geboorte te Oostrum (ruim 20 jaar) en 10 jaar bestuurslid van de Stichting Parochiehuis. Met name heeft hij zich in deze periode ingezet voor realisering van de bouw en verwerving van de zo noodzakelijke overheidsbijdragen.

In woord en geschrift benadrukte de heer Loonen het belang van een goede en sterke Coöperatie in het belang van de agrarische sector.

Daarnaast was hij een vertrouwensman voor velen.

Bijlage 1985

Peel en Maas, 03/01/1985; p. 7/12

Gouden bruidspaar in Oostrum

Een gouden bruiloft is waard gevierd te worden. Ook al is de gezondheid niet wat het geweest is. Het blijft een van de zeldzame gebeurtenissen: 50 jaar samen lief en leed delen..... Dat is een feest waard; hoe dan ook!

De gouden bruidegom TINUS LINDERS (84), geboren aan de Geysterseweg te Oostrum bracht zijn hele leven door in dit Venrayse kerkdorp. Het is geen schande, zoon te zijn van een keuterboerke, maar het hield wel in dat men al jong aan de slag moest. Werken op de ouderlijke boerderij óf verhuurd worden bij andere boeren. Dat ging zo totdat er getrouwd werd en er geboerd kon gaan worden op een bedrijfje aan dezelfde Geysterseweg.

Natuurlijk was het een gemengd bedrijfje, zoals er in die dagen zovelen waren: enkele koeien; in het voorjaar wat jongvee; wat varkens en kippen. Maar de prijzen waren, zeker in de crisisjaren, erg laag. En, omdat er toch gezorgd moest worden voor een steeds groter wordend gezin, ging Linders de melkkar rijden voor de zuivelfabriek. Eerst voor de melkfabriek van Oostrum, later voor de Venrayse fabriek.

In het begin was het alleen maar melk halen bij enkele boeren aan de Geysterseweg, de Wanssumseweg en in Oostrum, voor de prijs van, schrik niet..... twee kwartjes per dag. Maar, zo weet de gouden bruidegom nu nog te vertellen, dat het ook maar om enkele uren ging.

Later werd dat meer. Maar toen moesten er ook meer bussen voor worden versjouwd en werden tevens de melkbussen meegenomen van de boeren van Lull en Brukske.

Peel en Maas, 30/05/1985; p. 9/16

Hoewel het niet onze gewoonte is gouden bruidsparen buiten onze gemeentegrens te bezoeken, maken wij deze keer een uitzondering. Want het gouden bruidspaar COX-JACOBS te Maashees is niet alleen 50 jaar getrouwd, maar ook 50 jaar abonnee van Peel en Maas.

Twee nog vitale mensen, die met een lach door het leven gaan, werkelijk genietend van hun welverzorgde oude dag. Tevreden mensen, die er trots op zijn dat hun 7 kinderen allen goed terecht zijn gekomen.

Het klikte op het eerste gezicht en zoals toen gebruikelijk, werd er na een niet te langdurige verkering getrouwd. De boerderij in Maashees kon worden gekocht onder de uitdrukkelijke bepaling dat de vader en moeder van de bruid „aan hun eind werden gebracht”.

Dit klinkt in onze dagen, met sociale voorzieningen van de wieg tot het graf, wat vreemd, maar dat was in die dagen vanzelfsprekend.

Vader konden zij 8 jaren verzorgen en moeder zelfs 21 jaar.....

Het was geen grote boerderij waar vooral in de crisisjaren hard gewerkt en weinig verdiend werd. Te lui om aan te pakken was de bruidegom beslist niet en toen kon worden ingeschreven om de melkritten te verzorgen van Maashees naar de Zuivelfabriek in Oostrum, werden die hem gegund. Voor 12 ritten betaalde de fabriek de som van 26 gulden en daar moesten heel wat kilo's melk voor versjouwd worden.

Ook werd een kans met beide handen aangegrepen, toen de Fok- en Controlevereniging een „melkschepper” zocht. Later werd hij gekozen tot secretaris-penningmeester van diezelfde Fok- en Controlevereniging en die taak heeft hij 18 jaren vervuld.

Het ging hun nog een beetje beter, toen er aspergesbedden werden aangelegd en die, mede dank zij de inzet van hun kinderen, „gestoken” konden worden.

Gegevens

Jaar	Melk kg.	Vet %	Melkgeld	Boterpr.	Leden	Koeien	Opmerking
1912	-	-	-	-	-	-	Oprichting 14 juni
1913	-	-	-	-	236	-	In werking / opening 28 jan.
1914	1.824.896	-	-	-	277	-	Dic. Salaris dir. f 1000,- / jr.
1915	-	-	-	-	304	-	
1916	-	-	-	-	339	-	
1916	-	-	-	-		-	
1917	2.186.826	-	-	2,46		-	
1918	1.901.069	3,17	10,71	3,24	336	770	
1919	2.210.991	3,10	11,06	4,47	-	-	Karnverbod op boerderij / boterprijs ????
1920	2.452.567	3,22	9,36	2,80	349	796	Telefoon
1921	2.510.127	3,274	8,64	2,67	353	804	
1922	2.814.980	3,253	7,30	2,19	356	806	10 jarig bestaan!!!
1923	2.931.948	3,37	6,82	2,00	361	813	
1924	-	-	7,93	2,29	-	-	Uitbreiding kosten ca. f 5.000
1925	3.699.775	3,364	7,98	2,32	-	-	Aanschaf Ford vrachtwagen
1926	4.001.914	3,34	-	1,99	385	869	
1927	4.161.623	-	-	2,03	-	-	
1928	4.074.856	3,342	7,34	2,14	-	-	
1929	4.045.377	3,42	7,21½	2,06	-	-	
1930	3.876.894	3,35	-	-	-	-	
1931	3.657.804	3,376	-	-	-	-	
1932	3.610.899	3,3	3,83	1,17	-	-	+ 80% ondermelk en 10% karnem. terug
1933	3.388.020	3,3	-	-			
1934	-	-	3,65	-	-	-	nw. elektr. lichtinstallatie
1935	3.028.006	3,34	3,95	-	-	-	
1936	3.035.665	-	4,18 *	-	-	-	25 jr. Jubileum / * berekend
1937	2.942.121	3,49	4,61 *	13 ct +	-	-	* berekend
1938	2.915.717	3,50	4,80	5 ct +	-	-	
1939	-	-	-	-	-	-	
1940	-	-	-	-	-	-	Fusie met Venray afgestemd
1941	-	-	-	-	-	-	Lemmens 12 mrt met pensioen
1942	-	-	-	-	-	-	Gesloten 12-10-'43 t/m 25-05-'44
1944	1.213.924*	-	-	-	-	-	* FNZ verslag
1945	0.552.435*	-	-	-	-	-	* FNZ verslag
1946	-	-	-	-	-	-	Fusie met Venray begin 1946

Hele periode Voorzitter Amt. Litjens / Directeur 1912-1941 R. Lemmens en 1941-1946 H. Janssen